

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 15 } యెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 22-వ తేది శుక్రవారము } No. 18
సంపుటము ౧౫ } శ్రీ ప్రభవనామసంవత్సర ఛైత్రమాస బహుళ పంచమి. } సంచిక ౧౮

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తెలనోవ్వులమాన్యును, వాయు పోట్ల
బాపును, పార్శ్వపునోవ్వుల బారదోలును,
పోట్లబోగొట్టును, జెయికుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును, దగ్గును తగ్గించును,
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నోవ్వులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నోవ్వులకు సుఖవివరితది.
పంచభావ చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేడి, మద్రాసు
లేక
249, ఫ్రేరిస్ట్ర్డ్, పోస్ట్, బొంబాయి.

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొను

నీదేహము నెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించునో, నల్ల నీలిరంగునూడ మురికిగాకుండ పరి
శుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరణువైగల రంగుములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములుకూడ
యుండిన నీవెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహింపవలసి యుండును. ఈమందు
పన్నెరాలు చేరునప్పుడు నీవు కేవల విహించిన అతిత్వరలో నీతలయంతయు కురుపుల
మయము గాగలవు. గనక నీశరణు యిట్టి వాటికి లోబడకుండు కాపాడుకొన
దలచినచో ప్రతినిత్యము

కామినీయా తలనాన (రిజిష్టర్డ్)

నవయోగించి తీరవలెను.
ఈ నూనె చుండును చేరనీయగు. ఒకవేళ నీతలయందు నాచుండివరకే ప్రవేశించి
యుండిన రెండుమాడునాగు లీనూనెను రాచుటతోనది అంతరింపవలసినదే. వెండుకల
కుదుళ్లలోనికి సరాసరిబోయి పరిశుభ్రపరచగలిగిన అమాఘమైన దినుసులనే మిందు
చేర్చబడినవి. ఇందు చేరని యితర నూనెలు, మూతకలు నీ వెండుకలను, కుమ్మరి
రెక్కలవలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టు పంచవలె ముందునట్లు చేయగలవు. 50,000
మందికి పైగా దీని నుపయోగించి దీని శ్రేష్టత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము

లాసంగి యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని సాగజొందిన కామినీయా ఆయిలు.
సీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జి 0-6-0 3 సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలా చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు. నువాసన ద్రవ్యములకు రాజు ఓటోదిల్ బహారు (రిజిష్టర్డ్)

అతిచతురయు, ఎందుకు పనికిమాలినవియు నగు అనేక సువాసన ద్రవ్యములు బహారు
నందుగలవు. ఓటోదిల్ బహారు నుపయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్టత్వమును, మంచి సువాస
నకు అచ్చెరువందకతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తల కేవిధముగను తీసిపోదు.
నేడే ఆర్డరును పంపుడు.

1/2 ఓటోదిల్ బహారు	రు. 2-0-0
1/4 " "	" 1-4-0
1 డ్రామా " "	" 0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండణాల పోస్ట్ చీట్లు పంపిన పంపబడును.
వాసనకార్డులు. డబ్బా 0-10-0 తపాల్ ఖర్చు ప్రత్యేకము

సోలు ఏజెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
285, జమ్మామశీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి. నెం 2.

WANTED 3168

Candidates for Telegraph and Station
Master's Classes. Full Particulars and Railway
Fare Certificate on 2 annas stamp.
Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE.
DELHI.

ప్రశ్న 598

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులువ్రాయుటకు
రు. 1-0-0. ప్రతి ప్రశ్నకు 0-4-0. వి. పి. బిర్లులు 0-4-0
అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను. 1275
వాసుమాన్ జ్యోతిషాలయము, తిరుత్తణి.

పుట్టుచెనుడును, కుదిర్చెవము.

వివరములకు 1 అణావిశ్వసంపవలెను.
యాచువరం అగ స్వేచ్ఛరరావు, హెచ్. పీ. అండు
పీస్ డిస్కన్సరీ. బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా.)

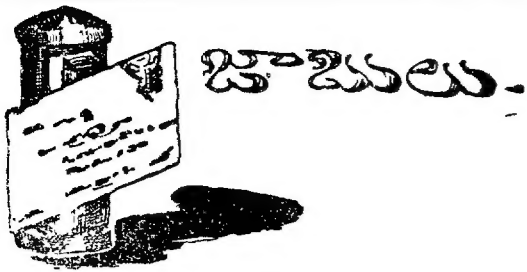
అయ్యుర్యేవోషధ రీత్యా కరము

చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6
ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
(2046) డాక్టరు శ్రీనాథ కృష్ణమూర్తికాశ్రి, బెజగాన.

కావలయును

ఈతాలూకాబోర్డున 5 గురు సర్వేయర్లు
కావలసియున్నది. నెలకు జీతము రు 20 లును
ట్రావిలింగు అలవెన్సు రు 10 లును, సర్వేసంబం
ధించిన పరీక్షలలో నుత్తీర్ణులయి యున్నవారు మా
త్రమే దరఖాస్తులు 1927 ఏప్రిల్ 30 వ తేదీలోగా
పంపవలెను. అదివరకు సర్వేసంబంధమైన పనిచేసి
తగు అర్హతలుకలవారల కెక్కువ అవకాశముం
డును.

రాజమండ్రి తాలూకా } (సం.) మారిననరసన్న,
బోర్డు ఆఫీసు, 13-4-27 } రాజమండ్రి తాలూకాశోధ
ప్రెసిడెంటు.

అకాల మరణవార్త

అసహాయోద్యమమునకు ఖద్దరు దీక్షపరులను మాత్రమే వాడుకరంధరులును ఉదారస్వభావులును పట్టుడు సీమ కార్యమపూడి వాస్తవ్యులును అగు సూరే శేషయ్యగారు యీ నెల 9 తారీఖున స్వర్గస్తులైరి. వీరు మహాత్మాగాంధీగారి యుద్యమముందు సంపూర్ణముగా పాల్గొనియుండిరి. వేదోక్త కర్మాచరణలు జాతీయ పాఠశాలకు వేయూరూపాయలు విరాళమువాగ్దాన మొనర్చిన ఉదార స్వభావులు. ఏతత్పాఠశాలకు లక్షరూపాయలు ఖనాలు చేయవలయునని స్థిరసంకల్పముగలిగియున్నారు. పట్నాడులో చేరిన రెంటుచింతల గ్రామముందు జరిగిన ప్రథమ మండల వైశ్యసభను సమావేశముకై కృషిచేసిన ఓరుదు. ఈ యువకుని అకాలమరణము వైశ్యమండలి కేగాక ఆంధ్రదేశమునకుకూడా కొరంతగలిగించిన దనుటకు సందియములేదు. వీరి కుటుంబమునకు మాసానుభూతి దెలుపుచున్నాము.

వేంకటసుబ్బరాయశర్మ, గ్రంథి.

శ్రీ నరసన్న పేటరేంజి ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయనంపు వార్షిక మహాసభలు

(తిలరుస్టేషను ధరి నరసన్న పేటలో 1927సం॥రం మే నెల 7, 8 తేదీలను జరుగును.

1. శ్రీ నరసన్న పేట రేంజి ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయనం యొక్కయు, మేనేజర్ యొక్కయు చతుర్థ వార్షిక సభలు ముగిసినవి. ఉన్నవ రామలింగంపంతులుగారు బి. ఎ. ఎల్. టి. (బరంపురం పురపాలకసంఘాధ్యక్షులు) గారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరుగును.
2. శ్రీ కాకుళం డివిజన్ లోకల్ బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలులోని తృతీయవార్షిక మహాసభ ముగిసినది. అప్పికట్ల సూర్యనారాయణమూర్తిపంతులుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరుగును.
3. విద్యావిషయక వస్తుప్రదర్శనమును గంజాంజిల్లా విద్యాకాళాధికారులగు శ్రీమాన్ శివరామస్వామిశాస్త్రియో, బి. ఎ. ఎల్. టి. గారు బహిరంగపరచెదరు. చిత్రపటములు ధూగోకపటములు, టీచింగ్ నోటుస్, సిలబసులు, లెక్కలబోధ కోపకరములు పోటీపరీక్షలు తాటి, యీత, అకుపములు, నార, చెకు పనులు చాపలబ్బలు నూలుతీయట నేతలల్లికపనులు మొ॥ మొదలగునవి సర్టిఫికేట్లను, బహుమతులను సంపాదించును.

1. పలుకకములగు స్కూలుపుస్తకములు, పటములు, స్టేషనరీసామానులు, ఖద్దరుబట్టలు వగయిరా అమృతబతు యేర్పాటులు గావింపబడును.

త్రేజోమూర్తుల శివరామయ్య, అభ్యర్థుడు

శ్రీ యువజననాటకమండలి

ఈ నాటకమండలి నూతనముగా గంపలగూడెమున బయలుదేరినది. వీరిముఖ్యాధ్యక్షులు నాటకకళాభివృద్ధి నాటకకళాభివృద్ధిలగు పలువురు నటు శిఖరులనుగూడ రావించి వారితో గలగి సుప్రసిద్ధమగు నాటకముల ప్రదర్శించి ఈ ప్రాంతీయులలో తత్సౌఖ్యోపాసనోత్సాహమును ప్రబోధించుటయు నై యున్నది.

మొన్న మొన్ననే స్థాపించబడి, ఉన్నతాదర్శములతో వెలుగుడనున్న ప్రథమమును ముద్రణార్థము “శ్రీ సారస్వత గ్రంథాలయ” సహాయార్థము మొన్న శ్రీరామనవమి ఉత్సవములలో “శ్రీ కృష్ణరాయబారము” “చింతామణి” “రాధాకృష్ణ” నాటకములను ప్రదర్శించిరి.

తెజవాడలో జరిగిన “చింతామణి” నాటకకాంపిటి షన్ లో రాధాపాత్రమునకు స్వర్ణపతకమునందిన శ్రీయుత ఇందుపల్లి గోవిందరావుగారిచేర్చట చింతామణి, “రాధాకృష్ణ లో” రాధాదేవి పాత్రముల నత్తెద్దుత్తముగ నభినయించిరి. ముఖ్యముగ వీరి నభినందించవలసిన యగత్యమేమన, శృంగార ప్రధాన రసానందితమును చింతామణి పాత్రధరియించి యొప్పించినవారు, అద్భుతాధ్యాత్మిక నిష్కామప్రేమ సందేశదేవియగు రాధాదేవిగాకూడ మారి సభికుల గౌరవాదరాలకు పాత్రులైరి.

పరస్పర విరుద్ధములగు రెండురసములను ఒక్కరియొడ మూర్తి భవించు టురిది.

గుడివాడతాలూకా కృష్ణాపురనివాసులు, ఈ సమాజము పట్ల గౌరవనీయులైన కంచర్ల వేంకటకృష్ణయ్యగారు ఇరువది యేండ్లయవకుడు, కృష్ణరాయబారమున శ్రీకృష్ణపాత్రమును స్వీకరించి మహారాజకీయ తంత్రజ్ఞానివలె చూపిన భావప్రకటనాదీకములచే, ధీరోదాత్తుడగు శ్రీకృష్ణభగవానుని, అనుపమేయమును, అతిగంభీరమును, పరమపవిత్రమును నగు సంపూర్ణజీవితచరిత్రమును, స్ఫురిజేచెప్పిరి. తిరిగి “రాధాకృష్ణ” యందలి కృష్ణపాత్రములో, నిగర్వకోమణియగు శక్తిశాలియైన ప్రేమమయమూర్తివలె నభినయించిరి.

శ్రీ గోవిందరావుగారికి నాటకకళాభిమానులును ఉదారహృదయులునునగు శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజాబహద్రవారు అరువదిరూప్యముల విలువగల పువ్యరాగ నీలస్థగిత మైన యొక బంగారపు పిన్ బహూకరించిరి.

శ్రీ వేంకటకృష్ణయ్యగారికి నూరురూప్యముల విలువగల బంగారపుతురాయిని బహూకరించిరి.

(నాటక కళాభిమాని)

ఆంధ్ర భటోద్యమము

సనాతనముగా మన భారతదేశమున భటోద్యమము అనే కమారుషేష్తో వ్యాప్తములో నున్నది. హిందూమతమునందు భటోద్యమములు వర్ణములయొక్క ఆశ్రమధర్మములయందే ఇముడ్చబడియున్నవి. ఇప్పటికి 2600 సంవత్సరములక్రింద బుద్ధభగవానుడును శ్రమణములను (భిక్షువులను) ఏర్పరచి వారిని నానాదేశములవెళ్లి స్వార్థబుద్ధితో మెలగు యువకులకు జీవులయందు దయజూపవలెనను ధర్మోపదేశమును జేయవలసినదిగా కోరి యున్నాడు. వారట్లు పింహళ, యవన, గ్రీకు, సుమిత్ర, జపాను చీనా, విగుప్త మున్నగు దేశములకు వెళ్లి సంఘములను స్థాపించి శ్రమణకధర్మములను నెరవేర్చిరి. ఇట్లు రాజకీయమునకుగాని నైతికశిక్షకుగాని సంబంధములేక అరిష్టాద్యుత్తమును జయించి యను నియమములను ఆచరించుట అనుధర్మములతో మాత్రము ఉద్యమములు నడుచుచున్నవి.

ప్రస్తుత నాగరిక ప్రపంచమునకు అట్టి యుద్యమమునే సర్ రాబర్టుచేడెంపవో అను ఆంగ్లదేశమును నైతికశిక్షకు గూడ కలిపి విహితజీవితమున కవునరమగు వృత్తి విద్యలను అందుజేర్చి రాజకీయములకు సంబంధము లేనట్లు ‘బాలభటోద్యమము’ అను పేరున స్థాపించిరి. దానికి దక్షిణాఫ్రికా బోయరుయుద్ధమునందు తనవద్ద నైతికశిక్షనొందిన ఆంగ్లబాలురు చూపిన మహాశక్తియే నైతికశిక్షణతో గూడిన బాలభటోద్యమోత్పత్తికి కారణమైయున్నది. ఈ యుద్యమము నవనాగరిక ప్రపంచమునందు దన్ని దేశములందును మిక్కిలిగా వ్యాపించియున్నది. కాని స్వతంత్రదేశములలో వాని దేశములయొక్క రాజకీయ, సాంఘికాభిప్రాయముల కనుగుణ్యముగ ఉద్యమ మూలసిద్ధాంతములు, శిక్షావిధానము తగుమార్పులు పొందినవి.

మన భారతదేశమునందు కొద్దికాలముగా నిది ప్రభుత్వమువారిచే వ్యాప్తములోనున్నది. కాని భారతీయులకిచ్చు శిక్షావిధానము మన ప్రస్తుతభారతదేశము కేమాత్రమున శ్రేయోదాయకముగాదు. ఈ యుద్యమము మన జాతీయతను, దేశసౌభాగ్యమును గాక ఆంగ్లసామ్రాజ్యాభిప్రాయమును పెంపొందించుటకు మాత్రమై యున్నది. ఇది లోపభూయిష్టము.

అట్టి లోపములను సవరించి జాతీయతను పెంపొంది జేయుట కనేక సంస్థలు ఉద్యమములు స్థాపించబడినవి గాని కొన్ని ప్రత్యేకరాజకీయ కక్షలకును కొన్ని ప్రత్యేక సాంఘిక సంఘములకును జేందియుండుటవల్ల మిగులవృద్ధికి రాలేదు. అందొక్కటియు మాతృభూమి తాపము తీర్చగల పారుష గౌరవ దేవాదర్శనము గలిగిన భటుని తయారు చేయుటకు పాటుబడుచుండలేదు.

అందువలన ఇప్పుడు మన ఆంధ్రదేశమునందు ‘ఆంధ్ర భటోద్యమము’ ఇప్పటి మన హిందూదేశముందు వ్యాపనములో నున్న అన్ని భటోద్యమములందలి లోపములను సవరించి జాతీయతను మానవత్వమును కాపాడుటకు దేశమంతటను ఆదర్శముగా నుండునట్టి అత్యుత్కృష్టమైన పుద్యమముగా ఏమత రాజకీయ సాంఘిక కక్షలకును సంబంధము లేకుండునట్లు పెద్దలచే గత వంతునెలలో ఏలూరు ఆంధ్రమహాసభల సమయమున స్థాపించబడినది. ఆంధ్రభట రాష్ట్రీయ సంఘాధ్యక్షులు శ్రీ శ్రీ రాజావెంకటాద్రి అప్పారావు బహద్రు, ఉయ్యాలూరు జమిందారుగారు.

ఈ ఆంధ్ర భటోద్యమముఖండే ఇప్పుడు విజయవాడ యందు నెలకొల్పబడినది. స్థానిక ఆంధ్రభటసంఘాధ్యక్షులు శ్రీ అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు పంతులుగారు. విజయవాడ స్థానిక ఆంధ్రభటసంఘమునందు దప్పుడు 250 మంది భటులు శిక్షణ నందుచున్నారు. ఆంధ్రదేశముందు త్వరలో నీ ఆంధ్ర భటోద్యమము వ్యాపించుటకును దాని యుద్దేశ్యములు త్వరలో ఆంధ్రదేశముందు నెరవేరుటకును ఆంధ్రమహాజను తెల్లరు వెంటనే యాయుధ్యమమునందు పాల్గొనవలెననిన్ని శిక్షణను పొంది ఇతర స్వాతంత్ర్యదేశీయులవలె తమ వ్యక్తస్వాతంత్ర్యమును కాపాడువారు కావలెననిన్ని తమబిడ్డల నీయుధ్యమము చేర్పించి శిక్షణ నిప్పించవలెననిన్ని ప్రతివ్యక్తియు ఈ పవిత్రోద్యమము తనదిగా భావించి పనిచేయవలెననిన్ని కోరుచున్నాను.

యర్రగుంటపాటి సూర్యనారాయణరావు.

రాజా ప్రతాప్ నాటకము

గ్రంథకర్త శ్రీయుత గుడిమెడ వేంకటసుబ్బారావుగారు ఛత్రపురం, గంజాంజిల్లా

ఈనాటకమును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. ఇది పంగభావంలో ద్వితీయద్రలాల రామిగారిచే రచియింపబడి హిందీభాషలోని కనువడింపబడినది. దానిననుసరించి గ్రంథకర్త దీని నాంధ్రమున రచించెను. “అనేక స్థలములలో రసప్రుష్టికొరకు స్వతంత్ర రచనమునకు సహితము సాహసించితిని.” అని పీఠిక యందు గ్రంథకర్త వివరించెను. గ్రంథకర్త దీనిని తన జననీజనకుల కంకితముచేయుట చాల క్లాగునీయును. విద్యుత్ప్రవి శిరోమణి బ్రహ్మశ్రీ మండపాక పార్వతీశ్వరశాస్త్రి బి. ఏ. యల్. టి. గారు దీనికి అతిద్వీపమును సమీక్షకమునకు నుపాధ్యక్షమును వ్రాసిరి. ఉపోద్ఘాతమే పన్నెండుపుటలు నిండినది. ఇందు ప్రతియంకమునకు భిన్నరంగములుగూడ నూతనపద్ధతిని చేర్చబడినవి. ఇది యొదంకముల నాటకము. ఇందలి యతివృత్తము పరమపవిత్రము. దేశభక్తిప్రబోధకము. భరతమాతపుత్రతత్వములంద గ్ర గణ్యుడును మహాప్రతాపశాలియును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యనిరతుడును దేశమాతనేవకు సర్వస్వమును త్యజించి సకలభాగములను దిగనాడి ఆటబిడ్డలతోగూడ కొంతారంతరముల వసింపమ వేళపట్టున నిద్రావారములనుగూడ నెరుంగక నేడున్నచోల రేపుండాలకు దుర్భరకష్టపరంపరలకు పాలపంచుడియును కలిపయనేనాసను నిశ్చితుడయ్యును అసహాయుడయ్యును అయిత నేనాబలసమన్వీకుడును సార్వభౌముడు నగు నక్కరును ధిక్కరించి మరణకాలము వరకును స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుకొనగలుగుటయేగాక రణముఖంబున శత్రువుల మార్గనియోజించి విజయలక్ష్మినిగూడ బడయగలిగి రాజసాన రాజకంఠీరవుడను సార్థకచిరుదమును గూడ బడయగలిగిన శ్రీరాజా ప్రతాపసింహుని పీఠవిహారైర్వైర్వైర్యత్యాగ కష్టసహిష్ణుతాది సద్గుణముల కరమున కీనాటకరాజము రత్నాకరమైయున్నది. తన సోదరుడు శక్తసింహుడు ఆక్బరుచక్రవర్తి మేనకోడలు దౌలతును పెండ్లియాడెనని విని ప్రతాపసింహుడు శక్తసింహుని నిష్కరుణముగబహిష్కరించుటవలన నాతని సనాతనధర్మనిగతి స్పష్టముకాగలదు. తన్ను శరణుకొచ్చిన ఆక్బరుచక్రవర్తి కుమార్తెయగు మెహరు స్సీనానుప్రతాపుడు కన్ను కూతురు నాదరించి నశ్చే ఆదరించుటచే నాతని శరణాగత రక్షణ దీక్షయును పరమత సహనమును గూడ స్పష్టము కాగలదు. తనసుతుడు నమరసింహుడు మెహరుస్సీనాను ప్రేమించి కరస్పర్శ గావించినందులకు ప్రతాపుడు తన యొక పుత్రుని వధింపబోగా నడ్డుపడిన తనభార్య లక్ష్మీభాయి నాతడెటుపాకిగుండున కెరచేసినవిషయ మతని కఠినతమని యమాచరణమును ధర్మనిగతినిగూడ వెల్లడింపగలదు. తన కుమార్తెను తనకడకు పంపినచో చిత్తురుమర్దము నొసంగడనని ప్రతాపసింహునకు ఆక్బరు చక్రవర్తి వ్రాయగా “ఈశ్వర రానుగ్రహము కలదేని నాభుజపరాక్రమముచేతనే నేను చిత్తురు నాక్రమించెదను గాని మీకుమార్తెను మీకడకు పంపినందులకు ప్రతిఫలముగ మీరొసగెదమనిన చిత్తశుశ్రుషును నేనపేక్షింపను. మెహరుస్సీనా తన యిచ్చానుసారము హాడకు వచ్చెనేగాని నే నామెను యుద్ధముందు కైదుచేయలేదు. కావున ఆమె యుండుటకైనను బోవుటకైనను నాయాజ్ఞ యనవసరము. పూర్వమువలెనే యీక్షురముందు సహితము నేను మీకు పరమశతృవుననియే యెరుంగుదు. హిందూస్థాన మంతయు దోపిడి దొంగవలె కొల్లకొట్టుచున్న మీ కో

దేశతత్వము వహించి యే చచ్చెదను. చిత్తూరును మరలనే నాక్రమింపజాలినను చాలకున్నను నాకు విచారములేదు. అని ప్రతాపరాజు సార్వభౌమునకు వ్రాసిన లేఖనల నాతని చిత్రస్థైర్యము స్పష్టమగుచున్నది. గర్భశత్రువునకు నక్కరు చక్రవర్తి కుమార్తెను తన తనూజాతవలె నాదరించుటవలన రాజామహోదారస్వభావమును విదితమగుచున్నది. పంచమాంకమున తృతీయరంగమున రాజా విజయవల్ల నాంశముతో నీ నాటకము ముగింపబడి యుండదగినది. శక్తసింహుని బహిష్కరణమును అమరసింహుని శిక్షయను సార్వభౌమునకు ప్రత్యుత్తరమును పదలదగినవి కావని నాటకరత్న తలచియుండవచ్చును గాని వానినన్నిటిని చేర్చుకొనినను విజయంతముగ దీనినిముగించియున్నచో ప్రేక్షకులు సర్వేశ్వరుని మహామహిమనుధర్మవిజయమును చక్కగా గ్రహింపగలిగియుండురు. ఈ నాటకమును ప్రదర్శించు వారైన నీవిజయ ఫలితమును (నీనికు యెఘ్టు) గ్రహింపగలుగుదురు గాక. గ్రంథకర్త గద్యపద్యరచన ప్రశంసనీయము కవిత్వము ధారాశుద్ధికలదనుట కెట్టి సంశయమునులేదు. దీనిచేలరు 1-4-0.

దీనిని ప్రదర్శింపగోరువారు గ్రంథకర్తకు తెలుపవలెనను సూచనయొక్కటి కలదు. కప్పమును చెల్లించినగాని దీనిని ప్రదర్శింపగూడదను నిబంధనలేదు గాన నిదియంతగా బాధింపదు.

ప్రతులు వలయువారిటుల వ్రాయవలెను:—“మేనేజరు రామానుజకుటీరం, బరంపురం(గంజాం), లేక వైశ్యరాజు శంకర నారాయణమూర్తిగారు, ఇత్రపురం(గంజాం).

ధారాశుద్ధిని చూచించుట కొక్క పద్యమును మాత్రమిచట వివరించుచున్నాము.

సీ. పాపభీతియేలేని బంధపోటుతనంబు

ప్రవివలంబు ధర్మరాజ్యవంశం!

అన్యాయమని యెంచక న్యోన్యకలహముతో

నిర్మించుటే, రాజనీతియంట!

కలకలముఁ గోసి కుక్కలట్టుల వెంట

బ్రాకులాడుటే, రాజభక్తియంట

అభిమానభవలౌ నహాత్ములు, విప్లవో

దోష్టులు రాజ్య విద్రోహులంట!

అహహ! రాజ్యాంగభాషాపదార్థకోశ

మెట్టిదియొగాని, యువంజ! యెందుగనిన

కాకిమాకలు కేకిమాకలుగ దనరు

మహిత సింహముతో కుక్కల మాడ్కిదోమ!!

ఇప్పుడే నాల్గవకూర్పు తయారైనది! త్వరపడుడు!!

అనేకవిశోదములైన క్రొత్తక్రొత్త చిత్రములు

ఈ కూర్పులో చేర్చబడియున్నవి. త్వరపడుడు!!

శ రీ ర మ ర్త శా స్త్ర ము

చదువ చదువ సంతోషించెదరు! నీకు కావలసినదియు

నీవు చూడవలసినదియు చాలకోజాలు వెదికిన శాస్త్రమిదియే!!

ఆంధ్రభాషలో ఇట్టి పూర్తిరహస్య

శాస్త్రము ఇదివరకు ఎవరివల్లను బహి

రంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. దీని

లో శ్రీ, పురుషలక్షణములు, వారి

యొక్క అవయవముల విలక్షణములు

శృంగార రహస్యములును. మొగ,

అడ అను శివు ఉత్పత్తి వివరములు

ను, పూర్వము మహాముఖులు వర్ణ

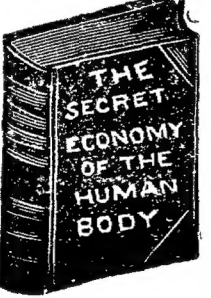
ముగా వ్రాసిపెట్టిన పుస్తకమును

చక్కగా 64 వివిచిత్రపటములతో ముద్రించి యున్నాము.

రూ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 7 అణాలు. 9289

ఎం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంపెనీ,

నం. 11 ఆరుముగంపిడి, సాహుకారు కేటపోస్టు నగరం

శ్రీకృష్ణావతార తత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతపారి

వంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి సరుసగా సులభ

కైలిని వచనరూపమున వ్రాయబడును. సంశయములు తొలగ

నట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. స్తోత్రములక్షే

ముద్రింపబడును. 850 పుటలకు దక్కువగాకుండ జక్కని

బైండుచేయింజ్జి నెలల కొకతూరి 1-8-0 లకు చందాదారు

లకు వీటిగాక బంపబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పోషకు

లుగాక ప్రకటింపబడుదురు. 1, 2, 8 సంపుటములు సిద్ధముగా

ఉన్నవి. 2208-1228

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

ప్రధానపండితులు చునిసిపత్, హైస్కూలు, కడప.

అయిదవ అఖిలభారత పద్మశాలీయ మహాజనసభ

నెల్లూరులో 14, 15, 16 తేదీలను

సమావేశ మగుట

14-4-27 తేదీ నియమితకాలమునకు సింహపురియం (నెల్లూరునం) ను చేబాల లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి పురమందిరమున “శ్రీమ దఖిలభారత పద్మశాలీయ మహాజన అయిదవ సభ” మిగుల వైభవముతో సింహపురి స్వాగతసంఘీయుల యాదరణమున జరిగెను. నేతపరిశ్రమ పద్మప్రదర్శనమును శ్రీ గౌ. రంగ నాథమొదలియా 2 బి.ఎ. బి.ఎల్. యం. యల్. పి. గారగు మంత్రిపుంగవులు తెచ్చిరి. ఆసయమును శ్రీవారికి ఆ భా. ప. మ. సభవారు “వినతిపత్రము” నొకదానిని సమర్పించిరి. శ్రీవారు “వినతిపత్రము” విన్నవించుకొనిన విన్నపములలో నొకదానికైన సమాధానపూర్వకముగ మత్తరమును తమ యుత్తరమున కెలవిస్తవండ నుండుట విషాదకరము. నేతపరిశ్రమ పద్మప్రదర్శన మాదినను 4 గంటలకు దెరువబడెను.

సభాసమావేశ ప్రారంభమున దైవప్రార్థనానంతరము స్వాగత సంఘాధిపతిగారి యుపన్యాసము చదువబడెను. దాదాపుగా రెండుగంటలకిందటనే ఆహ్వాన సంఘమువారిచే నెమ్మకొనబడిన యదృశ్యులగు శ్రీ నేపూరి లక్ష్మీనరసయ్య ఎం. ఎ. ఎల్. టి. గారి యధ్యక్షస్థానమునకు తెలుసరి తలంపుగా విచ్చిన్నతయ్యెదెను. శ్రీ నే. ల. నరసయ్యగారు ఆనంతపురం కాలేజిలో నింగ్స్ లెక్చరరుగా నున్నారు. వీరు ఆ. భా. ప. మ. సభ కధ్యక్షులుగా నుండునీమిత్రమై తమ యుద్వోగ శాఖాధికారుల యుత్తరపున చొందుటకై యీవరకే వారికి విన్నపమును బంపుకొనియుండిరట.

సభయందు అధ్యక్షుని యెన్నికనమయమునకే సదరు కాలేజి ప్రెస్ బాలుగారినుంచి నే. ల. నరసయ్యగారికి:— “అయ్యా! తమను సభాధ్యక్ష స్థానము నలంకరించుటకు దైర్ఘ్య రుగారు యుత్తరపునొసగలేదని తంతిసమాచారమరుదెంచెను.” అంతట నే. ల. నరసయ్యగారు వివక్షావదనలైరి. సభయంత యు నిరాశాయ మాయెను. మరల స్వాగతసంఘాధిపతిగారు “దైర్ఘ్య రుగారికి” నే. ల. నరసయ్యగారు రధ్యక్షతపదవి నలంకరించుట కుత్తరపున యుచేయవలయు నని రిప్లైయయ్యుతముగ తంతిసమాచారము కొసగిరి.” కాని జవాబు రాలేదు.

15-4-27 తేదీని తాత్కాలికముగా నడుదెంచియుండిన, కాంచీపురనీనాకు లగు శ్రీ అజ్ఞానలై, కె. చెంగల్యారాయ శ్రేష్ఠిగారిని అధ్యక్షులనుగా నెమ్మకొని సభను నిర్విఘ్నముగా జరిపిరి. సభలో నీక్రిందితీర్మానము లేకనాహదమున దీర్మానింపబడెను. సభకు దాదాపుగా రెండుగంట ప్రేక్షక ప్రతినిధులరుదెంచియుండిరి.

1. రాజభక్తి. 2. విద్య. 3. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రవిభజన. 4. శాసనసభలో పద్మశాలీయుల నియమిత సభ్యస్థానము. 5. స్థానికపరిపాలనాది సంస్థలలోను పద్మశాలీయులను నియమింపబట్టినామలు నిష్పించుట. 6. విద్యార్థులకు నేతపరిశ్రమ పాక కాలలలో ప్రభుత్వము వారి విద్యార్థి నేతనముల నిష్పించుట. 7. ప్రారంభోచితనిర్బంధవిద్య. 8. శ్రోతాభివృద్ధికొరకు మద్యపానమును నిషేధింపవలయు నని దొరతనము వారిని యీ సభవారు ప్రార్థించుట. 9. ఖడ్గరు లేక నేతపత్ర సంరక్షణ. 10. ప్రభుత్వమువారు మయోగియ దుస్తులు మొదలగువానికి ఖడ్గరు లేక దేహు నేతపత్రముల సుపయోగింపజేసి, దేహియ నేత పుట్టులకును వ్యాపారమునకును అభివృద్ధిపూర్వక మేర్పరచుట. 11. నేతపరిశ్రమాభివృద్ధికై ప్రత్యేకముగ “పివింగ్ శాఖ కో ఆపరేటివ్ బ్యాంకును” స్థాపించుట. 12. విదేశీయ దిగుమతివస్తువులపై దిగు విధమున పన్నుల వేయించి దేశీయవస్తు సంరక్షణముగా వింపవలయునని ప్రభుత్వమువారిని గోరుట. 13. ఈసంఘము విద్యయందు మిగుల వెనుకబడియున్నందున (బక్ర) తము జరుపుకొనియుండు అల్పసంఖ్యాకు లగువారి కుద్వోగముల నిష్పించవలయునని దొరతనమువారిని గోరుట. 14. ప్రతిని బంపించుటకు దగిన ప్రదేశములలోనుండు పద్మశాలీయుల కుచితముగా భూముల నిష్పించి ప్రతిపంట నభివృద్ధిపరచవలయునని గవర్న మెంటువారిని ప్రార్థించుట. 15. నేతపరిశ్రమశాఖనువృద్ధి జేసి డెమాన్డ్ ప్రైజ్ పాకకాలలకు ఎక్కువగా బెట్టించి నేతపరిశ్రమశాఖయందలి కులభవున వర్తన పదతులను, నేత విద్యార్థులకు నేర్పుచు ఈసంఘమునకు బ్రోత్సాహము గలిగించవలయునని బాలకులకు ప్రార్థించుట. 16. “పద్మశాలి” పత్రికను

సకాలమునకు విస్తారహితముగ వెడలునట్లు చేయుట. 17. భట్టిప్రోలు, పేటేరు గీర్వాణాంధ్రవేదపాక కాలలకు ఈవిద్యాసంఘమువారు సహాయము చేయవలయు ననుట.

18. ఈసంఘముయొక్క సభాకార్యనిర్వాహకసభ నియమము.

19. సదాచారవృద్ధి, స్వసంఘ వాణిహిత్యము. 20. ఆరవ మహాజనసభను కార్యధ్యక్షిగారి యనుమతిమీద మదరాసులో జరప నిశ్చయించుట. 21. కులగ్రంథసంస్కరణను గురించి తీర్మానములు గావించబడినవి.

సభా కార్యక్రమములో శ్రీ దామోదరకృష్ణమూర్తి బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు మిగుల బాల్గానిరి. శ్రీవారికి 16-4-27 తేదీని స్వాగతసంఘమువారు “స్వాగతపత్రము” సమర్పించిరి. ఆనాడు సాయంకాలమునకు సభ ముగింపబడెను.

వలవరి సరసింహాప్స

* * * స్వాగతోపన్యాసము * * *

నలుమోలు వెంకయ్యగారి స్వాగతోపన్యాసమునుండి ఈ క్రిందిభాగములు ముద్రితములు.

విద్య

గీతయందు శ్రీకృష్ణభగవానులు ఋషులలో భృగును హరి నేనని వచించియున్నాడు. అనగా శ్రీకృష్ణపరమాత్ముని యొక్క యంశసంఘాతమే శ్రీభృగువహర్షి యొక్క స్వరూపమున భావము. అట్టి ఋషి శ్రేష్ఠుని వంశసంఘాతులమును మన యొక్క ప్రస్తుత పరిస్థితులు మిగుల వివరితసితియందున్నవి. కాలవిపర్యాయమునలన మన పూర్వపురస్కృత్యభివృద్ధి లంత రించియున్నవి. మరల వానిని బాసపరుమకొనుటకొరకే మనలో వివేకవంతులగువారిట్టి మహాజనసభను నెలకొల్పియున్నారు. అనేక వ్యయప్రయాసములకొర్చి మనకులనాయకులీనకే నాల్గు మహాజనసభలను జరిపియున్నారు.

ప్రపంచమునం దేదేశముగాని, ఏసంఘముగాని పిన్నును గోల్పోయి యభివృద్ధి జెందినట్లు లుదాహరణములకపడవు. విద్య మానవమౌదయమును వికసింపజేయు మహాసాధనము. విద్య ధన బలసంపన్నతను సమహర్షును విద్యావిహీనులు ధనబలసంపన్నతలను గలిగియుండరా? అని గొందరు ప్రశంపించుచును. ఒకానొకప్పుడు విద్యావిహీనులు దైవదత్తముగా ధనబలసంపన్నతలను బడసినను బడయనవచ్చును. తరుమగా నట్టివారి నే మన మనేకచోట్ల యాదుచున్నాము. వజ్రములు స్వాభావికముగా విలువగలవై నను సానదీసిన వజ్రములకుగల విలువ సానదీయని వజ్రములకుండదు. విద్య సానవంటిది. ధనబలసంపన్నతలు వజ్రములవంటివి.

ప్రకృతము మనము మనసంఘమునం దేవిధమునైన విద్యావ్యాపకమునకు దగువిధమున బాటుపడవలయును. విద్యాభివృద్ధియొక్క సమస్త్య సంభవించినపుడు మనలో ననేకులు మనధనాభావసితినివివరించి వివక్షాపూర్వకములగుచున్నారు. అది నిజమే. కాదను వారెవరు? “ధనమూలమిదంబగత్” అని వసిష్ఠులవారు శ్రీ రాములవారి కుద్వోధించియున్నారు.

దేశభాషలలో లోకజ్ఞానార్జనమువరకు జడునడిన విద్య కంతగా దనాధికమనవసరము. విద్యాశ్రేయే ముఖ్యావసరము. సంకల్పశక్తి హృదయశ్రేయోగము మొలకై తిన చిరకాలమునకుగాని ఫలమొసంగనేరదు. అనగా కార్యరూపమున బరిణమింపనేరదు. అట్టి సమస్త్యసంకల్ప దయమునకై మనము వివిధ వ్యయప్రయాసములకొర్చి ప్రతిసంవత్సరము యొక్కొక్కచోట నొకమహాజనసభను జరిపింపవలసిన యవసరమేర్పరుచున్నది.

నాయభిప్రాయము ధనముకంటె కాలము విలువగదని నమ్ముచున్నాను. ఈ హేతువుచేతనే దేశభాషలయందు విద్యాభివృద్ధికి ధనాధిక్య మంత యవసరముకాదని నొక్కిచెప్పుచున్నాను. నిరుద్యోగముగా వ్యయముచేయుకాలమును మనబాలురు విద్యాభ్యాసమునకు వినియోగముగనెలుల చేసికొనినచో చాలును. కాలముయొక్క సద్వినియోగము మన సంఘమున కుపయోగపడునట్లు జేయవలయుననిన మనవారుండు ఆ మాచోట్లలో రాత్రిపాఠశాలను, పకనమందిరములను స్థాపించవలయును. అప్పుడప్పుడు పన్యాసములయాలమున మనసంఘములో నున్నోనము కలుగచేయవలయును.

చెన్నరాజధాని జనాభాతెక్క ప్రకారం వనవారిలో పురుషులు నూటికి 2 వంతునను, స్త్రీలు వెయ్యింటికి 4 వంతునను, విద్యనభ్యసించినవారు 80%ని తెలియుచున్నయది దీనిని బట్టిజూడ మనవారిలో విద్య యెంతవరకువ్యాపించిననో తెలియగలదు. మనుజునియొక్క జీవితముందు సమర్థుడే నృద్ధిసాం గుచున్నాడు. అట్టి సగర్భులకు కారణము విద్య. మనకులము అభివృద్ధికి రావలయునని మనలో ప్రతివారును తప్పక విద్యనభ్యసించవలయును. మనవారికి నేతపరిశ్రమ పుట్టియనుచో బాలబాలికలు విద్య నభ్యసించుటకు చిగిన అవకాశము గల యుండలేదు. కాన మనబాలురకు 15, 16-వత్సరముల వరకు

తప్పక పాటించుటకు పంపుచుండుటయే. అటుచేయుటకు వీలు లేనివాని కను చాలాకొద్దకై అచ్చటచ్చట అనగా నాయా గ్రామాగులయందు రాత్రిపాకాలు స్థాపించి వారిని ఆపాకాలకు పంపుట శ్రేయోగాయకము.

నేత వృత్తి

“కృషితో నాస్తిదుర్భిక్ష్యం” అనునాలోక్తి ననుసరించి కృషిచేయువారికి కరవుతేనటు నిశ్చయము. మనపూర్వులు మనకునేత నేయున్నట్టి ఏర్పాటుచేసి, మనవారుపూర్వముహింపూ దేశమునందును రాజులను, జమీందారులకేగాక పాశ్చాత్య దేశములకు నయినను అనగా గోము, ప్రాంసు, ఇటలీ మొదలగు విదేశములవారికి పంపుచుండకాక జాతీయజాతీయలకు నన్ను పన్నుమన ట్టియు విలువనట్టియు నుత్పత్తులు తయారుచేసి పంపి అనేక విధములకు సన్మానముల సొందరచుటయు మిగుల క్రొత్తది గాదు. పూర్వముకప్పుకు అట్టి జాన్మత్వస్థితిబొందియుండిన మన కేతపరిశ్రమ చేడెట్టి స్థితియందున్నదో నేజెప్పనక్కరలే కయే మితే గ్రహింపగలరు. రానురాను నేతనేయువారికి సొట్టపాక కొనుటకు గూడ కష్టపాత్యమగుచున్నది. విదేశ ప్రయలుదాడిన మనప్రజలు పప్పును ఆగలేకున్నవి. ఇందులకు కాలవ్యత్యాసమే కారణము. నేతవృత్తి చాలాగొప్పదనియు జీవహింసారహితమైనదనియు, స్వరాజ్యమునకు చాలాధారము నియు మహాత్మాగాంధీగారు జెప్పియున్నారు. ఇతరులపయి తము ప్రస్తుతము నేతవృత్తియందు మహాగౌరవము జూపుచు న్నారు. ఇట్టికాలములో మనము నెనుదీయక మనవృత్తిని అభివృద్ధిపరచి వివిధరకములకు నాగ్నములకు బట్టలకు తయారుచేసి యితరులు వాడుకొనునంతటి ప్రబోధమును గలిగించిన వనము యితరులకు నలె ధనగౌరవములకు లోపము లేక త్వరలో మన పూర్వజులవలె కీర్తిని సంపాదించెదమనకు నిస్సందేహము. కాన మనవారు వృత్తియందు యెదుగుటకుమాని అమితవ్యయ మును త్యజించి మిక్కిలిగూఁచుచున్న మన సంఘగౌరవమును కాపాడుకొనెదరు గావచ్చునని సర్వేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాడ.

వాణిజ్యము.

(వాణిజ్యోక్తే లక్ష్మీ కృషికగృహిత ధర్మరాజనేవా గాం బిక్షానూనై వన్తేచిద) ఐత్యర్యము వ్యాపారమునందు న్నది. వ్యాపారమే భాగ్యమునకు మూలము. నేతనేయువృత్తి కలరకుటంబుపోషించుటకు వీలగుచుగాని బాగ్యవంతులు కా జాలరు. మనవారిలో వ్యాపారముజేయువారునుటకు వస్త్ర వాణిజ్యములు పరమాప్రగతియైయున్నవి. ఇందులకుకారణము ఏనలో కట్టబాటులు కైకగుత్తుము లేకుండుటయే. మనము మనవ్యాపారముల చట్టవృద్ధిపరుపవలయుననిన మనసంఘము నందలి ధనసంపన్నులందరు నొక సంఘముగాజేరి అచ్చటచ్చట సర్వకసంఘముల సేర్పరచి వివిధరకములకు వస్త్రములనేయించి విదేశములకుపంపుచు నెగురుతిజేయవలయును. అట్లనరించినగాని మనసంఘము వాణిజ్యమునందున్నతనితని బొందజాలరు.

అతిబాల్యవివాహములు

మనవారు అతిబాల్యవివాహము చేయుటలో మన సంఘము నానాటికి దుర్బలమగుచున్నది. మనపూర్వులమున పురుషులకు యిగులని వత్సరముల చదువుననకును, స్త్రీలకు 13, 14 వత్సరముల చదువుననకును వివాహములు చేయుచుండిరి. పురుషుడు చాటిరావాయు చేసుకొనుటచే సమస్తవర్షములను గ్రహించి చూడెడివారు కన్యకు భార్యగాగ్రహించి గృహముడై సంభుగన కంతయు నిన్ను దిచ్చుచుండెను. స్త్రీలు సయితము వివాహవంతులైతమభిర్తల ననుసరించి సంసారియును తెలివితో నడుపుచూ కీర్తిచెప్పుచుండెరి. అట్టిదంపతులకు గలిగెడు సంతానము బలపంతులగును. కేజోపంతులగును చుండిరి. పూర్వముట్లున్న మన గ్రామములకు చివరకు వచ్చెను వో మాగును. నేడెచ్చట చూచినను చాలవితంతులు అకాలమరణములు మొదలైనవి సంఘము నావరించి నానాటికి ప్రేమింపజేయుచున్నది. పురుషుని 22 వత్సరమునగకును బ్రావృత్త మానశ్యముని మనపూర్వులు సిద్ధాంతీకరించుచున్నారు. బ్రావృత్తమే పురుషుని జీవితమునకు ముఖ్యము. అట్లుండుటచేతనే మానపూర్వులు బ్రహ్మచర్యాశ్రమమును మిక్కిలి కొనియాడియున్నారు. పురుషునికి బ్రహ్మచర్య మెట్లనదనమో అట్లులే స్త్రీకి పాతివ్రత్యము అంత ముఖ్యమై యున్నది. మనవారిలో బాలికలకరి, 9 వత్సరముల ప్రాయముననే వివాహముచేయుట కొన్ని ప్రాంతములయందు నెప్పటికి నాగుగగని యున్నది.

ఇట్లవాసుక కేటము గర్హణీయము. కావున ఇటువంటి కార్యములు కేటము సంఘమాష్యములు. కావున ఇటువంటి కార్యములు మనవారు నిషేధించవలయునని కోరుచున్నాడను.

రాజకీయములు, స్థానిక సంఘములు

ఇటువంటి సభలయందు రాజకీయమునుగురించి చర్చించుట కవకాశము లేనప్పటికిని రాజకీయమునకును స్థానికమునకు సంబంధముండుటచే దానినిగురించి కొంతవరకును జెప్పదలచుకొంటిని. ప్రస్తుతపు రాజకీయపరిస్థితుల నొక్కంత గమనించినవో హిందూదేశపు పరిపాలన ప్రజాబాధ్యత పరిపాలనగా మారు చూచన లగపడుచున్నది. స్థానిక పరిపాలనాసంఘములన్నియు ప్రజలచే పాలింపబడుచున్నవి. ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులే జిల్లాబోర్డులను తాలూకాబోర్డులను పాలింపుచున్నారు. కాని యీ ప్రజాబాధ్యత పరిపాలనకు మనసంఘమునకు కదుమారుము. ఏలననగా జిల్లాబోర్డులు, తాలూకాబోర్డులు మొదలగు స్థానికసంఘములకు మనవారిని పథ్యలుగా బంపుటకు మనము భూస్వాములముగాని, న్రవ్యవంతులముగాని కాము. అందుచే స్థానికసంఘములయందు సభ్యులుగానుండ వీలులేకపోవుటచే మనసంఘభివృద్ధికరములకు విషయములను అట్టి సంఘములయందు చర్చించుటకు వీలులేక యున్నది. మనవారు అట్టిసంఘములయందు సభ్యులుగానున్న మనకీర్తిదృస్తి కలిగియుండదు. మనకు స్థానికసంఘములయందు, స్థానము లభించియుండిన మన సేదబాటాకు రాత్రిపాకాల చేట్టింపవచ్చును. అచ్చటచ్చట మన పరిశ్రమాభివృద్ధికై మనబాలురు వివిధరకములకు నేత నేయుట సేర్పరచుటకుగాను నేతపాకాలు పెట్టింపవచ్చును. అట్టిఅవకాశము యిప్పుడు బాత్రిగా లేనయ్యే మన మింకను పుష్కల సాధించియుండిన మనసంఘము రాను రాను కడుదుర్భరస్థితికి వచ్చుటయేగాక రానున్న ప్రజాపరిపాలనయందు మనసంఘభూమారి బాత్రిగా స్థానముండక మనపోషణ కొరకు యితరులను ఆశ్రయింపవలసి వచ్చుననుట నిశ్చితంశము. మనము మనబాలుర అభివృద్ధి బాత్రిగా గోరక నొకరితో నొకరు కలసిండుకొనుచు స్వాధ్యపరులై సంఘభివృద్ధి యించుకేలగా గమనించకయుండుట కడువిచారకరము. మన మిట్లే యింకను పుష్కలసాధించిన యితర సంఘములలో బాత్రిగా తలయెత్తుకొనుటకు వీలుండగా కాన మనవారిలో జ్ఞానమంతులు, విద్యారంతులు వీలైనప్పుడెల్ల స్థానికసంఘములలో సభ్యులుగా ప్రవేశించుటకై ఎన్నికలద్వారాగాని లేక ప్రభుత్వమువారికి మన సంఘదృష్టిని నిశేదించి వారిద్వారా (నామినేటెడు) సభ్యులుగా నెన్నుకొనునట్లు వీలై నంతవరకు ప్రయత్నించుట ముఖ్యము గోదావరి మండలమునందలి మన సంఘనాయకులలో నొక్కగుడు కాకినాడ వాస్తవ్యులును నగ శ్రీయంత దామోదరం కృష్ణమూర్తిగారు బి.ఎ., బి.యల్. ఇంజనీరింగిని కాకినాడ ఎం.ఎఫ్.చేర్చెకొని ఎన్నికలయందు జయము గాంచినందులకుగాను నెల్లూరుమండల పద్మశాలీయ మహాశయు లపక్షమున ఎంపనము లర్పించుచున్నాడ. మన వారిలో ముఖ్యులు కొందరు గత మదరాసు శాసనసభ ఎన్నికలసమయమునందు శాసనసభలో నొక నియంతసాసమునకై (అనగా నామినేటెడు) కడుదృఢప్రయత్నములతో పాటుపడియుండిరి. గాని అట్లు వారినర్పిన చట్టనిర్మాణసభాప్రవేశ ప్రయత్నములు సఫలతగాంచనందులకై నే నంతయు చింతించుచున్నాడ. మన కట్టిసాసములభియింపమికి కారణమేమనగా మనలో నైకమత్తము లేకపోవుటయే యనెడి విషయము మీ కెల్లరకు తెలియనిదిగాదు. కాన మనకు రానున్న శాసనసభా ఎన్నికల సమయమునందైనను మనలో నర్హులవారిని సభ్యులుగా శాసనసభకు పంపుటకు వలయుప్రయత్నములు జేయవలయును. మన పరిశ్రమ లభిస్తాదిగావలయుననిన మనకు స్థానికసంఘములయందును, చట్టనిర్మాణ శాసనసభలయందును స్థానము లుండి తీరవలయును. లేయెడల మనసంఘము యభివృద్ధి కాజాలదనుట నిస్సందేహము.

సంఘ నిధి

ఇంతవరకు మనసంఘములకు ఆవరించుచున్న అంతఃకల హములు దురాచారములు మొదలగు విషయములగురించి యింతకుముందు కొంతవరకు జెప్పియుంటిని. పై కార్యములన్నియు నొకవృత్తి చేయుటకు సాధ్యపడనివి అగుటచే మనము అచ్చటచ్చట కులసంఘములకు స్థాపించి వాటికన్నిటికిని కేంద్రసంఘ మనవరు జిల్లాసంఘము నొకదానిని స్థాపించి తద్వారా మన సంఘభివృద్ధికరములకు విషయముకై పాటుబడుట అవసరము. పైన చెప్పబడిన కార్యముల సేరసేర్పరచుట ననిన ధన సహాయ మత్యవసరము. ఈ ధనమును మన మేధిమగా గ్రహించవలయును అ నెడి విషయము ఆలోచనీయము. ఈ ధనమును సమకూర్చుటకు మూడు మార్గములు గలవు. మొదటిది ధర్మదాయము అనగా మనలో వ్యాపారము చేయువారు ప్రతివారూ సరకు కొనినప్పుడుగాని అమ్మనప్పుడుగాని భర్తాదాయము అనెడు పేరుతో 100

రూపాయలకు 0.4-0 వంతున వసూలుచేసి యీ ధనముతోను యితర చందాలముల మనగా మాసమువారి చందాలువసూలు పరచియు ఈ సంఘములకు పోషింపవలయును. మనము ఈ విషయమైన తీర్మానములను గావించి మండలమునందంతయు కరపత్రములద్వారా తెలియపరచవలయును. మరియు సంఘీయులలో ధనసంపన్నులు కొంతవిరాళముల నొసంగవలయును. నేయేలే ప్రతిపద్మశాలి కుటుంబమువారును వారియొక్క కన్యాకు సారము సంఘమాతకు చందాల నర్పింపగోరెక.

వార్తాపత్రికలు

నేను వార్తాపత్రిక ముగించుటకుముందు యింకొక ముఖ్యమగు విషయముగురించి చెప్పదలచినాడ. ఇంతవరకు మన కులముయొక్క ఆచారదురాచార సంఘభివృద్ధికి తోడ్పడు విషయములకు గురించి జెప్పియున్నాడ. కాని సంఘభిమాన శూన్యమగు యీ పద్మశాలీయకులమును మేల్కొల్పి చక్కని ప్రబోధము గావించుటకు వలయు సాధనములను యోచింపలేదు. అట్టిప్రబోధముగావించుటకు ముఖ్యమగుసాధనమొక్కటియే. అదియేదనిన వార్తాపత్రికయే. వార్తాపత్రికలు చేయుకార్యము లగ్నతయులు. మనుజుల కలవిగాని పనులను వార్తాపత్రికలే నిగ్రహించును. నాగరికతాభివృద్ధికి వార్తాపత్రికలు చిహ్నములు. అవి విద్య నేర్పుటకు గురువులంటిని. అన్ని సంఘములకంటె ఎన్నోరెట్లు వెనుకబడియున్న మనకులమునకు వార్తాపత్రికలు ముఖ్యములు. మనము వార్తాపత్రికల మూలముననే మనసంఘభివృద్ధికరములకు విషయములను తప్పక సేర్పరచుకొనగలము. ఇటువంటి సాధనముల నభివృద్ధిపరచి మనసంఘమును దారిద్ర్యదశ నుండి తొలగించుట మనముఖ్యధర్మము. అనేక వ్యయప్రయాసల కోర్చి గత 6, 7 వత్సరములయండి నిరంతరము సంఘభివృద్ధికై పద్మశాలి పత్రికను స్థాపించి పాటుబడుచున్న శ్రీమాకల వెంకట సుబ్బయ్యగారి కెంతయు కృతజ్ఞుడను. మన కులభివృద్ధికి ప్రచారము ముఖ్యము. మన మండల పద్మశాలి నాయకులు కొంత వ్యవధి కన్నీపుకొని ప్రతిగ్రామమునందును ప్రబోధము గావించవలయును. ఇట్లు సేవాత్మకృతులై సభ్యుల నాయకులు నిరంతరము కృషి సల్పిన మనకులము చిరకాలములోనే అభివృద్ధి గాంచుననుటకు సందేహముండదు. నిరంతరము మానవసేవా తత్పరుడగు శ్రీ మహాత్మాగాంధీ, కీ||శే|| లోకమాన్య తిలకు మొదలగు మహానీయులు గావించిన ప్రబోధమువలననే 1 దా నేడు హిందూదేశములో ఆబాలగోపాలముగా స్వరాజ్య మంత్రమును జపించుమా దేశాభిమానులై స్వాతంత్ర్య మనుభవించుటకు సంసిద్ధులైయున్నారు. కాన మనము ముఖ్యముగా మన సంఘభివృద్ధికరములకు విషయములను ప్రబోధము గావించుటకు వలయు సేర్పాటులను చేయుట ముఖ్యము.

ముగింపు

నేనుచెప్పదలచిన విషయములన్నియు జెప్పినాడ. కాని విరమించుటకు పూర్వము తిరిగి నొక్కసారి పైవిషయముల జ్ఞాపకపరచుట ముఖ్యము. మన కులభివృద్ధి గాంచవలయునని మీరందరు గోరినయెడల మొదట ఆ గ్రామమునందుండు కక్షల నంతరింపజేసి ఐకమత్యమును పెంపొందింప జేయవలయును. ప్రతి గ్రామమునందును కులసంఘముల స్థాపించి సంఘభివృద్ధికి పాటుపడవలెను. మనవారు వారివారి బిడ్డలకు తప్పక విద్యనేర్పించుటకు ప్రయత్నింపవలెను వీడబాలుర విద్యాభివృద్ధికై సంఘములద్వారా విరాళములద్వారా ధనమార్జింపవలెక. ఇట్లు విద్య పెరిగినకొలది మన కులములోనున్న దురాచారములు దొలగి ఆధికముగను నైతికముగను మనకులము అభివృద్ధి కెక్కును. మన కులపత్రికయగు పద్మశాలీయపత్రికకు చందా నొసంగుచు పోషింపవలయును. అతి బాల్యవివాహముల త్యజియింపవలయును. మహాశయులారా! యివిధముగా మనమాచరించినయెడల అతిశీఘ్రకాలములోనే మనకుల మగ్రస్థాన మాక్రమించుటకు సందియముండదు.

స్త్రీలవ్రతకథలు
 ౧౭ భాగములు
 బాలికలు, యువకులు, వృద్ధులు
 నిత్యము నాచుకోవలసిన 64 నామములు
 భాగము 1 కేవల అ0600
 గ్రంథకర్త
 బాలాంత్రపు వేంకటరావు
 పితాపురము, గోదావరిజిల్లా

శ్రీ శ్రీ వీరేశలింగం పంతులు

79 వ వార్షికోత్సవము

(స్వక్రీస్తుని లేఖరీ)

ఏప్రిల్ 17:—ఈనెల 14 వ తేదీన చైత్ర పుడత్రయోదశినాడు శ్రీ శ్రీ వీరేశలింగం పంతులుగారి 79 వ జన్మదినోత్సవము భక్తిశ్రద్ధలతో జరిగెను. ఉదయము 8 గంటలకు ఆనందవనములో వీరేశలింగంగారి సమాధిప్రక్క నున్న మందిరములో ప్రార్థన జరిగెను. ఈయూరి ప్రజలలో పలువురును, కొందరు ఇతరపురస్థులనుండి వచ్చినవారును నయచేసిరి. కాకినాడవాస్తవ్యులగు వి. పి. రాజుగారు వీరేశలింగంగారి ఆత్మనుగురించినుమారొకగంట యుపన్యాసించిరి. వీరేశలింగంగారు కేవలము ఒక కర్మయోగియేగాని ఆత్మబలము, ఆత్మవికాసము, ఎక్కువగాలేని వాడని యొక గుర్తింపుగాను పలువుర మనబులలో నున్నదనియు, ఆయభిప్రాయము తప్పనియు రాజుగారు చెప్పిరి. వీరేశలింగంగారికి గొప్ప ఆత్మవికాసము గల దనియు, ఆయనకు భగవదంత చాలగలదనియు జెప్పి కీర్తికేషుల ఆత్మకాంతికై పరమేశ్వరుని ప్రార్థించిరి.

బహిరంగసభ

ఆ దినము సాయంత్రము గం 5-30 లకు పురమందిరములో బహిరంగసభ జరిగెను. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంపంతులు గారు అధ్యక్షత వహించిరి. ప్రారంభమున విశిష్టతరణాలయముం దున్న ముగ్గురు యువకులు ప్రార్థనగీతములను చదివిరి.

శ్రీమతి ఇంద్రాణి (బాలసుబ్రహ్మణ్యుని) గారు వీరేశలింగం పంతులుగారి ధీరత్వమునుగురించియు వారి భాసాసేవను గురించియు ఉపన్యాసించిరి. వీరేశలింగం పంతులుగారు అనేక ప్రతిభల పరిస్థితులమధ్య తాను సత్యము లని నమ్మిన యంశములలో దైర్యము చలించక పనిచేసి దేశములో తనయొక్క ఉద్దేశములు వేసవేల ప్రజలచే ఆమోదింపజేసి ధన్యతజెందిన పీరుడని ఇంద్రాణిగారు శ్లాఘించినపుసంస్కరణముకై పంతులుగారుపడిన శ్రమయు, వారు సంపాదించిన ఫలితములు వర్ణనాతీతములు. ముఖ్యముగా స్త్రీలకును, బాలికలకును పంతులుగారు చేసినమేలు అపారమనియు అందులకై స్త్రీలపక్షమున తాను పంతులుగారి ఆత్మకు తన కృతజ్ఞతను తెలియజేయవచ్చుతిననియు జెప్పిరి. పంతులుగారిచేత స్థాపించబడిన సంస్థలను అభివృద్ధిపరచి వానిప్రయోజకను ఎక్కువచేయుట ఆంధ్రుల విధియని ఇంద్రాణిగారు చెప్పిరి.

శ్రీ మద్వారి అన్నపూర్ణయ్యగారు

శ్రీయతి మద్వారి అన్నపూర్ణయ్యగారు తరువాత వీరేశలింగం జాతీయయోధుడని ఉపన్యాసించిరి. వీరేశలింగంగారు నిరుపమానలైన ప్రతిభాశాలియనియు ఆయనయొక్క ప్రతిభవల్లనే ప్రతిభులపరిస్థితులను అనుకూలపరిస్థితులుగా మార్చుకొనగలిగెననియు ఇట్టి ప్రతిభాశాలులు సామాన్యముగా అవతరించుచుండుననియు చెప్పిరి. ఆంధ్రదేశములో సర్వపక్షములవారికి వీరేశలింగంగారు పూజనీయుడనియు, ఆయనపిమ్మట మరి యే ఇతర ఆంధ్రనాయకుడుగాని ఆయనవలె సర్వతోముఖముగ ఆంధ్రసంఘమును కట్టలేకపోయెననియు, అన్నపూర్ణయ్యగారు చెప్పిరి. సంఘసంస్కరణవిషయములో వీరేశలింగం పంతులు నాటిన స్వాతంత్ర్యబీజములు రాజకీయవిషయములలో మొలక లేత్తుటచేతనే సహాయనిరాకరణోద్వేగములతో ఆంధ్రులు ప్రశంసార్హముగ పనిచేయగల్గిననియు మాడ ఉపన్యాసములు చెప్పిరి. వీరేశలింగంగారు జాతీయయోధుడగుటవల్లను, ప్రతిభాశాలి యగుటవల్లను సర్వాంధ్రప్రజలకును చిరస్మరణీయుడనియు, ఆయన జీవించియున్నప్పుడు ఆయనయొక్క అనుచరులుగా నుండి పనిచేసిన హితకారిణి సమాజయమువారేగాక ఆంధ్రులందరు ను ఆయన జన్మదినోత్సవములలో ఉత్సాహముతో పాల్గొని, ఆయనజీవితపథన మియ్యగల ఆదేశమును పిన్నవయస్కులకు తెలియజేయుట విధియని అన్నపూర్ణయ్యగారు చెప్పిరి. జాతీయనాయకులను, పీరులను యోధులనుగురించిగౌరవించుటజాతి అభివృద్ధినిండజాలదనియు ఆంధ్రులు వీరేశలింగమువంటియోధులచరిత్రను సదా స్మరించుటచే అభివృద్ధి చెందగలరనియు జెప్పిరి.

శ్రీ ఆటంపిమ్మట అన్నపూర్ణయ్యగారు వీరేశలింగంగారు ప్రతిభాచయితగా ఆంధ్రదేశమునకు చేసిన మహోపకారమును గురించిగాడ చెప్పి యుద్ధోగియులగు శ్రేష్టులను నిర్భయముగా ఖండించుటలో నేటికిని ఆంధ్రదేశమున వీరేశలింగంగారికి సమానులు లేరని జెప్పిరి.

అనాధశరణాలయ మాపరిం డెంటుగారగు కాశిపతిగారు వీరేశలింగంపంతులుగారి ప్రతిభనుగురించి యొక వ్యాసమును కొన్ని పద్యములను చదివిరి.

తరువాత వీరేశలింగోన్నత పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయులగు జయంతి గంగన్నగారు వీరేశలింగంపంతులుగారి యోధవ్యమునుగురించి నుమారు అగంటలాల ముపన్యాసించిరి.

అధ్యక్షులగు చిలకమర్తి సుసంహముపంతులుగారు వీరేశలింగంపంతులుగారి జీవితములోని కొన్ని ముఖ్యాంశములను ఆయనదైర్యమును తెలుపువానినిగురించి చెప్పిరి.

అంతట గరిమెళ్ల సత్యనారాయణగారు వీరేశలింగంగారిని గురించి వ్రాసినపద్యములను చదివిరి.

తరువాత హితకారిణి సమాజ కార్యదర్శియగు డాక్టరు పాలకోడేటి గురుమూర్తిగారు హితకారిణిసమాజమువారి మాజ మాన్యమున నున్న సంస్థల ప్రస్తుతస్థితినిగురించి చెప్పి అధ్యక్షునకును, ఉపన్యాసకులకును స్పృహజ్ఞతావందనముల నర్పించిరి.

జలియనువాలాబాగ్ హత్వ

జలియనువాలాబాగ్ హత్వదినము 18 వ తేదీన గోదావరి యొడ్లను శ్రద్ధాసంద ఘాటువద్ద మదరాసు శాసనసభ్యులగు శ్రీయతి కందుల వీరరాఘవాస్వామిశాయాడుగారి అధ్యక్షతను జరిగెను. జలియనువాలాబాగ్ దురంతములనుగురించినయు ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగురించినయు ప్రస్తుతకర్తవ్యమును గురించినయు స్వామిశాయాడు, మద్వారి అన్నపూర్ణయ్య, బోడపాటి రామలింగంగార్లు ఉపన్యాసించిరి.

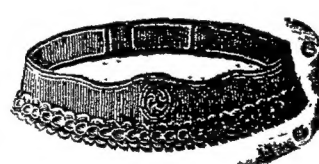
విశ్రాంతిపురం తీయనివారణాశ్రమము

విశ్రాంతిపురము (రాజమహేంద్రవరమునకు 2 మైళ్లదూరములో నున్నది.) లో గతసంతకము ఎ. ఇ. ఎల్. వి. మనువారిచే స్థాపించబడినతీయనివారణాశ్రమముయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము ఈనెల 18 వ తేదీన విషమ చర్చి ఆవరణలో మదరాసు సంస్థల జనరలుగారి అధ్యక్షతకైంద జరిగెను. మ్యాడార్సరు, ధివాను బహద్రరు చిత్రపు వెంకటలలం స్థలను జనరలుగార్లు ఈ ఆశ్రమము చేయుచున్న మంచినీని దెలియచేసి దానికి ధనసహాయము చేయుడని విజ్ఞాపనచేసిరి.

యెలక్ట్రో గోల్డ్ డు వేలెడ్

బిడ్డ్యాణములు

యిమిటేషన్ డయమండ్ ఆధరణములు

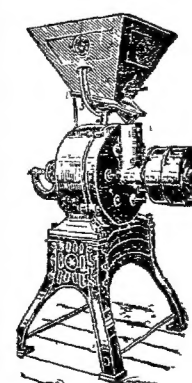

యీ బిడ్డ్యాణములు యింక అనేకవిధముల యెలక్ట్రో బంగారు ఆధరణములు మా యొక్క కంపెనీలో తయారుచేసి తగుమైన గారంటితో పంపించబడును. అట్లు మీకు తృప్తి లేనియెడల పైకమును వాపసుచేయబడును.

Table with 2 columns: Item description and Price. Rows include 180 Gold Bangle, 180 Gold Chain, 4 Gold Bangle, 4 Gold Chain, 1/4 Gold Bangle, 1/4 Gold Chain.

కె. ఎస్. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్సు 109 నై నాబార్ రోడ్, మద్రాస్.

MACHINERY. 3392

Jrus Grinding Mills—With ball bearings & self-sharpening stones. Disintegrators — Latest types. Rice Machinery of every description. T. & O. Brand Belting—Special cotton and special Solid-woven hair.

Water Works fittings—Meters, valves etc. Coffee Hand Mills—Latest improved designs. White Artistic Cements. 3392

Sole Agents in India, Burma & Ceylon :—THAKAR & OPADEY, 20/22, Elphinstone Circle, Fort, Bombay.

కాకినాడ మెయిక్లైనుమీదికి వచ్చుట

కాకినాడ మెయిక్లైనుమీదకు వచ్చునని చిరకాలము నుండి లెలచుచుండిరి ప్రజలకేకకాక ప్రభుత్వమునకుపాడ కాకినాడ మెయిక్లైనుమీదనుండవలెనను నిర్ణయముండెడిది. తూర్పుగోదావరిజిల్లావాసు లందఱును కాకినాడ జంక్షనునలియి తీరునని నిన్న మొన్నటివరకు యాధిగానమ్ముచుండిరి. కాకినాడ పురోభివృద్ధి వర్ణనాతీతమని గర్వపడుచుండిరి. ఈ గూళున్నియు ప్రారంభింపుకై రైల్వారులు పూర్వపురి. 1927 సం॥లో కాకినాడ-కోటిపల్లి రైల్వే రైల్వారులు ప్రారంభ మగనగానే ప్రజాసంఘర్షియు రైల్వేబోర్డువారికి కాకినాడను జంక్షనుగా మార్చువలెనని సకారముగా విన్నవించిరి. కాని రైల్వేబోర్డువారు అతివాగ్ధతగ విచారించిన మీదటనే కాకినాడను మెయిక్లైనుమీదపెట్టుటకు వీలులేదని నిశ్చయించిరి. ఈ విషయమై రైల్వేంపెనీవారి నేవగముగాను ప్రజల హర్షంసంభావన. రైల్వేబోర్డువారు ప్రజాభిప్రాయస్థితిచేక మను కార్యమునకు గడంగిరి.

రైల్వేబోర్డువారి దీర్ఘవిచారణలో రెండుకారణముల హేతువు కాకినాడను వదలినట్లు లోచనున్నది. 1. కాకినాడ రేవును బాగుచేయుటకై ప్రభుత్వ మంగకరించనందున రేవునలన వర్తకవిశేషముండవలయు 2. సామర్థ్య కోలు జంక్షనుకు పదిమైళ్లలోపుగనే కలవలయు, ప్రభుత్వమువారు కాకినాడరేవును మరమ్మత్తుచేయమానట నగరమున గొప్పయపకారముచేసిరి మనోకప్పుడు మద్రాసువరదినములన నియమింపబడిన రేవుల విచారణసంఘములో ఆంధ్రమంత్రులు సభ్యులై తూర్పుకుడి నాగపట్నములు మరమ్మత్తుకావలె ననిరి. విశాఖపట్నములో భారత్ ప్రభుత్వమువారు బ్రహ్మాండమైన హర్షులను నిర్వించుచున్నారగాన దర్శిలోని కాకినాడ రేవునకు బాగుయనవరమని తీర్పునిచ్చిరి. సర్ కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయాడుగారు (అప్పటిమంత్రి) మాడ విచారణసంఘసభ్యులే. కాకినాడ రేవునలన వైశాఖి హర్షులన కెట్టిపట్టు లేదు. గూడలూరు చెన్నపురి కడమా? లేక నూరత్తు బొంబాయి కడమా? కాకినాడ చిన్నరేవుగా నుండుటకై మరమ్మత్తు నలచుటకన్న సంకుచితవృత్తి వేయదబోదు. భవిష్యత్తులో తూర్పుగోదావరి జిల్లా ప్రజల యాందోళనవలనగాని, ఆంధ్ర శాసనసభ్యులప్రోద్బలమునల గాని లేక ఆంధ్రరాష్ట్రము నిర్మింపబడిన మీదటగాని కాకినాడరేవు బాగుచేయబడక తప్పదు. రేవుపట్టణమును మెయిక్లైనులో నుండుటకన్న మరమ్మత్తు వేరుండునా? సామర్థ్య కోలు జంక్షను సమాపమేకదా యనునంతతో కాకినాడ యభివృద్ధిలోనికి రాకండ చేయరాదు. మిడ్నాపూరు (జిల్లాపట్టణము)ను బ్రాంచిలైను మీదనుంచి ఖర్చుపురమును జంక్షను చేయలేదాయనియు, గుంటూరును చిన్నమార్గముమీదనుంచి బెజవాడను జంక్షను జేయుటయు, ఉదాహరణములుగా తీసి కొనవచ్చును. కాని గుంటూరు మిథునపురములతో కాకినాడను పోల్చరాదు. ఆ రెండుకు నాలుపట్టణములు. కాకినాడ కోస్తా నాటుపట్టణములు కాశామార్గములలో నున్నను అంతి విశేష నష్టము లేదు. కోస్తానగరములు సాగ్యమైనంతవరకు మెయిక్లైనుమీద నుండవలెను. గుంటూరునను బ్రాంచిలైను మీద లేదు. బెజవాడ-గుంతకలు చాలపాడవైన యినుపదారి. అది మీటరు గేజియోకు త్వరలో మెయిలునడచు యేర్పాటు కలిగి పశ్చిమాంధ్రమునండి విశేష రహదారి యేర్పడును. విశాఖపట్టణము బ్రాంచిలైనుమీద లేవాయనవచ్చును. వైశాఖియు వాల్తేరును ఒకటియే. ముందుముందు విశాఖపట్టణాభివృద్ధిలో వాల్తేరు నగరమధ్యముగా నుండును గాన వైశాఖి మెయిక్లైనుమీదనే కలదు.

వైకారణములవలన కాకినాడ జంక్షనుగా ఏర్పడుటకు అభ్యంతరములు కనబడవు. కాకినాడ నగరమునకు రెండుతీవ్ర సమస్య లెదురుకొనినవి. 1. నగరము మెయిక్లైనుమీదికివచ్చుట. 2. రేవును బాగుచేయుట. మెయిక్లైనును విషయమై తక్షణమే ప్రబలాందోళనము బయల్పెడలనలెను నగరములోను జిల్లాలోను కూడ కదలిక గలుగవలెను. తంజావూరు జిల్లావాసులు జిల్లాబోర్డు రైల్వే నిర్మాణమునకు ప్రసత్తము అభ్యంతరపెట్టగా విపరీతాందోళనచేసిరి. కోటిపల్లివరకు వచ్చిన రైలు వీలుకుబటి కోటిపల్లికి రెండుమైళ్లగుంపున గొతమిపై వంతెనపడి సరిపె అమలాపురంమీదుగా గన్నవరమువరకు పెంట్లలు డెల్టాలోనికి కూడ రైలు రావచ్చును. కాకినాడ జంక్షను కావలెనని తూర్పుగోదావరిజిల్లా వాసులు ముఖ్యముగా కోరుచున్నారు. కాకినాడమీదుగా మెయిలు నడచుటవలన మరి 11 మైళ్ల దూరము హేచ్చు కావచ్చును. పైను 13 లక్షల 50000 పవనోక్తులకును నిర్మాణవ్యయమును. సముద్రరేవుపట్టణములు కనుకనే నూరత్తు గూడలూరు నగరములమీగుగనే పెద్దయినుపదారులు నడుపబడినవి. రైల్వేబోర్డువారినిర్ణయము తూర్పు గోదావరిమండల ప్రజలయొక్క శాకర్మములను అభివృద్ధికిని చాల భంగకరము. మహాజనులు తీవ్రముగ పోరాడి కాకినాడ జంక్షనుగా చేయబడునట్లు చూచుట ముఖ్యము. సుసర్ల శ్రీరామస్వనింహం

అచ్చమ నగలను కుదువబెట్టిన వారు?

ఆదినారాయణ అమ్మిన నగ లెక్కడివి?

విల్లివాకం హత్యవిచారణ

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరి)

చెంగల్పట్టు, ఏప్రిల్ 21:—చెంగల్పట్టు సెషన్సుకోర్టు పండు జరుపబడిన విల్లివాకం హత్య విచారణయందు నేడు మరికొందరు ప్రాసిక్యూటర్ సాక్షులు విచారించబడిరి. 2 వ ముద్రయి నారాయణరావు అక్టోబరు మాసమందు అచ్చమ నగలను మాన్యాశివర్థ కుదువబెట్టు కృష్ణయ్యర్, కన్నయ్య నాయుడు, మార్వాడి వర్తి కుదురు సాక్షులమొసంగిరి. వై. యం. ఐ. ఏ. సహాయకార్యదర్శిగ నుండునపుడు వెంకట కృష్ణయ్య వ్యవహారము లెట్లుండెనో సమాజకార్యదర్శి గోపాలసామిచెట్టి గారు వివరించిరి. ఆదినారాయణ వెంకట్రావు అను పేరుతో రూ. 240 లకు నగలను అమ్మినట్లు వేదాచలచెట్టి తన సాక్షు ములో చెప్పెను. చంద్రమతి నగలను కోరిన కథ ఇందిరాబాయిచే వివరింపబడెను.

ప్రథమమున నిన్నటిదినము కొంతవరకు పరీక్షింపబడిన యు. కృష్ణారావు తిరిగి నేడు క్రాసుపరీక్ష గావింపబడెను. 2 వ ముద్రయి కమ్మలను రు. 18 లకు తన కమ్మనట్లును, తిరిగి ఆతనికి రు. 10-8-0 లకు ఒక ఉంగరము అమ్మినట్లును పద్దు వ్రాయబడిన లెక్కలను కోర్టువారిపదుట సమర్పించెను. ఇతను సాక్షి ఇట్లు చెప్పెను. ఉంగరము ఎవ్వగ 2 వ ముద్రయికి మిగత ఇవ్వబడిన రు. 7-8-0 లకు పుస్తకములో పద్దులేదు. సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు కమ్మలను ఇతరవరకుకొని మహాజరు నొకదానిని వ్రాసెను. 2 వ ముద్రయిని పోలీసువారే తీసుకొని వచ్చిరి. కమ్మలు నావద్ద రు. 18 లకు కుదువబెట్టబడెనని పోలీసువారు మహాజరులో వ్రాసియుండిన అది సరిగాజాలదు. ఉంగరములు కొన్ని ఆర్డరు ఇచ్చిన చేయబడును. తయారు చేసిన ఉంగరము బంగార కలవు.

వై. యం. ఐ. ఏ. కార్యదర్శి

గోపాలసామిచెట్టిగారు సాక్షులమొసంగును నిట్లు చెప్పిరి. “వై. యం. ఐ. ఏ. కు నేను గౌరవకార్యదర్శిని. నుమారు 10 సం.లకుంచి నేనందుంటిని. వెంకటకృష్ణయ్య వై. యం. ఐ. ఏ. లో సహాయకార్యదర్శిగా నుండెను. ప్రతిమాసము రు. 40 లు గౌరవతేతన మొసంగబడుచుండెను. సంఘభవనముచే ఒకగదిలో నివసించుచుండెను. ప్రథమమున వారు ఒంటరిగ నివసించుచుండిరి. పిదప చంద్రమతియున్న, ఆమెకుపిమ్మట ఆది నారాయణయున్నుచచ్చి వారితో నివసించుచుండిరి. వెంకట కృష్ణయ్య అయిదారు సంవత్సరములు సహాయకార్యదర్శిగనుండి ఆగష్టు మాసాంతమునందు ఉద్యోగమును వదలెను. గతించుటకు 30 దినములముందు వారిని నేను మాయింట చూచితిని. వై. యం. ఐ. ఏ. గురు సంఘముందలి మరికొందరు సభ్యులకును వారు బాకీపడి యుంకిరి. త్వరలో లిమిటాకొచ్చెను. రానున్నదని యు వెంటనే రూ. 400 లును తీర్చెదననియు పల్కెను. చెప్పినవచ్చినట్లును అది మోసముఅని కనుకొనినట్లుగూడ చెప్పిరి. వై. యం. ఐ. ఏ. కు విడిచినపిదప విల్లివాకంవెల్లి నివసించుచుండిరి. కొంతకాలమునకు మరల నాకుకన్పించి 2 వ ముద్రయి ఆదినారాయణకు తనకును మనస్ఫుర్త గొగినదనియు, తాను (వెంకటకృష్ణయ్య, విల్లివాకం చెల్లిన విషయము గైకొనెదనని ఆదినారాయణ చెప్పెననియు, ఆదినారాయణ తాను క్రిమి నభిచర్య గైకొనగోరితననియు తెల్పెను.

క్రాసుపరీక్ష

యందు, సాక్షి ఇట్లుచెప్పెను. వెంకటకృష్ణయ్య చాల కాలము నుంచి దివ్యజ్ఞాన సమాజ సందకు ప్రధాన సభ్యులుగ నుండిరి. దివ్యజ్ఞాన సభ్యులు, సర్వమానవసావరత్నముందు విశ్వసించవలెను. ఇతర విషయములందు నమ్మకముండవచ్చును. లేక పోవచ్చును. నేనుగూడ దివ్యజ్ఞాన సభ్యుడనై. దివ్యజ్ఞాన సమాజసభ్యులు వారేధములు పాటింపవచ్చును. లేకుండిన లేకపోవచ్చును.

దివ్యజ్ఞానము—అవతారపురుషులు

ప్రస్తుతము కృష్ణయ్యర్ అవతారపురుషుడుగ పరిగణింపబడుటలేదా? (కోర్టువారి సందేహించి).

సాక్షి :—ఈ ప్రశ్నకు నేను సమాధాన మియవలెనా? కేసుకును ఈ ప్రశ్నకును ఏమిసంబంధముగలదు?

జడ్జి :—అంతట మరియొకవిధముగ నీ ప్రశ్నను అడిగిరి :—జీవించుచున్న కొందరు వ్యక్తులను దివ్యజ్ఞానసమాజములు అవతారపురుషులుగ గణించుటలేదా?—దేవు.

వెంకటకృష్ణయ్యగారు వై. యం. ఐ. ఏ. పేరుగల లెటరు పేపర్లను ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకై ఉపయోగించుచుండెనని నాకు తెలియదు. వై. యం. ఐ. ఏ. లో తైపుచేయు విషయము గలవు. వెంకటకృష్ణయ్యగారు స్వయముగ తైపుచేయుట ఎరుంగను. వై. యం. ఐ. ఏ. లోని సభ్యులనేకులవద్ద అప్పులు దీసుకొనుచుండెను. నాకు తెలిసినంతవరకు వానిని తిరిగి చెల్లింపలేదు. ఆఫీసువదలుటకు కొంతకాలమునకు పూర్వము తన ఆఫీసుపనినైనను క్రమముగ నిర్వహింపకపోయెను. అప్పు లాసంగినవారు కొందరు బాకీలకై తొందరజేసిరి. అందుచే వారిమనస్సు కలవరముజేందెను. వై. యం. ఐ. ఏ. నుంచి అప్పు డప్పుడు పదివిదు పుచ్చుకొనుచుండెడివారు. తీసుకొనిన పన్ను డెల్ల నాతో చెప్పుచుండెడివారు. అట్లు తీసుకొనినడబ్బులో కొంతభాగముపుడేచెల్లింపబడెను. మిగతాభాగము మిటివలదుకొరిచే చెల్లింపబడెను. వెంకటకృష్ణయ్యగారు రంతట సహాయకార్యదర్శిపదవినుండి తొలగింపబడిరి. ఆదినారాయణకు తనకు మనస్ఫుర్త గలిగెనని వెంకటకృష్ణయ్య నాతో చెప్పినపుడు ఆవిషయములో నేనేమియుజోర్యము గలిగించుకొనలేదు. క్రిమినల్ చర్యగైకొనుమని సలహాసంగలేదు. 2 వ ముద్రయిని కొలిదిగ నాకు తెలుసును. 2 వ ముద్రయికి తైపురైటింగు తెలియునోలేదోయని తమకు తెలియదని పట్టికుప్రాసిక్యూటరు ప్రశ్నకు సాక్షి సమాధాన మొసంగెను.

“పుస్తక, తాళిబొట్టును కరిగించుట”

చన్నపట్లము పార్కులలో నగలవర్తకులవద్ద గుమాస్తాయగు చెంగల్ రాయదేవర్ అను నాతడు సాక్షులమొసంగుచు 1, 2 ముద్రయలను తా నెరుంగుదుననెను. నాలుగునెలలక్రిందట 1, 2 ముద్రయలు మాఅంగడికివచ్చి ఒక తాళిబొట్టును, మరియొక పుస్తకము కరిగింపవలసినదిగ నాకొసంగిరి. కరిగించినందులకై 2 వ ముద్రయి కూలిగ రెండణాల నొసంగెను. తిరిగి నాలుగుదినములకు 2 వ ముద్రయిమాత్రమేవచ్చి 4 మంగళూరుగాజులను, ఒకజత బంగారుమురుగులను, ఒక గజ్జెలడిగ, ఒక బంగారుకంటె, ఒక చిన్న బంగారుగొలుసు, కాపుగొలుసులనిచ్చి వానిని కాచి ఇవ్వమని కోరెను. నిష్పవేయనందున ప్రస్తుతము కాచి యివ్వలేనని చెప్పితిని ఉదయము 6-80 లేక 7 గంటలకు మా అంగడికి తెరచెదమున ముద్రయి 7 గంటలకు మాయింటికి వచ్చెను. కాని నావద్ద మనిషిలేనందునని నిష్పవేయనందునను కాచలేదు. అంతట 2 వ ముద్రయి మాకొట్టు ప్రక్కనున్న వేదాచలం చెట్టి అంగడివెల్లి గజ్జెలకంటె, కరిగించి ఇవ్వమని కోరిరి. నగనిండ చిలుముఉన్నది. పాసులయిచ్చిన కరిగించి యిస్తునని చెప్పి నేను వచ్చితిని. పది నిమిషములకు పిమ్మట 2 వ ముద్రయి మాఅంగడి ప్రక్క వెళ్లుచుండగ ఏమి పోవుచున్నావని నేనడిగితిని. సామ్యులు అమ్మివేసితినిని 2 వ ముద్రయి చెప్పెను. పది పదునైదు దినములకు పిమ్మట పోలీసువారు మా అంగడికి వచ్చిరి. పిదప 20 దినములకు తరువాత పోలీసువారు నన్ను సెంటియం పోలీసుస్టేషనుకు గొంపోయిరి. స్టేషను వెలుపల ఒక పోలీసు జవానునన్ను ప్రత్యేకముగ నిలువబెట్టియుంచెను. సాయంకాలము స్టేషనులోనికి పిలుపింపబడితిని. పదిపదునైదుగురు మనుజులలో రెండవ ముద్రయిని నగను నావద్దకు తెచ్చినవారినిగ గుర్తించితిని. వేదాచలచెట్టి గూడ నాతో ఆదినము పోలీసుస్టేషనుకు వచ్చెను.

క్రాసుపరీక్ష

లో సాక్షి ఇట్లు చెప్పెను. నేను దినబత్తెము గైకొనిపని జేయువాడను. 2 వ ముద్రయి తాళిబొట్టును నావద్దకు గైకొని వచ్చినపుడే మొదటిసారి 2 వ ముద్రయిని నేను చూచితిని. అప్పుడు మా యజమాని లేడు. మా అంగడిలో బంగారు లేకులను చేయిచ్చెదము. బంగారు నగలు కరిగించినందులకు నాతావున లెక్కలేదు. కరిగించినందులకిచ్చిన రెండణాలు నేనే

ఖర్చుచేసికొంటిని. రెండవమారు 2 ముద్రలు మాయింటికివచ్చినపుడు ఒకముసలివాడు అంగడిలోనుండెను. 2 ముద్రయినగలను గడ్డలోమట్టి చంకలో పెట్టుకొనియుండెను. వాఅంగడిలోను వేదాచలచెట్టి అంగడిలోను రెండుమారులు నగలను బాగుగ చూచినందున చెప్పగలగుచున్నాను.

నగలనుకొనిన మామూలకారు

సామూకారుపేట మింటునీథిలో మరాఠుఅంగడి యజమాని వేదాచలచెట్టి ఇట్లుసాక్షులమొసంగెను. 1, 2 ముద్రయలు గతసంవత్సరము డిసెంబరు 7 తేది మాఅంగడికివచ్చి రు. 815 లకు బంగారమునమ్మిరి. డబ్బును 2 ముద్రయికియిచ్చితిని పర్ల సుపుస్తకములో నేనెవ్రాసితిని. కరిగించినబంగారు తునకను తెచ్చితిమ్మిరి. డిసెంబరుమాసము 12 తేది 2 వ ముద్రయిమాత్రమే మా అంగడికివచ్చి మురుగులు, కంటె, గాజులు, గొలుసులజత గజ్జెలకంటెలను రెండుదిన ప్రేలిఉంగరములు వెండికిడియములు, గొలుసులు, 4 మెట్టెలు, ఒక పొగడములవండను అమ్ముటకై కొనివచ్చెను. ఇన్ని నగలను అమ్ముచున్నార. మీరు నాకు తెలియదే, ఆరనియడుగ నెల్లూరునివాసిననియు తిరువళ్లూరు లోని వసిం చుచున్నాననియు అడయూరులో మా సమునకు 60 రూ. పాయల వేతనమనియు, పట్టములో తా నెవ్వరిగిగాని ఎరుంగననియు నెల్లూరునుండి వారంటువచ్చినందున 8-45 బండికి త్వరగపోవలసియున్నదనియు ఉత్తరమువ్రాసియిచ్చెనని చెప్పెను. ఉత్తరము వ్రాసియిచ్చిన నగలను గైకొందునని నేను చెప్పితిని. మా అంగడియందే కూర్చుండి ఉత్తరము వ్రాసియిచ్చిరి.

వెంకట్రావు ఆదినారాయణయేనా?

పేరుఅడుగగ వెంకట్రావు అనిచెప్పిరి. నాకు ఇంగ్లీషు తెలియదు. (సాక్షి ఉత్తరమును గుర్తించెను) ఆ ఉత్తరమునందు తిరువళ్లూరునందు నివసించు టి. వి. వెంకట్రావు నగలను అమ్మినట్లు వ్రాయబడియుండెను. మొత్తము నగలనన్నిటిని రు. 240 లకుకొని డబ్బును 2 వ ముద్రయి కొసంగితిని. మూడునాలుగుదినములైన పిదప నగలను అన్నిటిని కరిగించి బంగారమును అమ్మివేసితిని. పొగడములవండలో బంగారు పొగడములకువేరుచేసి ఆరరూపాయి లాభముతో అమ్మివేసితిని. ఏదినమున కెంతబంగారము అమ్మినది లెక్కగలదు. మార్చి 9 వ తేది పోలీసువారు 1 వ ముద్రయినికొనివచ్చిననగలమ్మినది ఇతడాచునినన్నడుగకాదంటిని. అంతట లెక్కపుస్తకములను కోరగలెక్కనుచూపించితిని మొదటిసారి 1, 2 ముద్రయి లిరువురువచ్చినప్పుడును నాకుబంగారు అమ్మినది 2 వ ముద్రయియేగాని ఒకటవ ముద్రయిగాదు. పెరంబూరునందు పోలీసుస్టేషనులో 2 వ ముద్రయిని గుర్తించితిని. మొదటిసారివచ్చినపుడు 1, 2 ముద్రయిలు అంగడిలో కాలుగంటునేపు మాత్రముండిరి.

క్రాసుపరీక్ష

లో సాక్షి ఇట్లుచెప్పెను. రెండుమారులు నేను నగలను కొనినపుడు ముద్రయిపేరును పుస్తకములో వ్రాయలేదు. రెండవమారు అమ్మబడిన నగలపేర్లను నేను పుస్తకములో వ్రాయలేదు. జాబకముల్ల నే నగలపేర్లనుచెప్పితిని. ఆదినమున నే నెతరుల వద్దకొన్న నగలనుగాని ఇతరులకునే నమ్మిన గలనుగాని చెప్పటాలను. నగలన్నియు కాచినపిమ్మట నే 2 వ ముద్రయి ఉత్తరము వ్రాసియిచ్చెను. కోర్టువారు రంతట ఫలహారములకు తేదిరి.

ఫలహారానంతరము

ముద్రయినిగుర్తించినపుడు పోలీసువారి మహాజరులపై సంతకముజేసిన మునిసామివాయుడు ఇట్లుచెప్పెను. నానివాసము కుత్తంబాకము. పశువులనుకొనుటకై డిసెంబరుమాసమందు పెరంబూరువెల్లితిని. పోలీసువారుపిలువగ సెంటియంపోలీసుస్టేషను వెల్లితిని. అచట స్టేషనులో పదిపదునైదుగురు మనుజులలో ఆదినారాయణరావు అనువారిని వేదాచలచెట్టి గుర్తించెను పిదప సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు తయారుజేసిన మహాజరులో నేను సంతకముచేసితిని. చెంగల్రావుదేవరుగూడ 2 ముద్రయిని మరికొందరు మనుజులలో గుర్తించెను. దానికి మరియొక మహాజరు తయారుజేయబడెను అందుగూడ నేను సాక్షిసంతకముచేసితిని.

క్రాసుపరీక్ష

యందు సాక్షి ఇట్లుచెప్పెను. నేనువ్యవసాయదారుడను. సెంటియంలో ఎద్దుఒకటి అప్పుకమునకు ఉన్నదని తెలిసికొని ఎద్దునుకొనుటకై సెంటియంవెల్లితిని. సాయంత్రము 7 గంటలకు పోలీసుస్టేషనుకువెల్లితిని. వేదాచలచెట్టియే ఆదినమున వారాయణరావును పేరుతోపిలచెను. మనుజులందరిని నిలువబెట్టినపిదప 2 ముద్రయినిపిలచి వారితోబాటు నిలువబెట్టిరి. 2 ముద్రయి స్టేషనువెనుక హాలులో నుండెను.

అచ్చమృగము కుదువబెట్టుట

అదినారాయణ పొరుగింటివారగు కృష్ణయ్యగారు సాక్ష్యము సం గు ము నిట్లు తెల్పెను. అదినారాయణయిల్లు విల్లివాకంలో మాయింటిప్రక్కనే యున్నది.

1926 జూలైమాసమునంచి ఆయింటిలో నే యుండిరి. వెంకట కృష్ణయ్యగూడ ఆ దే యింటిలో నివసించుచుండిరి మొట్టమొదట వెంకటకృష్ణయ్యచంద్రమతి అదినారాయణ కామయ్యలు నివసించుచుండిరి. పిమ్మట అచ్చమృగూడ వారితో జేరెను. అచ్చమృగ కొన్ని నగలను ధరించియుండెను. అక్టోబరులో అది సోదాయణ అనగలపై కొంతధనము కావలయునని నన్నడుగగ కన్నయ్యద్వారా డబ్బు తెచ్చియిచ్చితిని. కన్నయ్య మా ఆఫీసులో ఉద్యోగి. ఆనగలు చెంగాంబజారులో ఉన్న మార్వాడీవద్ద కుదువబెట్టబడెను. నేనున్న, కన్నయ్యయున్న వెళ్లి నగలను కుదువబెట్టితిమి. మార్వాడీవద్ద లెక్కలలో కన్నయ్యనాయుడు పేరు గలను. రు 45 లు మార్వాడీవద్ద తెచ్చితిమి. రెండవముద్రయి అదినారాయణ డిసెంబరు 14 వ తేదీ డబ్బు తేగా కన్నయ్య అదినారాయణ ఇరువురు మార్వాడీయొద్దకు వెళ్లి డబ్బు చెల్లించి నగ తెచ్చుకొనిరి. ఉదయమే నాంధ్రుడు వచ్చి నగలు తెచ్చుకొనవలెనని నన్నడుగ నాకు శరీరస్పృశ్యము లేకుండుటచే కన్నయ్యనాయుడికి చీటి వ్రాసియిచ్చితిని. కన్నయ్య నాయుడు రానందున అదినారాయణ తిరిగి మా ఆఫీసుకు రాగ నేను అదినారాయణ 10-30 గాలిలకు మార్వాడీవద్దకు వెళ్లి నగ నడిగితిమి కాని నగ కన్నయ్యనాయుడుచేర ఉన్నందున మార్వాడీ తానివ్వననెను అందుచే నేను తిరిగి ఆఫీసుకువెళ్లితిని. కన్నయ్య నాయుడు అదినారాయణ ఇరువురు 12 గాలి లకు మార్వాడీ యొద్దకు వెళ్లిరి

వెంకటకృష్ణయ్య విల్లివాకంలో అక్టోబరువరకును ఉండిరి. మరణమునకు 15 దినములముందుగ వెంకటకృష్ణయ్య విల్లివాకం తిరిగివచ్చెను. అప్పుడు నేను అదినారాయణయున్న వెంకటకృష్ణయ్యను స్టేషనులో చూచితిని. ఆసమయమున అచ్చమృగమును, అదినారాయణమును నగలనుగురించి కొంత మనస్తాపములండెను. వెంకటకృష్ణయ్య తనయింటికి రాకుండిన అచ్చమృగ తనకుగల తగవు అంతరించునని అదినారాయణచెప్పెను. ఈవిషయమును వెంకటకృష్ణయ్యకు స్టేషనులోచెప్పి నేను ఆఫీసుకువెళ్లితిని. వెంకటకృష్ణయ్య అదినారాయణరావు ఇరువురు మాట్లాడుచునే యుండిరి. నన్ను కూడ చెప్పవలసినదిగ అదినారాయణతోరెను. తరువాత వెంకటకృష్ణయ్య చంద్రమతులు గోవిందప్పనాయనిని యందలి సత్రములో నుండగ అదినారాయణకును వారికిని గల మనస్ఫూర్ణులు తెలిసికొంటిని. విల్లివాకం స్టేషనులో జూచినపిదప రెండుమాడుదినములకు వెంకటకృష్ణయ్యను సత్రములో చూచితిని. అదినారాయణ తన్ను మోసగించెననియు, అతనిపై క్రమిసత్ చర్య గైకొందుననియు వెంకటకృష్ణయ్యచెప్పెను తొందరపడి తీవ్రమగుచర్య గైకొనవలెను. నిదానముపై వ్యవహారములు పరిష్కరించుకొనవలసినదని నేనుచెప్పితిని. ఒకటిరెండు దినములకుపిదప ఈవిషయమును అదినారాయణకు చెప్పితిని. అచ్చమృగ దేహస్పృశ్యతగ నుండుట వలన ఔషధసేవకై 2 వ ముద్రయి ఇంటినుండెను.

క్రాసుపరీక్ష

యందు సాక్షి ఇట్లుచెప్పెను.

వెంకటరమణయ్యగారు ఆఫీసులోనే నాకు ఉద్యోగము. నాతేదనము రు 65 లు. మార్వాడీవద్ద కుదువబెట్టిననగను తిరిగి తీసికొనుటకై అదినారాయణ ఎంతడబ్బు తెచ్చెనో నాకు తెలియదు. ఇంతకుక్రితము నాద్వారా 2-వ ముద్రయి అప్పతీసుకొనలేదు. నేనైన ను మార్వాడీల వద్దగాని మరెచ్చటగాని నగలు పెట్టి అప్పతీసుకొనెడివాడనుగాను నేనీ సహాయముచేయజాలను. నీవేజూచుకొనునని నేను 2-వ ముద్రయితో చెప్పలేదు. మొదటిసారి మార్వాడీఅంగడికి వెళ్లినపుడు లెక్కలో సంతకముచేయలేదు. కుదువపై గాకపోయినను కన్నయ్యనాయుడుద్వారా నేనెన్నడు అప్పతీసులేదు. అచ్చమృగయొక్క నగ చంద్రమతి వెంకటకృష్ణయ్యగార్లు తీసుకపోయిన అదినారాయణ చెప్పుచుండెను. నిజము నాకు తెలియదు. అచ్చమృగగల పోగొట్టుకొని సందహను, అచ్చమృగ విల్లివాకంలోనే ఉన్నందునను వెంకటకృష్ణయ్య చంద్రమతులు విల్లివాకంవచ్చిన అచ్చమృగ సంతకపడునని అదినారాయణచెప్పెను ఇట్టివిధమున సంభవించుకుండుటకై వెంకటకృష్ణయ్య రాకుండుట హించినచే 2-వ ముద్రయిచెప్పెను.

శ్రీ శివాజీమహారాజు త్రిశతాబ్దోత్సవము

ఈ జాతీయమహోత్సవమును 1927 ఏప్రిలు 27-వ తేది నుండి మేనెల 3-వ తేది వరకును భక్తిపూర్వకముగ నెఱవేర్చుడు

“కూతురు అనారోగ్యమా! అల్లునిమనస్తాపమా”

కృష్ణయ్యగారు భార్య జానకమ్మసాక్ష్య మొసంగుచు అదినారాయణరావును, అతని భార్యను కాసుమ్మను తానెరుంగుదునని చెప్పెను. కామయ్య తల్లి 4 మాసములక్రితము విల్లివాకంవచ్చియుండెను ఆమెతోబాటు. కామయ్యచెల్లెలుగూడ వచ్చియుండెను. శనివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు సుబ్బయ్యరాజేశ్వరులు నాయంటికివచ్చి పదినిమిషములకు లోపుగ వెడలిపోయిరి. నాయంటికి వచ్చినపుడు తల్లి మాతండ్లు ఇరువురు ఆరోగ్యముగ కన్నటిరి. ఆసాయంత్రమునంచి తిరిగి వారిని చూడలేదు. పిదప కామయ్య వారు కనుపించలేదని చెప్పెను.

క్రాసుపరీక్షలో సాక్షి సుబ్బయ్య తనయింటికి వచ్చుట కదియే ప్రధమమనియు, కామయ్యకు దేహమనారోగ్యముగ నున్నందున చూచిపోవుటకు వచ్చితినిని సుబ్బయ్య చెప్పెననియు, అదినారాయణకు, అతని భార్యకును తగవులున్న విషయము తనతో సుబ్బయ్య చెప్పలేదనియు పల్కెను.

మార్వాడీ అంగడికి వెంటబోయిన దెసరు?

అదినారాయణను మార్వాడీయొద్దకు గొంపోయిన కన్నయ్యనాయుడు సాక్ష్యమొసంగుచు కృష్ణయ్యగారు కొన్ని నగలను తెచ్చియిచ్చగ తాను జగన్మోత సాహుకారు అను మార్వాడీవద్ద రు 45 లను తీసియిచ్చితిని పల్కెను. డిసెంబరు నెలలో ముక్తికావతి ఏకాదశికి ముందుదినము అదినారాయణరావు మా ఆఫీసుకువచ్చి గన్నురమ్మనగ నాకు పని ఎక్కువమన్నది, రాజాల నంటిని కృష్ణయ్యగారు వచ్చినపిదప నారాయణరావు కృష్ణయ్యగారు ఇరువురు మార్వాడీవద్దకువెళ్లిరి. కాని నేను లేనిది మార్వాడీ నగలనివ్వనందున 11-30 గాలి పైగ నేనున్న నారాయణరావు న్ను మార్వాడీయొద్దకువెళ్లి డబ్బుచ్చి నగలను గైకొంటిమి. నారాయణరావు అప్పుడు వందరూప్యముల నోటును మార్చెను. మార్వాడీవద్ద లెక్క నాపేరుతో నుండెను.

క్రాసుపరీక్షయందు సాక్షి ఇట్లుచెప్పెను. “నానగలనే మార్వాడీవద్ద కుదువబెట్టితిని. ఇతరుల నగలను నేనెంతయుండెన్నడు కుదువబెట్టలేదు. కృష్ణయ్యగారు వ్రాసికొని డబ్బు ఇవ్వవలసినదిగ మార్వాడీతో నేనుచెప్పితిని. కాని కృష్ణయ్యగారు తనకు తెలియనందున నాన్నే ఎరిగి యున్నందున నాపేరుట వ్రాసువలసినదిగ కోరిరి. నగ తీసికొనినపుడు అదినారాయణ సంతకము గైకొనలేదు. అదినారాయణ నగ గైకొనినట్లు అతనివలన నేనెరుగియు గైకొనలేదు. నోటును మార్వాడీ అంగడిలో మార్చెను. అప్పటిమార్చినది జాపకములేదు.

కుదువగైకొనిన మార్వాడీ

జగన్మోత సాహుకారు సాక్ష్యమొసంగుచు కన్నయ్యనాయుడిని రెండుమాడు సంతకములుగ తెలియజేసెను. అక్టోబరు 9 వ తేదీ కన్నయ్యనాయుడు నగలను కుదువబెట్టి నట్లు తన పుస్తకములోని పద్దులు చదివెను. కన్నయ్యనాయుడు నో సహా కృష్ణయ్యగారుగూడ అంగడికి వచ్చెను. డిసెంబరు 14-వ తేదీన రు 45 లు బాకీని, రు 2-4-0 లు వడ్డీని మొత్తము రు 47-4-0 లను చెల్లించి నగను తీసికొని వెళ్లిరి. అదిగనున మొదటిసారి ఉదయము కృష్ణయ్యగారు, 2-వ ముద్రయి వచ్చి నగను అడుగగ కన్నయ్యనాయుడిని కొనిరెండని తెప్పితిని. తిరిగి కన్నయ్య నాయుడును, 2-వ ముద్రయియున్నవచ్చిరి. కన్నయ్య నాయుడే నాకు డబ్బుచ్చెను. మారు రూప్యముల నోటు 2-వ ముద్రయివద్ద నుండెను. నన్ను చిల్లర అడుగగ నావద్ద లేదంటిని. మార్చుకొనివచ్చి కన్నయ్యనాయుడే నా బాకీ చెల్లించి నగగైకొనెను.

క్రాసుపరీక్షయందు సాక్షి డబ్బుచెల్లించి నగను తీసికొని వెళ్లినపుడే 2-వ ముద్రయిని మొట్టమొదట చూచితినినియు, 10 సం॥లకుండి తాడివ్యాపారము చేయుచుండినదియు పల్కెను.

ఇందిరాబాయి

ఇట్లు సాక్ష్యమొసంగెను.

“నేను మైసూరు విశ్వవిద్యాలయముందు పట్టపరీక్షయందు కృతార్థురాలనైతిని. వెంగళూరు వాణివిలాసముందువార్లను చామరాజుపేట ప్రభుత్వ మిడిల్ పాఠశాలయందు ప్రభాశోపాధ్యాయినిని. చంద్రగతి లేక లక్ష్మమ్మ అను నామె నావద్ద ఒక సంవత్సరము జదివియుండెను. 1926 సం॥ నందు అడయారులో దివ్యజ్ఞానకన్వేషన మాచుటకై మద్రాసు వచ్చి నై. యం. ఐ. ఏ. యందుంటిని. వెంకటకృష్ణయ్యను నేనెరుంగుదును. అదినారాయణను నై. యం. ఐ. ఏ.లో చూచితిని. గత అక్టోబరు మాసమున విల్లివాకంలో వెంకటకృష్ణయ్య ఇంటిలోనుంటిని. అదినారాయణ చంద్రమతి వన్న రు 25 లు కోరగ నేను వారికి ఆమెయొక్క మణిమూర్తద్వారా పంపితిని. చంద్రమతి గత సంవత్సరము నావద్దకువచ్చి చెవులకమ్మలు కంఠాభరణము కావలెననియు, మహర్షులెవరో ఈనగలను తీసుకొని రావలసినదిగ తన్ను నియమించిరనియు తెల్పెను. కొంత బలవంతముమీద నాకొక ఉత్తరమును చూపించెను. “మైసూరులో పుట్టన్న అను వారిని చూడవలెననియు, తనవద్దనగలు లేనందున నగలనివ్వమని” నన్ను మొట్టమొదట కోరెను. పిదప “ఆమెనద్దనుండిన ఉత్తరమువలన మహర్షి నగలనుకోరెనని వింటిని. నేను నగలను ఇవ్వలేదు” ఇట్టి మహర్షులను నమ్ములదనియు, ఇందుచే పోలీసువారివలన చిక్కులు ప్రాప్తించుననియు నేను సలహానొసగితిని. నావ్వి అప్పుడై గొనుట కదియే ప్రథమము. త్రిపురసుందరమ్మ అను నామెవద్దగూడ రు 25 లు కొనినట్లు సంభాషణ సందర్భమున చెప్పెను.

2 వ ముద్రయి దివ్యగజ్ఞానసహజగుండు చాలాగొప్పవాడనియు, తానాతని శిష్యురాలనియు, తానుగూడ గొప్పమహర్షులదాస నగుచున్నాననియు చంద్రమతి నాతోచెప్పెను. వెంకటకృష్ణయ్య మరణించినట్లు చంద్రమతి నాకు ఉత్తరము వ్రాసెను. “అదినారాయణవిషయమై తాను కఠినియున్న అభిప్రాయము లన్నియు మోసము”ని కనుగొనినట్లు చంద్రమతి పిదప వ్రాసెను.

క్రాసుపరీక్ష

లో సాక్షి ఇట్లుచెప్పెను. రు 25 ల అప్పుతప్ప 2 వ ముద్రయి మరెన్నడుగాని అప్పు అడుగలేదు. అచ్చమృగ తన సేక విధముల సాయము జేసెనని వెంకటకృష్ణయ్య తెప్పినట్లు క్రింది కోర్టులో నేను చెప్పితిని.

అంతట కోర్టువారు నేటికి విచారణకు ముగించిరి

విరోధీయుని మహమ్మదీయులు కొట్టుట

ధిల్లీ, ఏప్రిలు 20:— క్రైస్తవందకోడ్డున తిరుగుచున్న ఒక అయిరోపీయుని మహమ్మదీయులు పైబడికొట్టిరి. అయిరోపీయుడును, మహమ్మదీయు సోకనును మొదల కొందఱు ఘర్షణ పడగా విరోధీయుడు వానిని కొట్టెను. వెంటనే యాతడు పోయి పదిమంది మహమ్మదీయులతో వచ్చి చిరుకన్నీరి. మరొక అయిరోపీయుడు వచ్చి స్వతగవునాసి కత్తబారుల విడదీసెను. (క్రీ. వెను.)

గుంటూరు జిల్లా జాతీయోపసంఘ

సమావేశము

30 వ తేదీన కాంగ్రెసు ఆఫీసున కూడుట
గుంటూరు, ఏప్రిలు 22:— గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము ఏప్రిలు 30వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు కాంగ్రెసు ఆఫీసులో ఆంధ్ర రాష్ట్ర సంఘ ప్రతినిధుల సమ్మేళనము సమావేశమగును. పభులందును ఈసభ ప్రార్థనలు, రెడ్డి నాదరు మహాపతి కేప్టెన్ కేశవులూ, యం. వి. యల్. వరసింహారావుగారు ఆధ్వర్యమున గుండు (క్రీ. వెను.)

మహాభారతము

కార్యరేఖన్ మీటింగు:—బోగడ వాయిదా వేయబడిన సమావేశము యీనెల 23-వ తేదీన 3 గంటలకు రిప్పన్ భవనమునందు జరుపబడునని తెలియపర్చుచున్నారు.

తిరువల్లిక్కేణి కృష్ణగౌరనభ:—పత్నీలా కల్యాణము కృష్ణ బస్తి బాయిగారిచే ఈనెల ఆదివారము 24 తేదీన సాయంత్రం 4-15 గంటలనుండి చేపబడును.

యస్. సత్యమూర్తిగారి ఇంగ్లాండు ప్రయాణము:—రైల్వేలసలహా సమసరించి ఇంగ్లాండునకు వెళ్లువార్తని తెలిచున్నది.

ఎస్టేటుల్యాండు ఆర్టు:—ఎస్టేటుల్యాండుఆర్టు సర రణచిట్టు విచారాసంఘమునందు సభ్యులుగా వెంకటగిరికు మారరాజుగారును టి. యం. కృష్ణస్వామయ్యగారును నియమింపబడిరి.

రాకపోకలు:—యస్. గో. కె. రాగారు (యస్. వి. రైల్వే ఏజంట్) తిరుచనాపల్లి నుండిచ్చిరి. సర్ టి. వి. జయరాఘవాచారిగారు యస్. శ్రీనివాసయ్యగారు గతిరాత్రి కలకత్తావెళ్లిరి.

యస్. గో. పాలస్వామి అయ్యంగారు గో. వావరివెళ్లిరి.

సుగుణవిలాసనభ:—పై సభవారీనెల 24-వతేదీ ఆదివారం, 1-30 గంటలకు, విక్టోరియా పబ్లిక్ హాలునందు రావుసాహెబు పి. సుబంధ మొదలియారుగారిచే రచియింపబడిన “ఇద్దరు స్నేహితులు” అను నాటకమును అరవమున ప్రదర్శింతురు.

పార్థసారథిస్వామి ఉత్సవములు

ఈనెల 25 వ తేదీ సోమవారంనాడు తిరువల్లిక్కేణి పార్థసారథిస్వామివారికి, మధురైయై జమాదార్ముత్తు పల్లకి ఉత్సవముజరుగును. కొత్తయిద్దముల చేరకవల్ల యీతిడి వ యిపల్లకి ఉత్సవము ప్రార్థముకంటే మామటకు భాగా సాంపుగాయంను.

బీచినభ:—మద్రాసు మహాజనసభవారి యజమాన్యమునను జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీవారి యాజమాన్యమునను శనివారం ఈనెల 23-వ తేదీ 6-30 గంటలకు బహిరంగసభ తిరువల్లిక్కేణి బీచినభ జరుపబడును. “ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను” గురించి మ.-రా.-రా.-శ్రీ. సి. యస్. రంగయ్యరు, యస్. ఏ. గారుపర్యవేక్షింతురు, యస్. సత్యమూర్తిగారిగ్రాసనాధిపత్యము వహింతురు.

మద్రాసు మరణ సంఖ్య:—ఏప్రిల్ 16-వ తేదీలో అంత్యమయ్యే వారమునందు మద్రాసులో వెయ్యింటికి 86.5 చొప్పున మరణించిరి. బోగడవారములో వెయ్యింటికి 88.9 మంది మరణించిరి. అమృతవారు 9 మందికి తగిలినది. ఒక నికి తగిలి చనిపోయినాడు. కలరాజాద్యము యిద్దటికి తగిలినది. ఒకడు బ్రతికినాడు. ఒకడు చనిపోయినాడు. మలేరియావల్ల 87 గురు చనిపోయిరి. ఇతరజ్వరమువల్ల 15 గురును చనిపోయిరి. క్రిందటి సంవత్సరము యీనెలలోనే మొత్తము వెయ్యింటికి మరణాసంఖ్య 41.0 అయ్యున్నది.

విధవా వివాహాకనభ:—పై సభవారి యాజమాన్యమున మార్చి నెలలో 325 విధవావివాహములు జరిగినవి. జనవరి మొదలు మార్చి నెలవరకు జరిగిన వివాహముల సంఖ్య మొత్తం 881. కలంవారి ప్రకారం బ్రాహ్మణులు 189, క్షత్రియులు 91, ఆర్యో8 106, అగర్వాత్ 103, కాయస్థ 54, రాజపుత్రులు 67, సిక్కులు 104 ఇతర జాతులవారు 97 గురును అయివున్నారు రాష్ట్రవారీ ప్రకారం పంజాబులోను పశ్చిమోత్తర పరగణాలలోను 484, రెల్లిలో 20, యునైటెడ్ ప్రావిన్సులో 283, బెంగాలులో 47 మద్రాసులో 9 రాజపుట నాలో 23 నీహారు ఒరిస్సాలలో 15 అయివున్నవి ఇంతివరకు వచ్చిన విరాళములయొక్క మొత్తం 280 రూపాయలు.

సంస్కృతము-దేశభాషలు

దేశభాషలు:—సంస్కృతము అను విషయమునుగురించి పండిత సింగరాజు రామలింగశాస్త్రిగారు నిన్న సాయంత్రము దక్షిణాంధియా వైశ్యసంఘాగ్రంథాలయమునందు పర్యవేక్షించుచు, ద్రావిడ, హిందీ భాషలకును సంస్కృతమునకును గల సంబంధం, భాంధవ్యముల గురించి ముచ్చటించిరి. దోమా వెంకటస్వామిగు ప్రగార సభక గ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. రామలింగశాస్త్రిగారు మొదట మాటలాడుచు, సంస్కృత మితర భాషలకంటే ప్రాచీనమైనదనువిషయమును కాదనువారు బహు అరుదని నడిచిరి. భారత భాషలన్నియు ఇందుమించు సంస్కృత పదభూయిష్టములై యున్నవి. అవి చాలవరకు సంస్కృతమునందుండి యుద్భవించినవే. ఆంధ్రమునగాని కర్ణాటక మునగాని మళయాళమునగాని ఒకటియెందు ప్రాధ్వాత్మములు దప్ప ప్రార్థిగా సంస్కృతపదముల మయమగు పద్యము లనేకములు గలవు. ఒక్కపద్యములందేగాదు వచనములందుగూడ చాలవరకు సంస్కృతపదములే ఉపయోగింపబడుచున్నవి. ఇకహిందీ భాషనుగురించి చెప్పనే ఆకర్షలేదు. అంతకంటే సంస్కృత పదములను దేశభాష మరియొకటిలేదు. ఒక్క అరవభాష యందు మాత్రము సంస్కృతపదములు చాల తక్కువ. ఆంధ్రమున అచ్చ తెలుగు రామాయణాదిగ్రంథములు *లవు. ప్రత్యేకముగ సంస్కృత పదముల జేరనీయరాదను పట్టుదలతో వ్రాసినవి. అందుగూడ తదనవములను పదములనేకములు గనుపించుచున్నవి. సంస్కృతముతో సంబంధమువలనకొని తెలుగు సభ్య సింతులు దుస్సాధ్యముగపని.

అధ్యక్షుడు

అధ్యక్షుడు పిమ్మట మాటలాడుచు యువకులు అందు ముఖ్యముగా వైశ్యయువకులు సంస్కృతభాష నభ్యసించవలసినదని ప్రోత్సహించిరి. భారతదేశభాషలకు సంస్కృతము మూల భాషయనుట కాతేహయింపబడదు. సంస్కృత భాషా సహాయములేకండే అచ్చ తెలుగులో పనిజగునీటి కట్టము. అంతయు గాక అచ్చ తెలుగు రామాయణము వ్రాయుటకు ప్రారంభించిన మహాకవిగూడ తదనవపదములను గుప్పింపకుండ రచింపలేదు. అరవభాషగూడ సంస్కృత సంబంధము గలదనుటకు, భాషాశాస్త్రజ్ఞులు చాల ఆగ్రహముల గవ్వరుచున్నారు. అధ్యక్షుడు ముగించుచు వైశ్యభావరకొర కేంద్రపబడిన సంస్కృత పాఠశాలయందు యువకులధికముగజేరి సంస్కృతము నభ్యసించవలసినదని హెచ్చరించిరి.

నెల్లూరుఫిర్కా కాంగ్రెసుసంఘము

రామన్న ఫిర్కా-కాంగ్రెసు సంఘమీటింగులో ఈక్రింది తీర్మానములను సేన వుపపాదించువారువున్నారు.

1. మద్రాసు శాసనసభయందు స్వరాజ్యపక్షమువారు మంత్రుల జీతములయందు తేటపడుగనుండి కాంగ్రెసుపట్ల ద్రోహము గావించినందులకు వారినర్యను ఈసంఘమువారు ఖండించుచున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులు మరల ఏర్పడనివిధమున జిల్లా, రాష్ట్రీయ, యావద్భారతకాంగ్రెసుసంఘములవారు తగువరకు వుచ్చుకొనవలయునని కోరుచున్నారు.
2. బెంగాల్ ఆర్డినెంసు వైదీలను విడుదలచేయు వరకును శాసన నిర్మాణసభయందును, శాసనసభయందునున్న స్వరాజ్యపక్షమువారిని గవర్న మెంటు మెంబర్లచేత ఉపపాదించబోయెడి గ్రాంటులను, బిల్లులను, మొదలగువాటిని తిరస్కరింపవలయునని జిల్లా, రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘములవారు యావద్భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారికి సిఫార్సుచేయవలయునని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.
3. జైలులోనున్న శ్రీయుత సుభాషచంద్రబోసుగారు తన సోదరునకు వ్రాసిన లేఖలో అనూనకరములగు మరతులను అంగీకరించుటకును కారాగారమున నుండుట మంచిదని తలచిరి. జబ్బులో నున్నప్పటికిని వారి పట్టుదలకును ధైర్యమునకును వారి దేశభక్తికిని ఈసభవారు శ్రీయుత సుభాషచంద్రబోసుగారిని కొనియాడుచున్నారు.

కొట్రా ఆదిశేషయ్య.

1926-27 ప్రత్తిపంట తగ్గిపోయెను

కలకత్తా, 21.—ఇండియాలో 1926-27 సం॥ ప్రత్తి పంట మొత్తము 24976000 ఎకరములు 4978000 బేళ్లుయొందు. 28491000 ఎకరములు 6250000 బేళ్లుయొందు. నిరుటి కన్న యావత్సరము నూటికి 12 ఎకరములు, 20 బేళ్లు తగ్గిపోయెను. (అ.లె.)

కైకలూరు తాలూకా నీటికటపు

ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 1 తేదీనుండి కాల్యలు మూయబడినవి. మామూలుగా ప్రతిసంవత్సరము మార్చి నెలాఖరున మూయబడుచుండెడివి. ఆలోపుగా గ్రామాదులలోని చెరువులన్నింటికి నీళ్లు పెట్టుకొనుచుండెడివారు. అందువలన దాదాపుగా తిరిగి కాల్యలను నీరువచ్చేవరకుం అనగా జూన్ 10 తేదీ వరకు చెరువులలో నీళ్లు ఉండెడివి. ఈ సంవత్సరము చెరువులు జనవరి నెలాఖరులోపుననే నింపబడుటచేత నిప్పటికే కొన్ని చెరువులు యెండినవి. కొన్ని స్థలములు లేకపోవుటచేతగా బోలు పసరెక్కినవి. అందువలన గ్రామములలో మనుష్యులు పశువులు పానోనకము లేక చాల యిబ్బందిపడుచున్నారు. ఈ విషయమును శ్రీ జిల్లా కలెక్టరువారు గమనించి కాల్యలను మామూలు జూన్ 1 తేదీనగాక మే 1 తేదీనుండి తెరపించి పానోదకమునిమిత్తము గ్రామములలో నీరు సప్తయిచేయించవలయునని కోరుచున్నారు.

(ఒకరైతు)

కైకలూరు తాలూకాబోర్డు

కృష్ణ జిల్లాబోర్డు విభజన సందర్భమున కైకలూరు తాలూకాబోర్డు మెంబర్లు తిరిగి నామినేటు చేయబడుదురనియు ఎవరు చేయబడవలయునో తెలుపవలసినదని మంత్రిగారు జిల్లా కలెక్టరువారికి వ్రాసినారనియు, జిల్లాకలెక్టరువారు జాబితాను పంపించినదియు తెలియుచున్నది. 1-10-26 తేదీన మిర్జాపూరు మరాఠావారివలన నామినేటు చేయబడిన 12 గురు సభ్యుల తిరిగి నామినేటు చేయబడుదురని వదంతిగలదు. ఆలాగే ఏ చో ప్రజలలో చాలా అసంతృప్తి గలదును. మంత్రిగా రేకు చేయుదురో చూడవలసియున్నది.

(స్వకీయవిలేఖరి)

కపాలాక్షి సమ్మేళనము

తెస్సెరు, ఏప్రిల్ 19:—కపాలాక్షి నదీతీరమున మగురా గ్రామమునందు నదినిపరీక్షింపవచ్చు గ్రామపునరుద్ధరణ కార్యములకై గడంగుటకై ఒకసభ సమావేశపరపబడెను. అధ్యక్షుని గంటలకు ఎన్నుకొనబడిన డా॥ పి. సి. రాయగారు రాజాలకుండినందున కె. సి. రాయ చౌదరిగారిని అధ్యక్షుని గెన్నుకొనిరి. నదీతీరమునందలి గ్రామముల పారిశుధ్యాభివృద్ధికై కపాలాక్షి నదీజన్మస్థానము లోతుగత్రవ్వించి కొంత పనిజేయవలసినదని అధికారులనుకోరుదు తీర్మానించిరి. కుల్నా జిల్లాయందు హిందువులకు మహమ్మదీయులకు ఆత్మేతగవులులేనందుకు సంతసము దెలుపుచు కాంగ్రెసు సభ్యులు కొందరు ఉపన్యసించిరి.

ఆంధ్రాయూనివర్సిటీ

ఈక్రిందివా రభ్యర్థులుగా నిశ్చయింపబడిరి. కనుక రాబోవు సిండికేటు ఎన్నికలలో యీక్రిందివారిలో నొకరిని యెన్నుకొనవలసినదని రిజిస్ట్రారుగారు వ్రాయుచున్నారు. కె. కోటిలింగం పంతులుగారు జయంతి రామయ్యపంతులుగారు టి. వి. శేషగిరిరావునాయుడుగారు లక్కరాజు సుబ్బారావుగారు యెకడమిక్ కాన్సిలకు ఒకరినెన్నుకొనవలెను. డబ్లియు వి. బ్రిరియర్ కిగారు రివరెండు జె. రాయప్రోకుగారు.

ఈనెల 28 వ తారీఖున ఓటింగుచేపర్చు వారిచేయబడను అని తెలుపుచున్నారు.

పిల్లంగు శిశుసంరక్షణాలయము

పిల్లంగు, ఏప్రిల్ 21:—తేదీ కెర్రు శిశుసంరక్షణాలయమున పేర సేడు గవర్నరు విద్యామంత్రి న్యాయమూర్తుల సమక్షమున ఒక సంరక్షణాలయమును కేరుగారి సతి ప్రారంభోత్సవము జరిపెను.

23-4-27

శనివారము

మ॥రా॥రా॥శ్రీ సామి వేంకటాచలం శ్రేష్ఠిగారి యాజమాన్యమున శ్రీక్షత్రియనాటక కంపెనీవారు

ఉపాపరిణయము

నాటకమును గోవిందప్పనాయక వీధియందలి సాందర్య మహాలులో రాత్రి 9 గంటలకు తెలుగున ప్రదర్శింతురు.

24-4-27 ఆదివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు కనకతార

న్యాయస్థాన వార్తలు

రాయపేట ఎన్నికలదావా

అప్పీలును అంగీకరించుట

హైకోర్టు

గతసంవత్సరము చెన్నై నగరమునంతట ఆంగ్లోవరచిన రాయపేట ఎన్నికలదావాయందు కమిషనరుగావించిన అప్పీలు ఈదినమున హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తులు ఫిలిప్సు రామేశ్వరము, వాలసుగార్లయెదుట విచారణకువచ్చెను.

గత సెప్టెంబరు 30 తేదీన రాయపేట డివిజనునుండి చెన్నై పురి కార్పొరేషనునభకు ఎన్నికజరుగునని సెప్టెంబరు 29 తేదీన కమిషనరు గావించిన ప్రకటనము శాస్త్రీయమైనదనియు అందుచే 30 తేదీ ఎన్నికల జరుపకుండ నిషేధించుచు కమిషనరుపై ఉత్తరువుజేయవలసినదనియు గోతురు ఇర్దురువోట రులు హైకోర్టు ఒరిజినలునెడునందు పిటిషనుపెట్టిరి. న్యాయమూర్తి శ్రీనివాసఅయ్యంగారి పిటిషనువిచారించి అదే విధముగ ఉత్తరువును గావించిరి. ఆ ఉత్తరువుపై ఈ అప్పీలు గావింపబడెను.

ఈ దినమున విచారణ ప్రారంభమైనపుడు ప్రభుత్వము వారితరపున అడ్వకేటుజనరలు హాజరై, ప్రభుత్వమువారి తరపున, ఉత్తరువుగావించుటకు కార్యదర్శుల కధికారమొసగుచు ప్రభుత్వమువారు గావించిన నిబంధనలను దాఖలుజేసిరి.

పిటిషనరులతరపున కె. యస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు వాదించుచు 30 తేదీ ఎన్నికలజరుపుటకు ప్రభుత్వమువారుగావించిన ఉత్తరువువ్రాతప్రతిపైన కార్యదర్శి సంతకము లేదనియు, నూపరింపెండెంబు సంతకముమాత్రమే యున్నదనియు అందుచే దానిని ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువుగ నంగీకరింప వీలులేదనియు వాదించిరి.

న్యాయ ఫిలిప్సుగారు:— ఆయుత్తరువు ఫోర్టునెంటు బార్డి గెజటులో ప్రకటింపబడెను. అటుల ప్రకటింపబడిన వన్నియు సక్రమమైనవేనని పరిగణింపవలసినదని ఎవిడెన్సు ఆక్టు విధించుచున్నది. కనుక ఆయుత్తరువు నాక్షేపించుటకు వీలులేదు.

కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ఆయుత్తరువు సక్రమమైనది గాదని తెలుపుటకు కారణముగలదనిరి. “మంత్రిసర్దుమతో నూడినగన్నరు” గారి ప్రకటముగా వించిన ట్టాయుత్తరువునగలదు కాని అది నిజమనినట్లుటకాధారములేదు. అదినమున గవర్నరుగారిొక ప్రాంతమునను, మంత్రిలు మరియొక ప్రాంతమున నుండిరి. అట్టితెలి నారు కలసి ఆలోచించుటకు అవకాశము లేదు.

న్యాయ ఫిలిప్సుగారు:— తంతివార్తల ద్వారా ఉత్తరువుల గావించియుండవచ్చును.

అట్టి సాక్ష్యములేదని కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారు చెలిపిరి. పిమ్మట మరికొన్ని ఆక్షేపణలపై ఇరుపక్షములకు వాదనలు జరిగినపిమ్మట న్యాయమూర్తులు ఖర్చులతోసహా అప్పీలునంగీకరించి క్రిందికోర్టు ఉత్తరువును రద్దుచేయుచు తీర్పునం దిట్లు చెలిపిరి.

తీర్పు

పిటిషను నంగీకరింపరాదని ప్రతివాదితరపున క్రింది కోర్టులో న్యాయ మూర్తి వానినన్నిటిని అంగీకరించెను. కాని ఒక్క విషయమున మాత్రము పిటిషనరుల కనుకూలముగ నభిప్రాయపడి ఉత్తరువుగావించెను. 30 తేదీన ఎన్నికలజరుపుటకు నిర్ణయించుచు ప్రభుత్వమువారు గావించిన ఉత్తరువు సక్రమమైనదిగాదని పిటిషనరువారాక్షేపించిరి. ప్రభుత్వమువారిపుతరన కార్యదర్శి యిట్టి యుత్తరువుల గావించుటకు అధికారమొసగు నిబంధనలగలవా అని న్యాయమూర్తి ప్రశ్నించెను. కాని వారులు గాని ప్రతివాదులుగాని, అప్పుడట్టి నిబంధనలను దాఖలుజేయ జాలకపోయిరి. అందుచే కార్యదర్శి గావించిన ప్రకటనము సక్రమమైనదని అభిప్రాయపడి క్రిందికోర్టు న్యాయమూర్తి సెప్టెంబరు 30 తేదీన ఎన్నికలు జరుగకుండ నిషేధించుచు ఉత్తరువు గావించెను. కానిఈ దినమున అడ్వకేటుజనరలు ప్రభుత్వమువారి తరపున హాజరై సదరు నిబంధనల దాఖలుచేసెను. ప్రభుత్వమువారిపేర పోర్టు నెయింటుబార్డి గెజటునందు ప్రకటింపబడు ఉత్తరువు లన్నియు సక్రమముగ ప్రకటింపబడినట్లెంచవలెనని ఎవిడెన్సు ఆక్టు నందు విధింపబడెను. కనుక సదరువుత్తరువు శాస్త్రీయముగాదని యెంచుటకు వీలులేదు. ఎన్నికలకు మూడుదినములపూర్వము సరియగు నామినేషనుల ప్రకటింపవలెనని 6 వనిబంధనయందు

గలదు. ఒకమారు అట్లు ప్రకటించినతరువాత, ఎన్నికల వ్యవహారమునం దెట్టి మార్పును జరుగనియెడల-తిరిగి దానిని ప్రకటింప నవసరములేదు. తుదకు అప్పీలుఅంగీకరింపబడెను ఖర్చులు పిటిషనరులు భరింపవలెను.

ప్రభుత్వమువారి ఆర్థికవిధానము

కృత్రిమపద్ధతులు-తద్ఫలితములు

బొంబాయి, ఏప్రిలు 21:— ఏప్రిలు 20 1 తేదీమొదలు 15 తేదీలొపుగ ఇండియాప్రభుత్వమువారు కర్నూరిజర్వ నుండి 533 లక్షలరూప్యముల తీసికొనిరను వార్త బొంబాయి భారత వర్తకసంఘమువారు ప్రకటించుటచే బొంబాయివర్తక సంఘములందు కొంతసంచలన మేర్పరచినది. రిజర్వుమొత్తము లను తీసికొనునప్పుడు ఆవిషయమును ప్రంబించుట ఇంతవరకు ఆచారముగనుండెను. కాని ఈపర్యాయము ప్రభుత్వమువారు రహస్యముగ పనిచేయుట వర్తకుల ఆశ్చర్యము కలుగజేసినది. బొంబాయివర్తకసంఘమువారి తంతివార్త ప్రకటించునంతవరకు ఈవిషయము ఎవ్వరికి తెలియదు. ప్రభుత్వమువారి ఆర్థిక విధానముపై అవిశ్వాసము ముం తి అధికమగుచున్నది. న్యాయముగ ప్రభుత్వమువారు రివర్సు కాన్సిలరులను అమృతలయునుగాని ఇట్టి కృత్రిమ పద్ధతుల వలన బిందుట ఎంతమాత్ర సరికాదని వర్తకులు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

18 పెన్నీల రేటు ఫలితములు

అంతేకాక బంగారు 17½ పెన్నీల ధరకు అమృత 18 పెన్నీలకు అమ్ముట విపరీతము. ఇట్లు చేయుటచే ఎగుమతి వ్యాపారము మరింత క్షీణించగలదు. 18 పెన్నీల రేటును స్థిరపరచుటకు ఇండియాప్రభుత్వమువారు ఇంగ్లండునందు త్వరకొంత మొత్తము అప్పుచేయక తప్పదని ఆర్థిక విషయములందు అనుభవముగలవారు సూచించుచున్నారు. అనగా ఋణబాధ వడ్డీ ఖర్చులు అధికమగును. ఈ విషయముట్లుండ వర్తకము క్రమముగ క్షీణించుచున్నదనియు, డబ్బు పుట్టుక కష్టముగనున్నదని వార్తలు అన్ని రాష్ట్రములనుండియు అన్ని రకముల వ్యాపారములనుండియు వచ్చుచున్నవి.

ఇంపీరియలు బ్యాంకి నిలవలు

కడచిన సంవత్సరము బ్యాంక్ మొత్తమునకు 5 వ వంతు నిలవరొక్కము ఇంపీరియలు బ్యాంకిలో నుండెను. అనగా ఇంపీరియలు బ్యాంకివారు అమ్మకొనవలసిన మొత్తము మారురూప్యములన్న రొక్కపు నిలవ 20 రూప్యము లుండెను. ఈసంవత్సరము నూటికి పదకొండువంతున మాత్రమే రొక్కపు నిలవ యున్నది. ప్రత్యేకముగ నిలవమొత్తము 18 కోట్లు. అనాంతరము 5 ఖర్చులపై ప్రత్యేకరస నిలవయొందబడిన 2 కోట్లు ఇంపీరియలు బ్యాంకివారి చేతియందున్నను రొక్కపు నిలవ ఇంత తక్కినచగ నుండుట ఆశ్చర్యకరమగు విషయము ఆర్థికపరిశీతలు ఈవిధముగ వివరితముగనున్నవి. స్వర్ణలో చక్కబడుచు నూచనలుమాడ కనుపడుట లేదు. (ఫ్రీ ప్రెస్)

ప్రకటన

తెజవాడ కావరస్థుడు వెదురుపర్తి గౌరీశం గారి కొమారుడు వెంకటరత్నం యందుమూలముగా ఎల్లగతు చెలియచేయు నదేమనగా- నేను సంపాదించి నాహక్కుభక్తములలో నున్న స్థిరచరాస్తులు యావత్తు నేను స్వాస్థ్యముగా సంపాదించినవి గాని నాప్రత్యక్ష మేమియు లేదు. సదరు స్థిరచరాస్తులలో ఏదయినను గాని అన్నియు గాని నేను రిజిస్టరు నూలముగా దఖలు పరచిననే గాని తీసియెడల ఎవ్వరికి ఏ విధముయిన హక్కు-బాధ్యతలు లేవు కాబట్టి నాకొమాళ్లు గాని తదితరులు గాని ఎవ్వరయినను ఎవరికయినను ఏవిధముయిన విక్రయరిజిస్టరు దస్తావేజులు ప్రాముఖ్యతతో వుత్తరములు, పద్దులు, తాకట్టు దస్తావేజులు వగైరాలు వ్రాసి ధనము తీసుకొనిన అట్టివి, నన్ను గాని, నాస్థిరచరాస్తులను గాని, ఏవిధమునను బాధించనేర వని తెలియచేయడమయినది ఇదివరలో 1917 సంవత్సరములో ఆంధ్రప్రదేశ్ మూలమునను, కరవత్తముల నూలమునను ఎల్లరకు తెలియచేయడమయినది

ఇట్లు వెదురుపర్తి వెంకటరత్నం.

మైసూరు రైల్వేవీజంట్లు

మైసూరు ఏప్రిలు 21:— బా. బి. అబ్దుల్ అజీజ్ ఖానుగారిని మైసూరు రైల్వే వీజంట్లుగను, మైసూరు ప్రభుత్వమునకు రైల్వేకార్యదర్శిగను ఎల్లనుగాని స్థానే చర్యలు గారు నియమించిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఉత్తరహిందూస్థానపు విమానవయనము

లాహారు, ఏప్రిలు 21 -ఈ మధ్య మాతువిమానముపై కరాచివచ్చిన లీటిగారు రావగ్నింకికి బయలుదేరిపోయిరి. ఉత్తరహిందూస్థానమునందు పిహారునుండి క్రినగరుమీదుగ కలకత్తాకు విలావార్థము విమానయాత్ర ప్రాంశించుటకు ప్రధమప్రయత్నముగ యిప్పుడుబయలుదేరిరి. కరాచి పొర్టుట్లుగారు విజిహంబు ఫిల్టర్ ఎక్స్ ప్రెస్ విమానముపైపంపి కొన్ని చారామములు తయారుచేరి ఇకనుండు విమానములపై కొన్ని బ్లాగులు సర్వేక్షేయిటకు బూ నుకొందురు. వాటికి తగిన యంశములను తెప్పించుచు న్నారు.

సుబాసుచంద్రబోసుగారు

రంగూను, ఏప్రిలు 22:— సతీకు చంద్రబోసుగారు, సుబాసు చంద్రబోసుగారి అన్న, కేసుదయము కలకత్తానుండి వచ్చి వెంటనే ఇన్స్పెను జయిలను బోయి రిమ్యుని జూచిరి. (ఆ. ప్రె.)

తిరుమల, తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములు, తిరుపతి

నోటీసు

1927 సం॥ ఫిబ్రవరి, మార్చి నెలలలో హుండ్డి లో వసూలు కాబడిన బంగారు, వెండి మొదలగు వస్తువులు దేవస్థానము ఖజానా కచ్చేరివద్ద తేది 28-4-27 వరకు 12 గంటలకు వేలము వేయిబడు నని యిందుమూలమున అందరికి తెలుపడమొనది. వేలము పాడనెంచినవారు వేలముపాడు సర్వతను సంపాదించుటకుగారు 100-లను డిపాజిటు చేయవలెను. వేలమునందు పాట నిలిచినవారు ప్రతిలాటు యొక్క పైకమును వేలము స్థిరమైన నెలదినముల లోపల పూర్తిగా కట్టవలెను. అట్లు పైకము చెల్లించి వస్తువుల గొనిపోనియెడల అనామతుక్రింద మరొకనెల వరకు దేవస్థానము స్వాధీనముననే యుండును. ఈ కాలమునకు లాటి 1-కి దినమునకు రు 2/- వంతున బాడుగ వసూలు చేయబడును. తర్వాత సదరు లాట్లు డిఫాల్టరు జవాబుదారిమీదనే తిరిగి వేలము వేయబడును. ఇందలిసప్తములు క్రమముగా ఏమైన గలిగినయెడల డిఫాల్టరు వద్దనుండి వసూలుచేయబడును.

- 1. బంగారు 30 తు॥ ఒకమారు 1750 తులములు
2. ,, నాణెములు ఒకలాటుగా 7 విధములు
3. వెండి 1000 తు॥ ఒకమారు 11,000 తులము
4. ,, నాణెములు ఒకలాటు 2 విధము
5. హాల్దిఖాలు (హైదరాబాదురూపాయ) 5660 రూపా.
6. అరిగిన వెండిరూపాయలు 2130 ,,
7. రాగి 1765 శేర్లు
8. రాగి మొదలగు పాత్రలు 16 శేర్లు

శ్రీ మహాంతు ప్రయాగదాసుజీవారు. విచారణకర్తలవారు. రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0; వి. పి. సహా 0-13-0 ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన, రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలుంటు రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కుదు, మంటయొండదు. రోమములు రాలిపోవును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

సామాన్యనియోజకవర్గము

శాశ్వతము

ప్రత్యేక సాంఘిక నియోజకవర్గముల వలన గలుగు మేల్కొన్నాడు కీడుకు వయస్సు, వాని ననుభవించువారే చాటుచున్నారు. సిక్కు ప్రముఖులు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమువలన దేశమునకు నష్టము గలదనియు, అంతఃకలహములకిది మూలకారణమనియు తాము దేశలాభముకొరకు స్వార్థమును త్యజించెదమనియు చాటుచున్నారు. గౌ. ది. బ. ఆరోగ్య స్వామి మొదలిగారు మున్నగు దేశీయ క్రైస్తవులు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములవలన, స్వసంఘసాభాగ్యమునకు హాని గలిగెననియు, ఇట్టి ఏర్పాటును తొలగించుట మేలనియు చాటుచున్నారు. డిల్లీలో గూడిన మహమ్మదీయ నాయకులు సయితము, సామాన్యనియోజకవర్గములనే కోరినటుల యిటీవలి వార్తలు సూచించెను. కాని యీవార్త సరిగలేదనియు, సామాన్యనియోజకవర్గముల కనుకూలముగ నొకతీర్మానమును ప్రతికూలముగ నొకతీర్మానమును ఆసభయందే గావించినటుల, భారత శాసనసభ్యులగు అబ్దుల్ లతీఫ్ ఖాన్ గారు తెలుపుచున్నారు. వీరికి సామాన్యనియోజకవర్గములనిన నిష్టము లేదు. డిల్లీ సూచనల గూర్చిన సత్యమెద్దియో, మహమ్మదీయ ప్రముఖులు సామాన్యనియోజకవర్గములను మహమ్మదీయ నాయకులచేతనే ప్రచురించుట మేలు. లేనియెడల నిజము తెలియక ఆననసర వివాదములు పెరిగి పరిస్థితులను మరింత విషమము గావింపవచ్చును. నిజమేదయినను, మహమ్మదీయ నాయకులలో కొందరకు ప్రత్యేకనియోజకవర్గములనిన ప్రాణము విసువెత్తిన దనియు సామాన్యనియోజకవర్గములే తమకు లాభకరమని వారు గ్రహించిననియు ననుటకు సందియము లేదు.

నేడు గాకబోయినను రేపైనను మహమ్మదీయ భావము మార్పు జెందక మానదు. ఇండియా ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకసభ్యులగు సర్ మహమ్మదు హబిబుల్లాగారు కలకత్తాలో నొకవిందు సందర్భమున బ్రసంగించుచు సామాన్యనియోజకవర్గములవలన మహమ్మదీయులకు లాభమే గలుగునని సూచించిరి. వీరు మహమ్మదీయనియోజకవర్గమునుండి గాక సామాన్య నియోజకవర్గమునుండియే ఎన్నుకొనబడిరి. వీరికి పోటీగ ముస్లిము బ్రాహ్మణులును, ఇరువురు బ్రాహ్మణేతరులును ఒక యూరపియనుడును నిలిచిరి. ఓటర్లలో ఓలుపురు హిందువులయినను మహమ్మదీయులగు వీరినే ఎన్నుకొనిరి. రాజ్యాంగసంస్కరణములు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును చెచ్చి పెట్టినందువలన, అంతఃకల

హములు పెరిగెనుగాని, దేశభ్యుదయమున కినుమంతయు తోడ్పడలేదు. ప్రత్యేక నియోజక వర్గములవలన జాత్యభిమానము దప్ప, గుణగుణవిచక్షణ కవకాశ ముండదు. సామాన్యనియోజకవర్గములం దటుగాక, దేశసేవకులను సమర్థులను మాత్రమే ఎన్నుకొనుటకు వీలుగలుగును. పార్సీలకు ప్రత్యేకనియోజకవర్గము లేకున్నను, బాంబాయిలో సామాన్యనియోజకవర్గము పార్సీప్రముఖులను ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనుటకు వీలయ్యెను. చెన్నపురి మున్నగు నగరములలో ముస్లింపలు ఎన్నికలలో హిందూవోటర్లు మహమ్మదీయుల నెన్నుకొనిననిదర్శనములు గలవు. ఇట్టి ఏర్పాటువలన, అన్ని సంఘములమధ్యను కలసికట్టుతనము పెరుగును. జాతీయభావము బలపడును. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునిలిచియుండుకొలదియు చీలిక లేర్పడి ఒకరితోమఱు నింకొకరు అరయుటకు కుతూహల ముండదు. రాజ్యాంగసంస్కరణములవలన, దేశమునందు అంతటినీ కలహములు పెరుగుట కిదియే ముఖ్యకారణమయ్యెను. అందుచే ప్రజలనే కులు, సామాన్యనియోజకవర్గములను వాంఛించుచున్నారు. ఈవిషయమై అంగీకారము గుదురుటకు ఎట్టికృషి జరిపినను, అధికము గానేరదు.

శివాజీత్రిశతాబ్ది వార్షికోత్సవము.

శివాజీమహోత్సవములు యీ నెల 27 వ తేదియందు ప్రారంభమై, మే నెల 3 వ తేదివరకును వారమురోజులు జరుగలవు. వారమురోజులు జరుపలేని వారము శివాజీ జన్మదినమగు మే నెల 3 వ తేది నాడయినను జరిపిచరితార్థం లగుట ధర్మము. శివాజీ మహారాజు జన్మించి మూడు శతాబ్దములు గడచుచున్నవి. శివాజీ యుత్సవములను జరుపుచో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య మనఃస్పర్ధలేర్పడునని భయపడువారు తేకపోలేదు. కాని అట్టి భయమున కవకాశము లేదు. చెన్నపురిలో జరిగెడి ఉత్సవములలో అన్ని సంఘములవారును పాల్గొనుచున్నారు. ఇతరచోట్లల గూడ ఎల్లరథోడ్డులు కైకొనుట యవసరము. శివాజీమహారాజు దేశస్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకై యావచ్చుకొని వినియోగించెను. అందుచే ఆమహామహుడు దేశవీరుడుగాని కేవల హిందూనాయకుడు మాత్రమే గాడనట సత్యము. ఏ దేశముతనవీరులను శౌరవింజాలదో, ఆ దేశము పైకి తలయెత్తజాలదు. శివాజీ మహారాజును స్మరించుటవలన, హిందూ దేశము తన ప్రాచీనాన్నత్యము నొకమారు స్మరించుకొని, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికై మరింత యుత్సాహముతో కృషిసలువ వీలు గును. శివాజీ మహారాజుగారు, ఇప్పటి ఇంపీరియలిస్టుల బోలరు. వీరు స్వరక్షణార్థమే పాటుబడిరిగాని, అన్యులను హింసించుటకుగాదు. తమగురువగు రామదాసుగారి యుపదేశముల ననుసరించుటకు శివాజీ తలపెట్టి, న్యాయముగ పరిపాలించెను. దైవభక్తియు దేశభక్తియువారిని ప్రేరేపించి యుండెను. శివాజీ మహారాజుగారి శౌర్యదైర్య ప్రతాపములు, ప్రపంచమునందేన్నుపసిద్ధవీరుని సాహసమునకును తీసిపోవు. హిందూ దేశ మెన్నడును వీరరహితము గా లేదనిమాపుటకు, శివాజీ మహారాజు చారిత్రమే ప్రబలనిదర్శనము. ఇట్టిమహానుభావుని స్మరణదినోత్సవములు దేశమందంతటను జయప్రదముగ నెరవే

రి, జాతీయసంయోగమునకు తోడ్పడు నని నమ్మదము.

సాంఘిక కలహములు: వ్యభిచారము

సాంఘికకలహములను సమయ జేయుటకు, ప్రభుత్వమువారు యావచ్చుకొని వినియోగించుట యవసరమని, బిపిన్ చంద్రపాలుగారు చేసిన హెచ్చరిక చాల ముఖ్యమయినది. ఉపేక్షనలన ప్రభుత్వమునకే ఎక్కుడు నష్టము గలుగును. మూడవవడుకుగ నుండి తమకేమియు నంటనటుల జూచుటవలన, ప్రభుత్వమువారు తమధర్మమును విడనాడిన వారగుదురు. భారతీయులలో నంతఃకలహములు గల వనియు, అవినయమువరకు వారికి స్వపరిపాలన మీయవీలులేదనియు, ఇండియా మృతిగారు చెప్పవచ్చును. కాని, యీవాదమును ప్రజలు విశ్వసించజాలరు. ఏలనన ప్రస్తుతకలహములకు, ప్రజాప్రముఖులు బాధ్యులు గారు. స్వపరిపాలనా బాధ్యతను వారువహించుట లేదు. పరిపాలనము బడసినపిమ్మట, ప్రజలపై బాధ్యతను మోపవచ్చును. ఇప్పుడు బాధ్యతయంతయు ప్రభుత్వముపై ననే నిలిచియుండుటచే, కలహములు పెరుగకుండ వారే కాపాడవలయును. బ్రిటీషు పరిపాలనము ప్రారంభమై యింతకాలమయినను, మతకలహములింకను నిలచియుండుట పరిపాలనకు కళంకదాయకము. దీనివలన ప్రజలస్వపరిపాలనార్హతకు లోపము నాటిల్లు ననుట హేతుబద్ధముగానేరదు. స్వపరిపాలన మిచ్చిన పిమ్మట అంతఃకలహములు వాయుత్పట అవిచేతగ్గిపోగలవు. ప్రస్తుతకలహములు సత్వర స్వరాజ్యావశ్యకతను చాటుచున్నవేగాని, తద్వ్యతిరేకము గాదు. ఇంతియ గాక ప్రస్తుతపరిపాలనావిధానము ప్రజల మధ్య గల విభేదములను రాను రాను పెంచుచున్నది గాని తగ్గించుటలేదు. ఆకారణముచేతనే సాంఘిక కలహములు ప్రభుత్వప్రతిష్ఠను తగ్గించు ననియు, ఆపిమ్మట లా ఆర్డరులను రక్షించుట మిగుల కష్టమనియు, పాలుగారు తేటపరచిరి. అందుచే బ్రిటీషువారు ప్రజలకు స్వపరిపాలన మొనగి, అంతఃకలహములు తగ్గుటకు తోడ్పడవలయును. లేనియెడల ప్రజలు స్వాతంత్ర్యము ననుభవించ నర్హులుగారని ప్రతిపక్షులు కొంత కాలము వెక్కిరింపవచ్చునుగాని, ఆపిమ్మట తమకే ఎక్కువనష్టము గలుగునని గ్రహింపక మానరు. వివిధసంఘములును పోరాడుకొనుచున్నపుడు, శాంత్యభివృద్ధి లేటల సాధ్యమగును? ప్రజాప్రముఖులు చేసెడి సఖ్యప్రయత్నములకు, ప్రభుత్వమువారు మనఃస్ఫూర్తిగ తోడ్పడుచో, వారికే ఎక్కుడులాభముండును. అంతఃకలహములు ప్రజాక్షేమమునకు మాత్రమే భంగకరమని ఎంచుట ధౌరబాటు.

రోగనివారణము

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదాపధాలయమువారు ఆంగ్లాపలో బ్రచురించిన “రోగనివారణ” మనుపుస్తకము ఉపయుక్తమగు సూచనల ననేకముల గావించినది. ఇవియన్నియు ఆయుర్వేదశాస్త్రబద్ధములగుటచే ప్రాచీనులు ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనినవిధమును సంస్కృతభాష నెరుగనివారు గ్రహింపగలుగుదురు. ఇం దొసగబడినసలహాలు సులభాచరణయోగ్యములు గాని వేరుగావు. రోగచికిత్సకన్నను రోగనివారణము ముఖ్యము. ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనినగాని పురుషార్థములను బడయుటకు

మానవులకు సాధ్యపడదు. బ్రాహ్మముహూర్తమున లేచుట ముఖ్యము. పిమ్మట కాలకృత్యముల దీర్చి కొని స్నానము జేయవలయును. ఉత్తియారవైచిన వస్త్రములను ధరింపవలయును. వ్యాయామావశ్యకతను ఆయుర్వేదము బోధించుచున్నది. కేవల బాహ్య శుచితో నిది సంతృప్తి జెందలేదు. రోగములకు మూలకారణములగు కామక్రోధలోభమోహ మదమాత్సర్యములను జయించి, ఇంద్రియనిగ్రహము నలవడ జేసికొనవలయునని, ప్రాచీనవిధానము విధించెను. రాగాదులు గూడ రోగములుగనే పరిగణింపబడెను. సద్వర్తనచెయ్యక ముఖ్యావశ్యకతను వైద్యగ్రంథములు నిరూపించెను. సాత్వికాహారములను విధించి, రాజసిక తామసికాహారమును నిషేధించెను. పరిశుభమగు వీటిని త్రాగ గోరెను. మలినముగాని వర్షపునీరు పరిశుభమని సూచించెను. త్రాగుడుమున్నగు దుర్వ్యసనములను నిషేధించెను. హితంమితం అను పదములు చరకాచార్యుని ప్రధాన సూత్రములు. ఆంధ్రఆయుర్వేదపు షాస్త్రాపీఠారు ప్రచురించిన యీఆంగ్లపుస్తకము, ఆయుర్వేదగ్రంథములను పఠించుటకును, అవి విధించిన నియమముల పనుపరించుటకును, ఇక్కాలపు వారిని ప్రోద్బలపడుచుగాక!

జపాను

ఆర్థికదుస్థితిపెక్కు దేశములలో ప్రభుత్వమునందు మార్పుగలుగుటకు గారణ మగుచున్నది. ప్రాన్సులో కొంతకాలముక్రిందట ఎట్టి మంత్రివర్గములు మారెనో, తెలుపనక్కరలేదు. జపానులోగూడ ఆర్థికస్థితి దుర్బలముగనున్నటుల గనుపించును. తివానీబ్యాంకుతోబాటు మరికొన్ని బ్యాంకులు గూడ మూసివేయబడినటుల తెలియుచున్నది. జపానుబ్యాంకుగూడ ఊగులాడు చున్నటుల, నేటివార్తలు తెలుపుచున్నవి. బ్యాంకువారిచ్చిన అడ్వాన్సులు నూరుకోట్ల ఎన్నుల దాటెనట. ఇందులో కొత్త మొత్తమునకు పెక్కుకొరతీ లేదట. జపాజిట్టులను తీసికొనుటకు బ్యాంకులయొద్ద ప్రజలు వేచియున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో, ప్రభుత్వమువారు అసాధారణచర్యల దీసికొనవచ్చునని యూహించుచున్నారు. పరిపాలనావ్యయ మధిక మగుటచేత ఆర్థికదుస్థితి ప్రబలుచున్నదని ఎంచవచ్చును. తమగొప్పతనమును నిలుపుకొనుటకు ఒకజాతి యింకొకజాతితో యుద్ధపరికరముల విషయమై పోటీపడుచున్నది. చీనాలో జపాను తన ప్రతిష్ఠను నిలుపుకొననందుకు నూతన మంత్రిగారు కోపపడుచున్నారు. కాకటనులో జరిగిన పసిఫిక్ లేబరు సమావేశమునకు వెడలుచున్న జపాను ప్రతినిధులకు వెనుకటిమంత్రిగారి రంగీకార మొసగినను నూతనమంత్రివర్గము విముఖత జూపెను. అట్టి ప్రతినిధులను వీరు అరెస్టుజేసిరి. తన కామంత్రివర్గమువారు, ఇంపీరియల్ పద్ధతుల సధికముగ నవలంబించెదరని యూహింపవచ్చును.

హార్ని మెనుగారి నవమానసరచుట

యూరపియనులయినను హిందూదేశమును ప్రేమించి, భారతీయులకొరకై పాటుబడువారు సోదర యూరపియనుల దూషణకు గురియగుచుండురు. హార్ని మెనుగారు కల్గికోట రయిలు నెక్క

గనే, ఐ. యం. యస్ ఉద్యోగులొకరు హార్ని మెనుగారి నెగతాళిజేయ మొదలిడిరట. వీరితోబాటు, వీరిసామాను నందించుచున్న వాలంటీరును గూడ నిందింపసాగిరట. అంతట, హార్ని మెనుగారు జోక్యము కలుగజేసికొని, తిన్నగ ప్రవర్తింపలేనియెడల బండినుంచి లేచిపోవలయునని గట్టిగ చెప్పగ, అంతటితో నాయుద్యోగి హానము దాల్చెనట. హార్ని మెనుగారు బండిదిగి మరియొక బండిలోకి బోయిన పిమ్మట, మహాత్ములు వివస్త్రిలుగ నుండవలసియుండ, హార్ని మెనుగారు వస్త్రముల నేలధరించిరని, ఆయుద్యోగి మరియొకరి నడిగిరట. ఇట్టి యవమానపు వాక్యములు హార్ని మెనుగారికి కెట్టి కళంక మాపాదించుకున్నను, హిందూదేశము నభిమానించెడి యూరపియనులు సయితము తద్దోషమువలన నిట్టి యవమానములను భరింప వలసినవారగుచున్నారని గ్రహింపవలయును.

రాటము: మైసూరు

గాంధీమహాత్ముడు నందికొండలకు ఆరోగ్యము నిమిత్తమై వెడలినను, అప్పుడే తనసందేశమును వ్యాపింపజేయుచున్నాడు. మైసూరు విద్యాశాఖాధికారి మహాత్ముని సందర్శించి, పాఠశాలలలో రాటమును నేర్పుటవలన ప్రయోజన మేమిగలదని ప్రశ్నింపగ, మహాత్ముడు అందలి ప్రయోజనమును తేటపరచెను. సంస్థానపాఠశాల లన్నిటిలో రాటమును నేర్పుటకు ఏర్పాటుజేసెదనని, విద్యాశాఖాధికారి వాగ్దానము జేసెను. సంస్థానమువారు తలపెట్టుచో, నిక్కార్యము నతిసులభముగ కొనసాగింపగలరు. మహాత్ముడు వ్యాధిగ్రస్తుడై యుంటచే, వారియారోగ్యము కుదుటపడవలెనని, ప్రజలు కద్దరు నిర్మాణమున కధికముగ తోడ్పడుట యవసరము. అప్పుడు వారికి మనస్సంతుష్టి గలుగును. మహాత్ముడు పర్యటనము సలుపనందుచే కలిగెడి కొరతను, ప్రజ లీవిధమున బాపెదరని నమ్మెదము.

ప్రాఫెసరు ఇంద్రగారి దయారసము

ప్రాఫెసరు ఇంద్రగారు, శ్రద్ధానందుని కుమారులు. శ్రద్ధానందుని వదించిన అబ్బలే రషీదుపై న్యాయాధిపతి ఉరిశిక్షను విధించెను. తుమాగుణము హిందువులకు నైజ మగుటచే, ఉరిశిక్ష లేకుండుజేయ గోరవలెనని ఇంద్రగారికి సకల త్యాగాగారు సలహానిచ్చిరి. అందుకు ఇంద్రగారు సమ్మతించిరి. ప్రభుత్వమువారి మిచ్చెదరో తెలియదు. ఇంద్రగారు సగసాధించుతలంపును జూపక శత్రువుపట్ల దయజూపగోరుట, వారి సరళస్వభావమును, హిందూమతధర్మాభిమానమును గనుబటచుచున్నవి. ఇందుకై ఇంద్రగారిని తూలనాడుట అవివేకము. వీరి చర్యవలన హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మధ్య బెరిగియున్న తీవ్రవైషమ్యము తగ్గుట సహజము. ఇంద్రగారి చర్య “నీశత్రువును ప్రేమింపు” మనువచనమును సార్థకపరచుచున్నది.

రాయల్ కమిషను: స్వదేశ సంస్థానములు

రాబోపు రాయల్ కమిషనుకు స్వదేశ సంస్థానముల సమస్యను చెలుపు నిమిత్తము సర్ మడ్జిమెను, బ్లాక్టేటు, యస్. ఆర్. దాసుగార్లు

గలసి, సంస్థానాధీశనభావప్రతినిధులతో యోచించెదరని, స్టేట్సుమెను పత్రికా విలేఖకుడు చెలుపుచున్నాడు. కేవల సంస్థానాధీశులతో యోచించి ప్రయోజనముండదు. సంస్థానప్రజలతోగూడ నీ విషయమై యోచింపవలయును. ఇంతియగాక బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలకుగూడ భావిపరిణామము విషయమై ఆతురము గలదు. వీరితో యోచింపకుండ సూచించెడి మార్పులు నిరర్థకములు. రాజ్యాంగ విధానమునంతను సమగ్రముగ విచారింపవలయును. ఇందుకు ప్రభుత్వమువారు శాసనసభలయభిప్రాయములను కనుగొనుట యవసరము. అటు గాని యెడల మరియొకమారు నిరుపయోగమగు సంస్కరణములు దేశమునకు ప్రాప్తించుట తథ్యము.

ఇంకను సర్టిఫికేట్లు లే

అన్యాయప్రభుత్వమువారు పదునైదువేల రూపాయల గ్రాంటును సర్టిఫైజేసిరట. పన్నుల వసూలు నిమిత్తము కమిషను నేర్పరుచుటకు గ్రాంటును గోరగ, శాసనసభవారు దీనిని నిరాకరించిరి. గవర్నరుగారిపుడు దీనిని పునరుద్ధరించుచున్నారు. రాయల్ కమిషనును నియమింపక పూర్వము, శాసనసభలకు బుద్ధిగఱపుటకు కాబోలు, పాలకులెట్టి చర్యనవలంబించుచున్నారో! కోశాధికారము ప్రజలకు లభింపనంతవరకు సంస్కరణములలో నెట్టిమార్పుల గావించినను బ్రయోజనముండదు. శాసనసభలకు ప్రభుత్వమువారు బాధ్యత వహించుట కిది ముఖ్యమగు నిబంధనయని ఎంచవలయును.

రషీదుకు ప్రదారులచేతిలోని కీలుబొమ్మ

ఇంద్రగారి సమాధానము

ధిల్లీ, ఏప్రిలు 21:—పండిత ఇంద్రగారు శ్రీ కీ॥ కే॥ స్వామి శ్రద్ధానందుగారి పుత్రులు తమ సత్తత్వలాగానికిచ్చిన తంతిచూర్చి పలువురు హిందువులు తన్ను అపార్థముగావించిరని తెలిపి ఈదిగువరీతిని అస్సోషియేటెడ్డుపెన్సనారికి తెలియజేసెను. ప్రభుత్వమువారిని రషీదునువిడువలసినదిగ నీవుగోరుటకు నీకు ప్రత్యేకవాక్యేమిగలవని నన్ను పలువురు నిందించుచున్నారు వారి సవాల్లంగీకరింతును. నాకు శ్రద్ధానందునిపై ప్రత్యేకవాక్యేమియులేదు. నాకును ప్రతిహిందువునకునున్న పాత్రేగలదు. రషీదు కిత్తు పూర్తిగతీసివేయమనిగోరను. శిక్షతప్పింపమనిగోరుదును. ఏలనన ఆరేడు జెయిలునుందుండి బుడిచుండుటకును అనకాశముండును. రషీదు కుట్రదారులచేతిలో కీలుబొమ్మ కుట్రదారులందరు సుఖముగానేయున్నారు. 4 గేండ్లనుండి మితిదేవుమును పెంచినది పలువురు పేరెన్నికగాంచిన పెద్దలే తుచకు ఆర్యసమాజములపైబడిరి. ఆ అనూయగీతము స్వామివారి హత్యకు కారణము. కొందరువ్యక్తులు స్వామివారియందు చాలఅయిష్టమును చూపుచు ఆయనను రంగము నుండి తొలగింప నూచిరను విషయ మందరకును తెలిసినదే. బహిరంగముగ భయపెట్టుటకు ఆకాశరామన్న యత్తరములు తరుచయ్యెను. శుద్ధిసంఘటనోద్యమ ప్రచారముచేసిన ప్రాణములతీయుదుమని తెలిపిరి. కుట్రదారుల శిక్షించినగాని భారతదేశమందలి జీవితము అపాయకరము గాకమానదు. కావుననే వైస్రాయిగీతను నిజమగుకుట్రదారుల శిక్షింపమనిగోరుచున్నాను. (ఆ. ప్రె.)

సంస్థానాధీశులసభ

జరుగనున్న సంస్థానాధీశులసభకు బికనీరు, పాటిహాలా, ఆల్వారు, కాష్మీరు, నవనగరు మహారాజులు భూపాలు నవాబుకచ్చి మహారాజాగారును వచ్చెదరని తెలియుచున్నది. పాటిహాలగారి విషయమంతవై యెవరివిషయము యింకను నిశ్చయముకాలేదు.

చీనా కల్లోలము

కొమింటాంగు పక్షమువారు న్యాయకింగుపై కేసుట

కెయి. పే. కు. గా. లి. పై ఎ. పై.

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 20:—చీనా జాతీయ ప్రభుత్వము హ్యోంగ్ లోలోనున్న తమరాజధానితోను, చింగ్ కేషేకుగారితోను సంబంధమును నడలుకొనుటచే చీనాలో కొంతకాలము కల్లోల మెక్కువగుటకు అనుకూలించుచున్నది. చాంగ్ కేషేకుగారి ఆనుగుణము హ్యోంగ్ పై క్యాంటన్ లనేగాక చక్షిన్ ప్రదేశము లందు హెక్టార్లలో అధికారమును చెలాయించుచున్నారని తెలియుచున్నది. హ్యోంగ్ ప్రభుత్వమువారు హ్యోంగ్ చాంగ్ నికియంతటి అధికారమును చెలాయించుచున్నారు. న్యాయకింగు ప్రభుత్వమును క్రొత్తగ నేర్పాటు చేయుటచే చియంగ్ కేషేకుగారిని తీసివేసి హెంగ్ న్యాయకింగారిని నియమించిరి. న్యాయకింగు ప్రభుత్వమువారు హ్యోంగ్ పైకి పోవుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

చీనా జాతీయయుద్ధములులో కమ్యూనిస్టు ప్రమేయములేకుండ జేయుటకు చియంగ్ కేషేకుగారు సంకల్పించుకొనిరి. కొమింటాంగు ఆదేశానుసారములనుబట్టి యుద్ధమును నంతను నడిపించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. న్యాయకింగ్ కేషేకుగారుందుటకు పరిస్థితులు అభివృద్ధి గాల్గెను. విదేశీయులపరిస్థితులు అక్కడయున్నవి. ఉపద్రవము తగ్గలేదు. అచటనున్న విదేశీయులందరూ హ్యోంగ్ పైకి లేచిపోవుచున్నారు. వారి ఇండ్లను నశింపజేయుచున్నారు.

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

చీనాకు బావుటను మరికొంత నైస్యము సమర్థాభ్యుత్థాలో ఓడెక్కినను. వైమానికదళము వైస్యచిత్తి పరివారము చున్నగునవి బయలుదేరెను. వైమానికదళము దగ్గర మట్టడించు పరికరములు లేవు. ముందు వెనుకలు జాగ్రత్తగా జూచుకొని కావలిగాయుటకే వినియోగించబడెదరు. క్రొత్త శకటములు ట్రాన్సుపోర్టు నిమిత్తము పంపబడినవి. ఈ శకటములు కొండవనక, గట్టనక, సోదలనక, బురదనక ప్రతివోటుకు పోవును.

చియంగ్ కేషేకుగారి వర్షము కమ్యూనిస్టులను ముట్టడించినవాడిగ 100 మంది ఆందోళకుల నురితీసిరి. ఆరుగురు కమ్యూనిస్టు బండిలతో నూరుఅయిరి. ఈ ఆరుగురిని మెంన్ననే ఉం తీసిరి.

న్యాయకింగు ప్రభుత్వపక్షము

చియంగ్ కేషేకు ప్రభుత్వమును న్యాయకింగ్ లో బలపరచుటచే నెలనెల సార్వజనిక సభజరిగెను. కమ్యూనిస్టుల నందరిని తరిమివేయవలెననిరి. బోరాడినుగారిని రాచకీయ సంఘమునకు నాయకత్వమున న్యాయమూర్తి పెండ్లంటుగారిని అరెస్టుజేయ నతెననిరి. ఇతర బండిలను గూడ నేడోలేపా ఉరిదీసెదరు.

సోవియటు లేఖకు ప్రత్యుత్తరము

పికింగ్, ఏప్రిల్ 21:—సోవియటు ఆక్షేపణకు పికింగు మట్టడిని గూర్చి పికింగు విదేశాంగ కార్యాలయమువారు పట్టువడిన కాగితములను ఇంగ్లండు పరిశీలించుచున్నారని మరియు సోవియటు పరతులను నెరవేర్చుటకు చీనా ప్రభుత్వమునకు నిలులేదనియు స్థానిక న్యాయముగ జూచినను పట్టువడిన కాగితములలో కుట్ర ఎంతయో కన్పించుచున్నదనియు చీనా ప్రభుత్వమును మాన్యుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు సాక్ష్యము కన్పించుచున్నది. సోవియటు రాయబారి కార్యాలయమునకు కావల దాడిజరిగెననిరి. రాయబారికిచ్చిన తాకులను నురినియోగము చేసిన నూరకొనుటకు పిలువెననిరి.

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

హ్యోంగ్ పీ, ఏప్రిల్ 21:—హ్యోంగ్ ప్రభుత్వమును పూర్తిగా న్యాయకింగ్ ప్రభుత్వము త్రోసి రాజుచేసినది. బోరాడి సీగారిని తొలగించెను. ఆతని రషియా సహాయవర్గమును ముగ్గురు కమ్యూనిస్టు మంత్రులను పనిలోనుండి తీసివేసిరి.

బోరా ప్రభుత్వములతో జగడములేకుండ జేసికొనుటకు వారి కోర్కెలను నెరవేర్చుటకు చంగ్ కేషేకుగారు పూనుకొనిరి. కమ్యూనిస్టులను తీసివేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. న్యాయకింగ్ హ్యోంగ్ లనున్న బిన్నాభిప్రాయములను లేకుండచేయదలంచుకొనెను కష్టమైనపనిగావటం. ఇది చాంగ్ కేషేకుగారికి డబ్బులేక నిరుత్సాహులై యున్నారు. హులనానును బోలి పిలిమల మముచేయుటకు యటుస్థింగుగారికప్పగించిరి ఇతడు 80 వేల పైన్యముతో అచటకునున్నాడు చాంగ్ కేషేకుగారి మాటనుగూర్చి జాతీయ ప్రభుత్వమువారు లక్ష్యమేజేయుటలేదు. చాంగ్ కేషేకుగారి పైన్యములో కలహములు బయలుదేరినవి కట్టుకు నస్తున్నారు.

ఇండియాలో ప్రెస్ బిలేరియను మత్స్యము

మత్స్యచారకుల ఆస్తి

కనడా యునైటెడ్ డేవలప్ మెంట్ సంబంధించిన ప్రెస్ బిలేరియనులకు గ్యూల్యరు, సెంట్రలు ఇండియాలోనున్న ఆస్తిని సోలములను పంచివెట్టిరి. యునైటెడ్ చర్చివారికి సెంట్రలు ఇండియాలో ఇవి పోగా నున్నసాక్షులు, సోలములను ఇచ్చిరి.

బ్రిటనులో వ్యవసాయము

ఎక్కువ గోధుమపంట

లండన్, ఏప్రిల్ 20:—బ్రిటనులో గోధుమలు 1925 కంటె 92500 ఎకరములు ఎక్కువపంటపండినది, ఈ ఏడు, ఎకరమునకు 16 1/2 బాల్ డ్రెస్సియలు పండినది.

బ్రిటిషుశత్రుత్వ పటాలములో కొన్ని పేర్లను దీసివేసి క్రొత్త పేర్లను వ్రేసెదరు.

క్రొత్త బ్రిటిషు యుద్ధనౌక

ప్రపంచములో అన్నిటికంటె గొప్పది

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 20:—4 లుగు సంవత్సరములనుండి తయారగుచున్న సెల్కొఅను బ్రిటిషుయుద్ధనౌక పూర్తి అయినది. ప్రపంచములో ఇంతగొప్పనౌకలేదు. 55 ఫిరంగులున్నవి 16 అంగుళముల ఫిరంగులు 9 న్నవి.

మిస్సిసిప్పీవరదలు

అపూర్వముగువాని

25000 మంది నిలువనీడలేకున్నారు

న్యూయార్కు, ఏప్రిల్ 20:—అపూర్వముగవర్షములు ఆకాశముచిల్లుబడునటుల మరియుటచే మిస్సిసిప్పీనది పొంగి పొర లెగట్టులు కొట్టుకుపోయి వరదలై ప్రవహించెను. 25000 మంది ఇంట్లలోకి సంక్షోభము జెందుచున్నారు.

సామ్రాజ్య పత్తిపంట ఎక్కువగుట

కెన్యాలోమాత్రము బాగులేదు

లండన్, ఏప్రిల్ 20:—8400000 పానులు విలువగల ప్రత్తిపండినది.

బ్రిటిషు పరిశ్రమ యంత్రములు చాల చక్కగ పనిచేసెనట.

కెన్యాలో అంతప్రతిభాముగ లేదు. దక్షిణాఫ్రికాలో యాలో బాగానేపండించుచున్న. యునైటెడ్ స్టేట్స్ లో సమానముగ ఆఫ్రికాదేశీయులుగూడ ప్రత్తిని పండించగలరనుచున్నారు.

కోరోల్స్ లులో ఎంతమందియో తుపానుచే చనిపోయిరట. పండ్లపంటలుములలో ఎంతయో ఆస్తి ప్రాణములు నష్టము అయినది. ఎందరో చనిపోయిరి.

సార్వభౌమ దంపతులు బాల్విను దంపతులతో తేనీరు త్రాగిరి. బాల్వినుగారు నెమ్మదిగా గొంతుచున్నారు.

ఈజిప్టు మంత్రివర్గము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

కెయిరో, ఏప్రిల్ 20:—ఈజిప్టు మంత్రివర్గము రాజీనామాచే ఏర్పడిన రాచకీయ పరిస్థితులను చక్క-బరచుటకు జనులలు పాపాగారి ఆరోగ్యము బాగులేకపోవుటచే వారే మియు ప్రమేయమును కలుగజేసినారు. ఒక్క పరిపాలనార్థముకొరకే అధికారములో నుండెదమని ఆజ్ఞా మంత్రివర్గము అంగీకరించెను.

జపాను బ్యాంకుల దురవస్థ

బ్యాంకులో డబ్బునుతీసివేసికొనుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, ఏప్రిల్ 21:—జపాన్ లో, లోయోలో లో బ్యాంకులలో డబ్బునంతను ప్రదలు తీసికపోవుచున్నారు. ఏమియుత్తరగలేదు. బ్యాంకులనుండి తమసొమ్మును పోస్తుకీనులో నేవింస్సుబ్యాంకులో వేసికొనుచున్నారు. గృహిణులు నేవింస్సుబ్యాంకు లెక్కలు పోస్తుకీనులో పెరిగిపోయినవి. న్యాయపాఠము నిలిచిపోయినది. చాలభయముగనున్నది. ఆర్థికసంకటము లేక సంస్కామైన సహాయముచేసెద మని బోకియో ప్రభుత్వము తెలియచేసెను. ఇదివరకే కార్యరూపమును దాల్చెను, వారి అభయము. కాని ఏమిచేసికో జెప్పలేదు.

జపాను పరిస్థితులు

ఆర్థికవిపత్తులు

జపాన్, ఏప్రిల్ 20:—క్రొత్తతనకామంత్రివర్గపు విధానము తెలియువరకు పరిస్థితులు నెమ్మదిగానేయున్నవి. మరి కొన్ని రాష్ట్రీయ బ్యాంకులు మూసివేయబడెను.

ప్రతినిధులను అరెస్టుజేయుట

టోక్యో, ఏప్రిల్ 20:—క్యాంటన్ లో జరుగు పసిఫిక్ కారిడ్ సభ కేగిన జపాను ప్రతినిధులను అరెస్టుజేసిరట. అందుచే చాలసందలనము బయలుదేరెను. వారి రైలు పోవుచుండ పనివాండు ఆక్షేపణ దెలుపుచు కేకలువేయ మరికొందరిని అరెస్టుచేసిరి.

మంత్రివర్గపు మార్పుచే పోలీసువారిట్లు జేసిరి. ప్రాత ప్రధానామాత్యుడు ఈసభలో పాల్గొనుటకు సమ్మతించుటచే ఈ అరెస్టులు జరిగినవి.

జపాను ఆర్థికపరిస్థితులు నానాటికి ఊచించుచున్నవి. కొన్ని బ్యాంకులు పనిని ఆపుజేయుచున్నవి భూకంపమునాడు అవలంబించిన అత్యవసరకాసనములను ప్రయోగించెద రనుచున్నారు.

సిడ్నీ తుపానులో 15 గురే చనిపోయిరి.

సామాను రైలుబండి పట్టాలనుండి తొలగుట

7 గురుచనిపోయిరి. 38 గుట్టములు చనిపోయెను

లండన్, ఏప్రిల్ 20:—సామాను రైలుబండి పట్టాలనుండి తొలగుటచే 7 గురు చనిపోయిరి. ఇందులో ముగ్గురు ఆంగ్లేయులు లున్నారు. వీరు పండ్లపు గుట్టములను గొనివచ్చుచున్నారు. రైలుబండ్లు బోర్లగిలపడినపుడు 38 గుట్టములు చనిపోయెను.

శ్రీ నియోజకాధికారము

లాయిడ్ బార్నిగారి చేయూత

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 20:—పురుషులతో సమానముగ 21 సంవత్సరములగు శ్రీనిందరక నియోజకాధికారము నిమ్మలకు తమకుమాడ ఇష్టమేయనియు ప్రభుత్వమువారి బిల్లును తాము లిబరలు సభ్యులందరూ ఆమోదించెదమనియు లాయిడ్ బార్ని గారు తెలిపిరి.

రషియా ఆందోళకులు

రషియాలో సోవియటు పాలనమును మాన్యుటకు కొందరు ఆరాచకులు బయలుదేరిననియు వారిని బట్టుకొనిననియు తెలియుచున్నది.

జీవనవ్యయము

రుగ్మీ, ఏప్రిలు 20:—1917 జనవరినుండి ఇంత తక్కువ జీవనవ్యయ మెన్నడును లేదట.

పెరిషియా సుంకములకార్యాలయము

దోచుకొనుట

బ్రహ్మ, ఏప్రిలు 20:—హంబాములో 2 తేదీన పెరిషియా సుంకముల కార్యాలయమును దోచుకొనిరట. పెరిషియా పోస్టాఫీసునుగూడ దోచుకొనిరట. పోస్టుమాస్టరు చెబ్బలచే చనిపోయెను. కష్టము అధికారికి గాయములు తగిలెను. దోపుషుగాండ్లు తప్పించుకొని పారిపోయిరి.

ఫెడరలు పిప్పలు మద్యపాన నిషేధాధికారులు అన్వేయముగ బట్టుకొన్నందులకు స్వాగ్ ప్రాగ్ సిస్కో అధికారులు మండలించిరి.

జిబ్రాల్టరు వివాదము

జిబ్రాల్టరు, ఏప్రిలు 20:—జిబ్రాల్టరులో రెస్టోరేంట్లు డబ్బిలుగారు వాణ్జూలమునిచ్చిరి. పటాలమంతయు నాశనమగుటకంటే ఒకడుపోయిన ప్రమాదములేదనియు, ఒక చెబ్బతో ఆతనిని జరిపి రెండవదానితో తనను జంపుకొన నెంచితినినియు కాని మొదటి గురికప్పిపోవుటచే పలుకరాలుగారిని రెండవగుటుతో కాల్చునలసినచేసిననియు అందుచే తాను దొరికితిననియు చెల్లిపెను.

వాతావరణ స్థితి

1927 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 22-వ తేదీ శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ఉత్తరములో ఉత్తరము	ఉత్తరములో ఉత్తరము	ఉత్తరములో ఉత్తరము	ఉత్తరములో ఉత్తరము	ఉత్తరములో ఉత్తరము
ముఖ్యజిల్లాలు	ఉత్తరములో ఉత్తరము	ఉత్తరములో ఉత్తరము	ఉత్తరములో ఉత్తరము	ఉత్తరములో ఉత్తరము	ఉత్తరములో ఉత్తరము
గోపాల్ పూర్	87.0	78.8	...	0	0.56
విశాఖపట్నం	90.0	8.11	...	0	0.46
కాకినాడ	98.4	77.7	...	0	0.82
మచిలీపట్నం	98.1	96.8	...	0	0.46
కర్నూలు	107.8	81.7	...	0.65	0.27
బళ్లారి	105.4	80.4	...	0	0.50
అనంతపురం	0.02	0.12
కడప	107.8	81.4	...	0.02	0.31
నెల్లూరు	102.2	75.5	...	0	0.26
మద్రాసు	98.2	75.9	...	0	0.39
కడపూరు	91.0	75.6	...	0	0.87
నేలమ	108.5	77.2	...	0.48	0.60
కోయంబూరు	99.7	78.8	...	0.48	0.58
తిరునూపల్లి	101.9	79.1	...	0.01	0.68
నాగపట్నం	90.4	80.4	...	0	0.48
మధుర	101.1	78.9	...	0.22	1.10
హంబక్	89.8	82.9	...	1.16	0.17
తిరునల్వేలి	0	1.94
తిరువేండ్రం	89.0	81.8	0.14	0.15	2.65
కొచ్చిక్	89.6	81.8	...	0.18	3.00
కాలికట్టు	92.8	76.6	...	0.28	1.88
మంగళూరు	91.5	77.6	...	0.01	0.82
బెంగళూరు	98.0	70.4	...	0.16	0.68
మెర్కా	86.2	68.2	...	0.82	0.80
కొడైకనాల్	72.0	52.7	...	1.67	1.24

సర్కారులు:—దక్షిణమున మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. ఉత్తరమున ఆకాశము నిర్మలముగ నేయున్నదన వచ్చును. మచిలీపట్నములో పగటి రాత్రివేడిమి కొంచెముతక్కువ. డక్క:—మబ్బు లేదనేజెప్పవగు. ఆర్ద్రత తక్కువ. కడపలో 2½ కర్నూలులో 8½ డిగ్రీలు పగటివేడిమి ఎక్కువ. బళ్లారిలో రాత్రివేడిమి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నూటకము:—మేఘములు పలచగ నున్నవి. కడపలో 2½ డిగ్రీలు పగటివేడిమి తక్కువ. ప్రతివోటున రాత్రివేడిమి 8½ నుండి 9 డిగ్రీలు తక్కువ. తిరునంతపురంలో తప్ప ఇతరచోట్ల వాతావరణము అనుకూలముగనే యున్నది.

వీ. వీ. నారాయణ అయ్యర్, హయావాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

నాకాయానము-ఆరోగ్యము యేర్పాటులు

అంతర్జాతీయ సంఘము రిపోర్టు

బెంగాలు వాణిజ్యసంఘమువారి విమర్శ
కలకత్తా, ఏప్రిలు 21:—అంతర్జాతీయ సానిటరీకన్వెన్షన్ 1926 సం॥గూర్చి బెంగాలువాణిజ్యసంఘమువారు యిట్లు అభిప్రాయము చెప్పిరి:—1926 సభకే బ్రిటిషు ప్రతినిధులు ప్రధమసారి బోయియుండిరి. ఈ సభలో ఆరోగ్య సరక్షణ విధానము సూచించిరి. అందు విరుభాగములు గలవు. మొదటి దానియందు అన్ని దేశములకు సంబంధించిన సూచనలుగలవు. రెండవభాగము సూచనాకార్యకు సంబంధించినది. మూడవ భాగము మెక్కాయాత్రకు గూర్చినది. నాల్గవభాగము ఈజిప్టు క్వారంటైను బోర్డుగూర్చియు, ఐదవది సూచనల పునరుద్ధరించుటను గూర్చియు చెబుచున్నవి. వివిధ దేశములలో ఆ సూచనలకు ఆరోగ్యపరిస్థితులబట్టి వివిధరీతుల యేర్పాటులుగలవు. వీటినుసరించి అవసరమగురీతిని ప్రభుభాగమునందలి సూచనలను స్వీకరింపవచ్చును. ఈ విషయమున అనారోగ్యమునకు ప్రయాణపురేర్పాటు లెంతవరకు కారణములై యున్నవో తెలిసికొన వలసియున్నదిగాని అవసరముగ ఆరోగ్యసరక్షణ యేర్పాటులకి నాకల యజమానులచేత ఖర్చు పెట్టించరాదు.

ఈ ఖర్చు దేశములో మొత్తము రాబడినుండి పెట్టుకొనవలెను. దేశసేవినబట్టియే ఆరోగ్యసరక్షణాంతర్జాతీయ కళత్యము కలుగును. పోర్టు పన్ను హెచ్చుతేసి నాకలయధికారుల బాధింపరాదు. మరియు ఆరోగ్యముతో వచ్చు నాకలంగు ప్రయాణికుల పరీక్షింపరాదు.

మూడవభాగముగూర్చి ఇండియాలో యిదివరకే యాత్రికుల నాకలు వేరుగనున్నవి. 80 ఏండ్లనుండి ఇండియాలో వర్తకనాకల ఆశాసనము సంక్లిప్తీకరముగ పనిజేయుచున్నది. యాత్రికులకు ఆరోగ్యమునకు యెట్టి భంగము కలుగలేదు కావున ఈ విధానమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఆమోదించినను, 3-వ భాగమును అమలుజరుప నవసరములేదు. ఇదివరకు అనుసరించు శాసనములుగూడ ఆదేశకార్యమును సరవేర్చుచుండ క్రొత్తపద్ధతి తెచ్చి పెట్టుటకు లాభమేమియులేకుండ మరియు చీకాకుపరచును. కావున ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యీచిత్తు సూచనల నంగీకరింపదలచినచో చాల మార్పు జేసినపిదప నంగీకరింపవలెను. అప్పుడైనను మూడవభాగము ఇండియాలో అనుసరింపరాదు అని వాణిజ్యసంఘమువారు చెబుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

మదరాసు వాణిజ్యసంఘము

దొంగవ్యాప్యము నణచు టెట్లు?

దిగుమతిపన్ను తగ్గించవలెను

బొంబాయి, ఏప్రిలు:—21 ఇండియా, సింహళము వాణిజ్యసంఘమువారికి మదరాసు శాఖనుండి ఒక విన్నపము వచ్చెను. పాండిచ్చేరి రేవునుండి జల్తాగుమున్నగు వస్తువులు దొంగతనముగ మదరాసునకు తెప్పించి దిగుమతిపన్ను నెగవేయుచున్నారనియు యీమధ్యను దిగుమతిపన్ను ఎక్కువజేయుటచే దొంగవ్యాపారమునకు యెక్కువ మరుకుపుట్టెననియు, ఎక్కువవలెం గలదియు, సుప్రముగనుండవగ్గదియు నగు జల్తారుసరిగి పాండిచ్చేరి ప్రాంతములనుండి తేబడుచున్నదనియు మదరాసు వాణిజ్యసంఘమువారు ఫిర్యాదు జేయుచున్నారు. 1924 చట్టము దొంగవ్యాపారము జరుపువారిని జరిమానావేయుటకే ఉద్యోగల కధికార మొసగినదిగాని జరిమానా చెల్లించకుండినచో వారిని ఖైదుజేయుట కధికార మొసంగలేదు. ఆయధికారము లేనిది, నిర్భాగ్యులగు కూలివాండ్రువంటివారు దొంగతనముగ వస్తువు తెచ్చినపుడు పట్టువడినను ప్రమాదము లేదుగనుక తెగించి దొంగవ్యాపారము జేయుచుందురు. కావున ఖైదుశిక్ష విధించుటకుగూడ అధికార మొసంగవలెనని మదరాసు చేంబరువారు అసోసియేటెడు చేంబరు ఆఫ్ కామర్సువారిని కోరుచున్నారు. బొంబాయి చేంబరువారి అభిప్రాయమును అడుగగ వారుగూడ మదరాసుసంఘముతో నేకిభవించిరి. కాని దిగుమతిపన్ను తగ్గించుటయే మూలసాధన పని జెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

పూనబలి మాత్యలు

అమృతనకు దుర్మయమును మించియున్నది

పార్లమెంటులో ప్రశ్నలు

కలకత్తా, ఏప్రిలు 21:—పూనబలిలో తుపాకులపై లిక్వికల్చిన దుర్మయముగూర్చి రామేష్వరం నాల్గారికి, కార్మికపక్షమునకు సర్ అల్బర్ట్ రహీముగారు కేవీలువార్త నంపియుండిరి. దానికిబదులుగ ఇంకొక విషయములగూర్చిన బ్రిటిషుసంఘము తరపున చార్లెసు బార్న్స్ గారు యీషిషయమై పార్లమెంటులో కార్మికసభ్యులు ప్రశ్నించినదియు, లాన్సెట్ బరీ లేబరుపీక్షి యందు విమర్శించి యుండిరినియు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

“మనై ఒకరు చనిపోయిరి, పనిపోవుచున్నారు” అను కీర్తి కక్రింద ఆపత్రికయందే గ్రహము పోయిగారు వ్యాసము (వాయువు) “బుద్ధిపూర్వకముగ పనిజేయుటలో నిది అమృత నకు దురంతమును మించియున్నది” అని వ్రాసిరి. (క్రీ. ప్రె.)

కలకత్తా ఎన్నికలు

కలకత్తా, ఏప్రిలు 21:—హకారాబలిమహమ్మదీయేతర మునిసి పలు నియోజకవర్గము నుండి బెంగాలు శాసనసభకు ప్రతినిధి ఎన్నిక సంవర్ధమున హకారాలో నిన్నరాత్రి జరిగిన సభయందు రెండుపక్షములవారు కొట్టుకొనిరి. కొంతసేపు అన్నిపక్షముల నిలిచిపోయినవి. రిస్సాస్సిస్టుల తరపున చారుచంద్ర సిన్హాగారు (గవర్న మెంటు ప్లీడరు) కాంగ్రెసుతరపున నాగేంద్రనాథ్ గంగూలిగారును అభ్యర్థులుగ నిలిచిరి. ఇదివరకు సిన్హాగారు ఎన్నుకొనబడినను ఎల్కను కోర్టుత్వములో వారియొక్క రద్దుచేయబడుటచే మరల ఎన్నిక జరుగుచున్నది. ఉభయపక్షముల వారు వచ్చిరి. కొందరు డెప్టులు తీసికొనివచ్చిరి. ఉపవ్యాస కులందరిని ఆటంకపరచిరి. కొంతకాలము చీరక ధ్వనిజేయుచుండిరి. చివరకు అన్యత్తుడు సర్దుబాటు జేయగలిగెను. సభ కొనసాగెను. కాంగ్రెసు అభ్యర్థిని బలపరచిరి. అల్లరిసమయమున సభలో రాళ్లుపడినవిగాని ఎవరికిని చెబ్బలు తగులలేదు. (అ. ప్రె.)

జగదీశబోసుగారి యూరపు పయనము

అమెరికా యూరపుఖండములందు వారి

శాస్త్రగ్రంథముల ప్రచారము

బొంబాయి, ఏప్రిలు 21:—సర్ జగదీశచంద్ర బోసుగారు నేడు బొంబాయివచ్చిరి. శరీవారమునాడు రాజపుటానా నాకపై యూరపు బోయెదరు. జాతినమితి విశ్వాసశాఖసభలకు పారిసు, జినివానగరములకు బోవుచున్నారు. సెప్టెంబరు ఆఖరికి తిరిగి ఇండియావత్తురు. సర్ బోసుగారి నూతన పరిశోధన పున శాస్త్రాభివృద్ధియందు ఇండియా ముఖ్యస్థాన ములకరింపగలదని నిరూపించారమునందు బోసుగారు పాశ్చాత్యులకు చెలపగలిగిరి.

లాటినుదేశములందు దక్షిణఅమెరికాలోను ప్రజల ఉపయోగార్థము ఈభారతీయ శాస్త్రజ్ఞుని గ్రంథములను ప్రేంచి భాషలోనికి పారిసులో నొక కంపెనీవారు అచ్చువేయుచున్నారు. వృక్షసారముగూర్చి బోసుగారు వ్రాసిన గ్రంథము జర్మనీలో ప్రకటింపబడినది.

వీరి పరిశోధనలయందు ఆంగ్లేయులకు ఎక్కువ కుతూహలము కలుగుచుండుటచే ఇంగ్లాండు మున్నగుదేశములందు ప్రచారమునకై లాంగుమెన్ను కంపెనీవారును, అమెరికాలో ప్రచారమునకై మాక్ మిలను కంపెనీవారును వీరి వృక్షశాస్త్ర పరిశోధనలగూర్చి ఆంగ్లగ్రంథముల ప్రచురింపనున్నారు.

క్రొత్త యంత్రములు

సర్ బోసుగారు నూతనయంత్రముల రెండింటిని తయారుజేసిరి. ఇవి అతి సున్నితమైనవి. వీటిపై తనపనిని యూరపు దేశమునందు కొన్నిచోట్ల ప్రదర్శింతురు. (క్రీ. ప్రె.)

కావలెను

గంధర్వశ్రుతికకు ప్రతివోట ప్రతినిధులు కావలెను. మంచికమీషను ఇవ్వబడును.

వివరములు:—

గంధర్వమహాల్, విజయనగరం

సర్, బి. యల్. మిత్రగారు 21-వ తేది మధ్యాహ్నము రంగూనునుండి కలకత్తాకు ప్రయాణమైరి.

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 21:-మణుగున్నర నల్లమందు వెంట పెట్టుకొని వచ్చినందులకు ధైమనుగారికి 500 రూపాయల జరిమానా విధింపబడినది. (ప్రీ ప్రెస్)

మార్చి నెలలో 2222 లక్షలరూపాయల విలువగల పరకులు భారతదేశమునకు దిగుమతియేయబడినది. 3461 లక్షల విలువగల పరకులు ఎగుమతియేయబడినది.

వారణాసిజిల్లా రాజకీయనుహాసభ ఏప్రిల్ 26 తేది బేబ పూరు గ్రామమున ప్రతాపపతిక సంపాదకులగు గణేశశంకర్ విద్యార్థి యం. యల్. సి. గారి అధ్యక్షతన జరుగును.

దామోదరు కాలవపనులకు కొనసాగింపవలయునని దెంగాలు ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనిరి. ఈపని పూర్తియైన బర్మాడు హ్యుజ్జిలలో 196000 ఎకరములకు నీటిపారుదల సౌకర్యము లేర్పడును.

పుత్రుని అనారోగ్యము-తల్లి ఆత్మహత్య

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 21:- పుత్రుని అనారోగ్యమునకు దిగులాండి ఈమధ్య కలకత్తాకు చికిత్సార్థమువచ్చి సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారి తల్లి సీతలక్ష్మిగారు విషము త్రావి ఆత్మహత్య గావించుకొనెను. (ప్రీ ప్రెస్.)

కలకత్తా ట్రాంజేకంపెనివారికి కడచినసంవత్సరము తక్కువ ఆదాయమునచ్చెను. చూడవచ్చు 219044 పానులు ఆదాయమునచ్చెను. కడచిన సంవత్సరపు ఆదాయము 182728 పానులుమాత్రమే. బస్సులపోటీవల్లను కలకత్తాలో అల్లరులుజరుగుటచేతను ఈనష్టముకలిగినదని కంపెనీవారు తెలుపుచున్నారు. చార్జీలుతగ్గించుటకు కంపెనీ డైరెక్టరులు తీర్మానించుకొనిరి.

ప్రయాణికులపై దౌర్జన్యము

రైల్వేఅధికారులకు జరిమానాలు

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 20:- తాను రైల్వేస్టేషన్లవారివారి ఆపెట్టె రిజర్వేషన్లయేబడినది తాన అసెంబ్లీయే ప్రేక్షకులవారై తెలిపి తాను దిగిననగా పోలీసువారిసహాయమున మెడపట్టుకొట్టెననియు వాది దావాచేయగా న్యాయమూర్తి ప్రేక్షకులూ స్టేషనుగారికి వారి పోలీసులకును 15 రూపాయలు జరిమానా విధించిరి. (ప్రీ ప్రెస్.)

ఇండియను ట్రేడు యూనియను ఆక్టు

జూను 1 వ తేదీనుండి అమలులోనికి రాగలదు
సిల్వా, ఏప్రిల్ 21:- భారత ట్రేడు యూనియను చట్టము జూను 1 వ తేదీనుండి అమలులోనికి రాగలదు. అప్పటికి అన్ని రాష్ట్రప్రభుత్వములును నిబంధనల సేర్పరుపగలరు. (అ. ప్రె.)

అగ్ని కుండమున బిడ్డను తల్లి చూచుచుండ పడవేయుట

దోబిడిగా-డ్రా ఘాతుకము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 21:- తల్లి తాళపుచెవులీయక ఘోరముగా కెదిరించుచున్నందున బిడ్డను అగ్నికుండమున ఆమె చూచుచుండ బండిపోట్లు పడవైచిరి అది మాడజాలక తాళపు చెవులీయగా స్వయము సూరించి వారిపోయిరి. (ప్రీ ప్రెస్)

బొంబాయిలో కలరా

కొంచెముగ నయమే!

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 21:- ఏప్రిల్ 17 తేదీతో నాఖ రయ్యేవారములో కలరా కొంచెముగతగ్గినది. 671 గ్రామములందు కలరాతగిలెను. 344 గ్రామములందు కేసులులేవు. 1417గురు కలరాచేబాధపడి 621 మందిమరణించిరి. ప్రత్యేకపథపాఠములను నివారణోపాయములను చేపూర్చుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

హిందూబాలర నెత్తికొనిపోవుట

రోజురోజును సంఖ్య పెరుగుట

డిల్లీ, ఏప్రిల్ 21:- అరణజను హిందూబాలబాలికలు కనపడుతుండుటచే బాలసంచలనమునకు గారణమైనది. రోజురోజును ఇరువురు ముగ్గురు తప్పిపోయినటులు పోలీసుస్టేషనునకు వార్తలువచ్చుచున్నవి. (ప్రీ ప్రెస్)

బ్రజ్లోహాన కళాశాల హిందూమహమ్మదీయ

వనతిగృహములు తగులబడుట

బారిసాలు, ఏప్రిల్ 21:- నగరమందలి వివిధ ప్రాంతములందలి 21 గృహములును బ్రజమోహన కళాశాల హిందూమహమ్మదీయ వనతి గృహములును ఉదయమున 8 గంటలకు తగులపెట్టబడినది. వనతి గృహములకు సగర్వి, మద్రాసా మస్లిము బస్తీలు ఒకేసారి తగులపెట్టబడినందునన్నారు. కొన్ని చోట్ల పెట్రోలులో నానికపేలికలుగనుపడినది. నగర మట్టుగికినట్లు దుకుచున్నది. (ప్రీ ప్రెస్.)

వ్యవసాయశాఖ

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 21:- ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయశాఖనుగూర్చి ఇట్లు నివేదించిరి. "రైతుల యామోషము లేనిది క్రొత్తస్కీములను సిద్ధపరచుట కుత్సహింపము. ప్రజల వద్దనుండి ధనమువారి యిష్టములేకుండ తీసికొనుట కిష్టపడము. ఇల్లిగేవను బిల్లు శాసనభవారియెదుట నుంపలేదు. స్థాయి సంఘమువారు మంచి మార్పులచేసిరి. ఇకముందు సభవారి యెదుటకు వచ్చును. (ప్రీ ప్రెస్.)

సంస్థానాధీశులు - సంస్కరణములు

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 21:- స్టేట్స్మెను పత్రిక సిల్వా విలేఖకును ఆపత్రికకు ఈక్రింది తంతివార్త పంపుచున్నాడు:- సంస్కరణముల రాయలు కమిషను త్వరలో ఏర్పడ నుండుటచే సంస్థానాధీశులవిషయమై ఆలోచించుటకు సర్ అలెక్జాండరు మడ్డిమెను, సర్ జేసీయ బ్లాకెలు, ఎస్. ఆర్. దాసు గార్లు ఉపసంఘముగ నియమింపబడిరిని తెలియుచున్నది. వీరు సంస్థానాధీశుల ప్రతినిధులతో సంప్రదించి అన్ని విషయములు చూట్టాడెదరు. సంస్థానాధీశుల ప్రతినిధులపేర్లు త్వరలో ప్రకటింపబడును. (ప్రీ ప్రెస్.)

శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి

నూతనోద్యోగము

దక్షిణాఫ్రికాలో సంతృప్తి

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 21:- సి. యల్. ఆంధ్రానుగారు దర్బానునుండి స్టేట్స్మెను పత్రికకు ఈక్రింది తంతివార్త పంపుచున్నారు:- దక్షిణాఫ్రికాలో ఇండియా ప్రభుత్వపు ఏజంట్లుగ నుండుటకు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు అంగీకరించి రను వార్తపై దక్షిణాఫ్రికా వార్తాపత్రికలు సుముఖముగ విచార్య నలు వ్రాయుచున్నవి. నేటాలు మెర్గురి పత్రిక ప్రధాన సంపాదకీయవ్యాసమున ఇట్లు వ్రాసెను-"శాస్త్రి" గారు దక్షిణాఫ్రికాయందున్న ఈ ఒడంబడిక చిక్కులు లేక కొనసాగగలరు. ఈ ఒడంబడిక కునురుటకు వీరే ముఖ్యకారకులు. పరసులగు శాస్త్రిగారి ఉద్యోగము అంగీకరింపకున్న ఒడంబడిక మూలబడి యుండెడిది".

శాస్త్రిగారి నియామకము దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల పట్ల ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి గల ప్రేమను సానుభూతిని ప్రకటింపుచున్న దని ఖేటాలు విల్చునుపత్రిక వ్రాయుచున్నది. (అ. ప్రె.)

ప్రర్థింగు టెండరులు పుచ్చుకొన ఇంకొక ప్రభుత్వము వారు తీర్మానించుకొనిరియు, లంఘన ఇంసీరియలుబాటికి కార్యాలయమున రిలక్షులపానులు ప్రర్థింగుకొనుటకు టెండర్లు ఏప్రిల్ 27-వ తేదివరకు పుచ్చుకొనబడుననియు కరెన్సీ కంట్రోలరు ప్రకటించుచున్నాడు (ప్రీ ప్రెస్)

క్రొత్తమనీదు-హిందువుల అడ్డంకు

జబ్బుల్పూరు, ఏప్రిల్ 21:- గవ్ కారేజి ఫ్యాక్టర్ నూపరెంటు ట్యూటుగారు ఒక క్రొత్తమనీదును పూనాదుట వైచిరి. దానికి హిందువులు చాలకాలమునుండి అడ్డంకుల తెలుపుచున్నారు. ఆదుట్టుప్రక్కలంతయు హిందూగృహములనియు అచ్చట మనీదుకట్టిన హిందువుల ఇండ్లలోని పెండ్లిండ్లయందైనను వాద్యములు గానములేకుండ పోవుననియు అదిగాక మహమ్మదీయులు దేవాలయముందు గోవధ గావించురనియు అందునలన హిందువుల మతసాంప్రదాయములకు విరుద్ధవిరోధములు గలుగుననియు తెలిపిరి. ట్యూటుగారు దాని నిర్లక్ష్యముగావించి పునాదులవైచిరి. (ప్రీ ప్రెస్)

లార్దానా దురంతముల కేసు

ముద్దాయిల అరెస్టు యుదంతము

హైదరాబాదు, (సింధు) ఏప్రిల్ 21:- లార్దానా అల్లరులకేసు ప్రారంభమైనది. ఒక హిందూకారి స్త్రీయు సాక్ష్యమిచ్చుచు తాను న్యాయాధికారిచే నియమింపబడి మరొక కాని స్త్రీయు మహమ్మదు సాలేతోగూడ సామూరాదింటికి వెళ్ళిరినియు అతడు తనకు ముద్దాయిని అరెస్టు చేయవలసి నొక్కచెప్పెననియు అందులకు తొనిచ్చుగింపనపుడు సవిస్సృక్తుడరంజానును తీసికొనివచ్చి చెప్పించెననియు అందులకును తాను ఇష్టపడలేదని తెలిపెను. తుదకు డిప్టీ కలెక్టరు, గావ్వాలా గార్లును ఇతరులును రాగా తానా విషయ మంతను వారికి తెలిపెనట. అంత తొలుపు తోసికొని వచ్చిన వారందరను చూచుచుండగానే ముద్దాయిని అరెస్టు చేసెనని తెలిపెను. (ప్రీ ప్రెస్)

యావద్భారత సాధుసంఘము హాసభ

రజతోత్సవము

హరిద్వారము, ఏప్రిల్ 21:- యావద్భారత సాధుసంఘము హాసభ అధ్యక్షులగు స్వామి కరుణానందగారు ఈనెల 19 వ తేదీని హృషీకేశమునకు శిష్యులతో వచ్చి మహాసభ రజతోత్సవమును సలిపిరి. గోవర్ధన మతమునకు చేసిన స్వామిశంకర హరిహర దేవతీర్థగారు మహాసభకు అధ్యక్షత వహించిరి. సాధువుల ధర్మములను గురించి స్వామి కృష్ణమచార్య సరస్వతిగారు ఉపన్యసించిరి సాధువులే దేశసాభాగ్యమునకు కారకులనియు, ధనికులు తమ ధనమును సద్వినియోగ మొనర్చు విధమున బోధచేయుట సాధువుల పనియనియు వారు చెప్పిరి. పక్షి తీర్థమున బ్రహ్మచర్యాశ్రమమును కరుణానందస్వామిగారి జ్ఞాపకార్థమే సాపింపవలయునని తీర్మానింపబడినది. (అ. ప్రె.)

అనాధసంరక్షణము

సర్ హరిసింగుగోరుగారి ఉద్యోగస

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 21:- నాగపూరునందలి హిందు అనాధశరణాలయపు ఆయువ సాంకేతికోత్సవము సందర్భమున సర్ హరిసింగుగోరుగారి రిట్లు చెప్పిరి.

హిందూసంఘము జీవశత్రో కూడి యుండవలయుననిన హిందు అనాధులను సంరక్షించు బాధ్యతను మనము భరింపవలయును. ఇతర దేశములందు అనాధసంరక్షణ బాధ్యతను ప్రభుత్వమువారు భరించుచున్నారు కాని ఈదేశమున సాంఘికవిభేదములు అధికముగ నుండుటచే నుపసంఘమువారు ఆ సంఘపు అనాధులను రక్షించుకొనవలయును. ఇప్పుడు హిందూమతమునకు రాజపోషణ రాజగౌరవము లేదు. కావున సంస్కరణమునకు పూనుకొనవచ్చు హిందుసంఘములు తీరించగలరు.

వర్తమేదములు ఆ స్వస్థ శ్రేయ, హిందూసంఘములను నిర్మాణించు విషయములగు నున్నవి ఇప్పటికైనను హిందువులు తెలివి తెచ్చుకొని రుగునిధమున ప్రసరించుకొనుట భాష్యము. (అ. ప్రె.)

“మహమ్మదీయుల లాతీలకు హిందువులు లొంగరు”

హిందూసంఘాధ్యక్ష ఆవశ్యకత

డాక్టరు మూంజిగారి ఉపన్యాసము

కలకత్తా, ఏప్రిలు 20:—డాక్టరు మూంజిగారు కలకత్తా యందు దొంగసిన ఉపన్యాససంగ్రహము ఈదిగున ప్రకటింపబడింది:

హిందువులకును మహమ్మదీయులకును సంఘర్షణము, విభేదములు నుండగూడదని నాఅభిప్రాయము. హిందువులు తమహక్కులు వదలుకొనినను తృప్తియే. మహమ్మదీయులు ఎక్కువ జాతీయభావమును ప్రకటించుచు హిందువులహక్కులను ఆదరించుచున్న సంతోషముగనుండును. ఈవిధమున తగవులు అంతమొందుట నాంధనీయము. కాని ఈభేదములు నిలిచియున్నంతకాలము మహమ్మదీయుల లాతీలకుగాని నిరంకుశాధికారుల తుపాకులకుగాని భయపడి హిందువులలాంగి తమ హక్కుల విడనాడుకొనుట సరియగుపడతి కాదు. హిందువులు న్యాయము కోరుచున్నారు. తమ జన్మహక్కులను స్థాపించుకొన యత్నించుచున్నారు. హిందువులసంఖ్య అధికముగనున్నను నారికి సాంఘిక బలము లేదు. మహమ్మదీయసంఘము ఒక్కని సంఘనిర్మాణముతో కూడుకొనియున్నది. హిందువులు కూడ తమకున్న విభేదములను అంతమొందించుకొని ఐకమత్యముతో పనిచేయుచున్న బలవంతముగ ఇతరసంఘములతో పోటీచేయుట అసాధ్యమగును.

జాతీయప్రభుత్వము

భారతదేశమునకు స్వరాజ్యమివ్వబడిన, అది హిందూరాజ్యముగనుండును. మహమ్మదీయరాజ్యముగ నుండును క్రైస్తవరాజ్యముగనుండును. ప్రజాతేమమే ఆదర్శముగ గల ప్రజాపరిపాలనముగ నుండును. సంఘ మతవర్ణ విభేదములను పాటింపక అన్ని సంఘములవారికి న్యాయముగజేయు శాసనములు అమలునందుచుండును. ఒక్కొక్క మతమువారు తమ సాంప్రదాయముల ననుసరించి సంపూర్ణముగ వృద్ధిచెందుటకు అవకాశముండును.

హిందుమహమ్మదీయ ఐకమత్యము

మహమ్మదీయులు ఇతరమతములవారిని తమమతమునందు చేర్చుకొనుచున్నారు హిందువులు శుద్ధి ఉద్యమము నేర్పరచి ఈపనినే చేయుచుండ మహమ్మదీయులెందుకు ఆతేసింపవలయునో తెలియకున్నది. హిందువులపై దౌర్జన్యముచేయు మహమ్మదీయులు యత్నించుచున్నారు. కాని హిందువులు లొంగరను విషయమును వారు గుర్తెరుగవలయును. హిందువులకు మహమ్మదీయులకు ఐకమత్యము కుదిరిన రెండుసంఘములకు లాభమేర్పడును. కావున ఒక సంఘమువారు మరొక సంఘమునకు లొంగిపోవలసిన అవసరము లేదు. పదిసంవత్సరములకింద హిందువులు సంపూర్ణవిశ్వాసముతోను సదుద్దేశముతోను అక్కిలి బంధుబంధులను ఆమోదించిరి. ఈబంధుబంధుల వల్ల హిందువులకు మహమ్మదీయులకు ఐకమత్య మేర్పడుటకు మార్గ విభేదములు నిరసదినవి. గ్రామపంచాయతీలు మొలలు శాసనసభలవరకు సాంఘికప్రాతినిధ్యమే కేరళమైనది. అల్పసంఖ్యాకులకు తెగుప్రాతినిధ్య ముండుట అవసరమైనను విభేదములను శాశ్వతమొనర్చు విధానమును హిందువులు ఆమోదింపజాలరు. కావున సాంఘికప్రాతినిధ్యము అంతమొందవలెను.

సింధువిభజనము

ఏదో ఒక సంఘమువారికి ఎక్కువబలము కలుగుటకై రాష్ట్రవిభజనమునకు గడంగుట విపరీతమగుపడతి. బాంబాయి రాష్ట్రమునుండి సింధును ఏలవిడియవలయునో తెలియకున్నది. సరిహద్దు రాష్ట్రముల విషయమై కొంత చెప్పవలసి యున్నది. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఐకమత్యము ఏర్పడనంతకాలము భారతదేశ సంగతులొకకారము బాధ్యత బ్రిటిషువారి కుండవలెను. సరిహద్దురాష్ట్రము భారతదేశపుద్వారముగనున్నది. ఈ రాష్ట్రపు పరిపాలనను సంపూర్ణముగ బ్రిటిషువారి స్వాధీనమునందుండకతప్పదు. ప్రక్కనున్న ఆఫ్ఘనిస్తానము స్వతంత్రమహమ్మదీయదేశ మనియు సైనికవిజృంభణాపేక్ష గలదనియు గుర్తెరుగవలయును.

కూర్పు తెంగాలునందలి హిందువులస్థితి విచారకరముగనున్నది. ఒకవంక మహమ్మదీయులలాతీలు మరియొకవంక మురఖిరంగులు హిందూసంఘములార్యులననునకు వేచియున్నవి. హిందూ మహాసభ్యమును జయప్రథముగ కొనసాగింపవల

సినబాధ్యత తెంగాలుహిందువులది. వారిందులకు పూనుకొనిన భారతదేశమునందలి ఇతరరాష్ట్రముల హిందువులు శక్తివంతులై తే తోడ్పడగలరు. (ప్రీ ప్రెస్)

హిందూ మహాసభ

డాక్టరు మూంజిగారి అభిప్రాయములు

కలకత్తా, ఏప్రిలు 21:—ప్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధితో డాక్టరు మూంజిగారు ఈక్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి:—సంగీత, శుద్ధి అస్పృశ్యతానివారము గరించి హిందు మహాసభవారు కొన్ని ముఖ్యమగు తీర్మానములు గావించిరి. హిందూ మహమ్మదీయ విభేదములను అంతమొందించుటకు కూడ కొన్ని సూచనలను గావించిరి. నాశక్తికొలది హిందు మహాసభ ఉద్యమమున దేశమునందువ్యాపింపజేయుటకు నేను పూనుకొనెదను. హిందూ మహాసభయందొంగసిన ఉపన్యాసము నాభారములను స్పష్టముగ తెలుపుచున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ ఐకమత్యము కోరువాడనగుటచే నేనీవిషయమై ఇంకను అధికముగచెప్పజాలను. ఒకసంఘమువారికన్న మరొకసంఘమువారికి ఎక్కువ హక్కులు ఎక్కువలాభములు యుండవలయు నను అల్పబుద్ధితో రాజీప్రయత్నములు జరుగకూడదు. త్యాగమున ప్రకటించుచు సహనముచూపుచు దేశక్షేమమును దృష్టియందుంచుకొని రెండుసంఘములవారు రాజీరయబారములు జరుపుట ఉభయములకు శ్రేయస్కరము. సరకుమగుసూచనలను పరిశీలించుటకు నేనెల్లపుడు సిద్ధముగనున్నాను. కాని జిన్నాగారు కొన్ని సూచనలను ప్రకటించి “బీటిని మీరుసంపూర్ణముగ అంగీకరింపవలయును, లేకున్న లాభములేదు” అని కఠినముగ చెప్పుట ఏమిన్యాయమో తెలియకున్నది.

హిందు మహాసభ కార్యసంఘము

కలకత్తా, ఏప్రిలు 21:—హిందూమహాసభ కార్యసంఘము సమావేశము మే 10 రోజు 8-వ తేదీ బాంబాయిలో జరుగును. ఈసమావేశము ముగియగనే హిందూసంగత ఉద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకై డాక్టరు మూంజిగారు గుజరాతునందు పర్యటన మొనర్చెదరు. (ప్రీ ప్రెస్)

సంస్థాపనము

బాబు బిషినుచంద్రపాలు

కలకత్తా, ఏప్రిలు 22:—కలకత్తా పార్లమెంటు సమావేశమునందుపర్యవేందరు బాబుబిషినుచంద్రపాలుగారిట్లు చెప్పిరి:—సాంఘికసంఘర్షణము తీవ్రమై దేశమునందు అల్లరులు జరుగుచున్నంతకాలము బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి ప్రతిష్ట షీణించుచుండగలదు బ్రిటిషుప్రభుత్వపుప్రతిష్ట షీణించిన దేశమున కాంతి సక్రమప్రభుత్వము ఏర్పడుట అసాధ్యమని గుర్తెరుగవలయును. కావున ప్రతిబ్రిటిషుపార్శును ఈవిషయమై శ్రద్ధవహించి ఈసాంఘికసంఘర్షణము అంతమొంది కాంతిఏర్పడుటకై పాటుపడుట తన ప్రథమధ్యమని గ్రహింపవలయును.

సైనికబలమును ఆధారముగకై కొని దౌర్జన్యముతో దేశమును ఎల్లకాలము పరిసోంచుట అసాధ్యమగుకార్యము. ప్రస్తుతము దేశమునందంతయు వ్యాపించుచున్న సాంఘికవిభేదములు శిష్టుకాలములో అంతమొందినను విభేదము నిరసదినవును. బ్రిటిషువారి ఫిరంగులకూడ ఈభేదమును అంతమొందివజాలవు. సాంఘికవిభేదములున్న వనియు స్వరాజ్యముసాంధ్యులకు భారతీయులకు అర్హతలేదనియు బ్రిటిషువారు చెప్పుచున్నారు. తెలిసియో తెలియకయో బ్రిటిషువారు కొన్ని సమయములందు సాంఘిక విషభ్యాలు రగల్కొనువిధమున పనిచేయుచున్నారు. కాని ఈ సాంఘికవిభేదములు అంతమొందక నిరసదిన బ్రిటిషుప్రభుత్వ ప్రతిష్ట భగ్గుచుననియు, సక్రమ పరిపాలనము, అసాధ్యమగుననియు, బ్రిటిషువారు గుర్తెరుగుట భావ్యము.

ఈ సాంఘిక సంఘర్షణమును ఆధారముగకై కొని కొందరు హిందువులు హిందూరాజ్యమునకును మహమ్మదీయులు మహమ్మదీయరాజ్యమునకును ఉద్విగ్లాతులగుచున్నారు. భారతదేశమున పూర్వమునలే మహమ్మదీయ రాజ్యము నెలకొల్పబడవలెనను కోరువారు మహమ్మదీయులు లున్నారు. హిందూ అధికృత నిరసవలయుననికోరు హిందువులున్నారు బ్రిటిషువారిని సంపూర్ణముగ తరిమివేయవలయునని కోరు స్వరాజ్యవాదులున్నారు. సాంఘికవిభేదములున్నగాని వీరివాదములకు బలముకలుగదు. కావున దురుద్దేశముతో వీరు సాంఘికవిభేదములను పెం

పొందింపయత్నించుచుండెదరు. సాంఘిక విషయములందు ప్రభుత్వమువారు తటస్థముగనుండుటచే పరిశీలు విషయము చున్నవి. కావున దేశక్షమము కాంతికోరువారందరు హిందు మహమ్మదీయ సంఘర్షణమునువివిధముననైనను అంతమొందింప పూనుకొనవలయును. లేకున్న లాభము లేదు. (ప్రీ ప్రెస్)

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1927-వ సం॥ ఏప్రిలు 22 తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు.

దని చూలు బా 1-కి రు 85 0 0 మొదలు 112 8 0 వరకు		
బియ్యముబస్తాలు		
కునుమ తెనావి ,, వ 12 కలవి రు 18 4 0 14 12 0		
నెల్లూరివి ,, డిల్టో ,, 15 8 0 16 0 0		
డిల్లి ,, డిల్టో ,, 16 4 0 17 0 0		
రాగులు రే. 164 బస్తా 1-కి ,, 9 10 0 10 0 0		
నువ్వులు ,, ,, 22 0 0 25 0 0		

2. ధాన్యముపప్పులు.

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 ,, 15 0 0 16 0 0		
నెనగలు ,, డిల్టో ,, 14 0 0 15 0 0		
పెసలు ,, డిల్టో ,, 16 0 0 17 0 0		
మినుములు ,, డిల్టో ,, 17 0 0 19 0 0		
ఉలవలు ,, ర 195 ,, 12 12 0 18 0 0		

3. నూనెపప్పులు.

నువ్వులనూనె బా 1-కి ,, 153 0 0 156 0 0		
నయ్య మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0		
కొండాపురంవేరు నెనగపప్పుబా1-కి,, 54 0 0 56 0 0		
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 50 0 0 52 0 0		
వేరు నెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు 130 మిమక నూనె 126 0 0		
అముదము బా 1-కి ,, 116 0 0 117 0 0		

4. చిల్లరపప్పులు.

చాయపసుపు బా 1-కి ,, 68 0 0 70 0 0		
కూరపసుపు ,, 40 0 0 50 0 0		
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి 122 0 0 140 0 0		
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 40,45		
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 50,55		
బెల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 60 0 0		
చింతపండు బా 1-కి ,, 21 0 0 56 0 0		

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-కి ,, 31 0 0 32 8 0		
చిదరం ,, 31 0 0 32 0 0		
రవుండు ,, 27 0 0 33 0 0		

6. నూలు.

నెం 20 తెన్ని సింహం యా ,, 7 1 0		
నెం 6 తెన్ని ఛర ,, 4 4 0		
నెం 24 ,, సింహం ,, 7 4 0		
నెం 24 ,, లాకి ,, 6 4 0		
నెం 60 ,, కారం తెన్ని ,, 9 0 0		
నెం 40 ,, ,, 10 0 0		
నెం 44 ,, ,, 5 3 0		
నెం 20 1/2 న్యూకాల్క ,, 6 5 0		
నెం 12 1/2 చాళ ,, 5 8 0		
నెం 16 1/2 ,, ,, 5 14 0		
నెం 20 1/2 కాపురజీ ,, 6 8 0		
నెం 40 జుమ్మరు ,, 9 10 0		
నెం 44 సాండా ,, 4 15 0		
నెం 4 తెన్ని ,, 8 12 0		

7. దూది.

బోండావెస్తు బారువ 1-కి రు 300 0 0		
పల్నాడుదూది ,, ,, 145 0 0		

8. లోహములు.

వెండి 100 తులలికు ,, 61 0 0		
బంగారు, తులము 1-కి ,, 21 0 0 21 2 0		
సవరము 1-కి 18 10 9		
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 235 0 0 238 0 0		
రాగి బా 1-కి ,, 253 0 0 260 0 0		

వృత్తాంతలేఖలు

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

తైలకోస్తాత పాశ్చాత్యలో ఛాయాపటములు
బహిరంగపరచుట

ఏప్రిల్ 20:—మొన్నటిదినమున మా తైలకోస్తాత పాశ్చాత్యలో 1900 మొదలు 1912 సం॥వరకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండిన శ్రీయుత వి. రామస్వామి అయ్యర్ వారి గౌరవోపసమం శ్రీయుత పెనుకొన్న సూర్యవారాయులరాజు గారు జూరంగపరచి అయ్యరుగారి స్నేహితులనున్న ప్రాత విద్యార్థులను అందరినూ తెలియచేయుటకు సంతసించుచున్నాము; అయ్యరుగారు శ్రీయుత కూచి నరసింహంగారి తరువాత వచ్చినవారు. అప్పట్లో స్కూలునిధి బహు ఉన్నతస్థితిలో నుండినది. నరసింహంగారు వెళ్లినతరువాత స్కూలుగతి ఏమగునో ధయముజేంచునలసిన సమయముతో యీ రామస్వామి అయ్యరుగారు స్కూలుకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా వచ్చియుండెను. కాని వీరు పనిజేసిన పన్నెండు సంవత్సరములలోను వైద్యకేసుల ధయమునకు సావకాశము చిక్కలేదు. వీరి చాతుర్యముల వీరికాలములో స్కూలు రిజర్వేషనుకు పాతిక శేలవరకు పెంచుకొనిరి. అందు 1 కి రెండువేలకుపైగా ఆదాయము నికరమైనది కనుబరచగలిగిరి ఇది ఎంతోపుష్కలముగా యిప్పటి స్థితిగతులకుఁబట్టి అంగీకరింపవలెను. వీరికాలములోనే స్కూలు-బాట స్థాపించిన కొరవనీయులగు జార్జి నోబిల్ తైలరుగారి గౌరవోపసమం చాలా శ్రమపడి వీరు సంపాదించగలిగిరి. వీరి అద్భుతశక్తుల యీ రామస్వామి అయ్యరుగారు పనిజేసిన చాలాభాగము మా గ్రామములో అప్పట్లో సబుకలెక్టరుగా పనిజేయుచున్న జె. యస్. రాయ ఐ. సి. యస్. గారు వీరికి చాలా తోడ్పాటుకాగలిగిరి. వీరిఉభయుల కృషిలన స్కూలుకు వ్యాపారసాధనముని శ్రీయుత బసవిరెడ్డిగారివద్దనుండి వీరు సంపాదించగలిగిరి. కనుక రామస్వామి అయ్యరుగారి కాలమున గూర్చి చెప్పవలసినవిషయము రాయ దొరగారి ఉత్సాహము బుద్ధిశక్తిగూర్చియు చెప్పవలెను. కిరీకేసులను జ్యోతింద్రనాథరాయగారు మా గ్రామమునకు మరళోపకారమును గావించగలిగినది జెప్పవలెను. అతనియొక్క యుండడు. పాశ్చాత్యులను స్థాపించిన గౌరవనీయులను తైలరుదొరగారు మొదలు రాయదొరగారి కాలమువరకు ప్రతినబుకలెక్టరు మాపాశ్చాల మూలసము విషయమైనాని తదితరవిషయములను గూర్చిగాని స్వయముగా శ్రద్ధతీసుకొనుచుండెడివారు. అందువల్లనే మా తైలకోస్తాతపాశ్చాల యంతకాలము నిలువబడగలిగినది. మొన్నటిది నమున రామస్వామి అయ్యరుగారికి వారిప్రాతవిద్యార్థులు ఒక ఆడెన్నున వదిలి గొరవించిరి. ఒకరితరువాత నొకరు వత్తలు ఆనాడు రామస్వామి అయ్యరుగారి గొప్పతనమునుగూర్చియు వారి వాగ్దోషనిగూర్చియు, బోధనాశక్తినిగూర్చియు నొక్క మాటాడెడి. అయ్యరుగారి చాయాపటమునేగాక సజీవులై వారియెదుట మూర్తీభవించి కూర్చునియున్న అయ్యరుగారిని స్వయముగా జూడగలుగుట యిష్టపడెద్యర్థంబు యొక్కయు, పైజూత యొక్కయు ఆనందుమును వర్ణించుట సానలేముగాదు. స్కూలు నిధి తగ్గి పోయినదని ఎదులచేత అయ్యరుగారు నిధికి వందరూపాయలు సహాయపగిరి. ఒక ప్రాతవిద్యార్థి శ్రీయుత పెనుకొన్న భానుగూర్తి బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు అయ్యరుగారిచేటి నొకబంగారు పతకమును ఏచేరు నొక విద్యార్థి కిమ్మబుకు వాగ్దానము జేసిరి. ఇంతటితో అయ్యరుగారి చర్య ముగియలేదు. ఎందులననగా రామస్వామి అయ్యరుగారు ఇట్లు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండినకాలములో వీరు హిందూత్వత్రుకు యిచ్చుట స్వకీయవిలేఖరిగా నుండెడివారు. ఈసంగతి చాలామందికి తెలియకపోవచ్చును. తెలిసినవారిప్పుడు ఆశ్చర్యమును జెందికమాను. ఎందులననగా ఉద్యోగముజేయుచుండి నిర్భయముగా వాస్తవత్రుకును విలేఖరిగా నుండిన గారుగురుకునిగూర్చి విస్తారముగానుండెరు. రామస్వామి అయ్యరుగారు యిచ్చుటకు వెళ్లినప్పుడువలెనే ఆరోగ్యముగా నుండియున్నందులకు సంతసించుచున్నాను. దైవము వీరికి పూర్వమురాశోగ్యములనిచ్చి బ్రోచుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఒంగోలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

చౌన్ పంచాయతీకోర్టు

ఏప్రిల్ 19:—ఒంగోలుపట్టణ పంచాయతీకోర్టులో భాగ్యలయ నాలుగుసానములకు సభ్యులను ఎన్నుకొనుటకై 8-4-27 న ఒంగోలు తాలూకాఫీసు భవనముందు ఎన్నికలు జరుపబడెను. ఇటీవల మా పుర మం దు మున్సిపాలిటీ తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలందు జరిగింది, అభివృద్ధినిొందిన పార్టీ స్పర్థలచేత ఈ ఎన్నికలోగూడా తీవ్రముగా ఇరుకక్షలవారును కాన్వాసుచేసి నియమితకాలమునకు ముందు 1000 చుంది మనుష్యులను తాలూకాకేంద్రముద్దకు చేర్చిరి. ఒంగోలుతాలూకా రహస్యీలైన పోలింగు అఫీసరుగానుండి ఎన్నికలు జరిపిరి. ఒంగోలు పురవాసులు గాని మనుష్యులకు ముందు 800 మందిని ప్రతిక్షులు తీసికొనివచ్చి జనసమూహములో మార్చినవెట్టిరని శ్రీయుత జై. శేషగిరిరావుగారు విఖతపూర్వంగా ఆక్షేపించగా, పోలింగుఅఫీసరు ఆయాక్షేపాలపై నెట్టిచర్యయు తీసికొనలేదు. మరియు సదరు శేషగిరిరావుగారి వోట్లను లెక్కించుచున్నప్పుడు, ముందు 800 మంది వోట్లను లెక్కించక వదిలివేయగా కారణమేమని అడిగినమాటలకు ఈ 800 మంది ఆలస్యముగా వచ్చిరనియు, మొదటినుండి లేరనియు పోలింగుఅఫీసరు జవాబుచెప్పిరి. నా ప్రసముగా ఈ 800 మంది వోట్లను మొదటినుండియు తాలూకాఫీసు ఆవరణలో, ఎండలో నలుపులమాడుచు వోట్లచ్చిపోవుటకై కాదుకొని యుండిరి ఈవిషయము లన్నియు ఆరోజే శేషగిరిరావుగారు జిల్లాకలెక్టరుగారికి లింతుమాలకముగా తెలియజేసిరి. వైవిషయములను విచారించి తిరిగి ఎన్నికలుజరుపమని కోరుచు జిల్లాకలెక్టరుగారికి అర్జీపంపిరి. ఇదిగాక పోలింగు అఫీసరుగారిచే నిరాకరింపబడిన 800 వోట్లను తమవోట్లు అన్యాయముగా నిరాకరించినయు, మరిల ఎన్నికలు జరిపించమనియు కోరుచు నొక మహిళ జిల్లాకలెక్టరుగారికి పంపిరి. కలెక్టరుగారు ఒంగోలుకాన్వొల్యులోనుండిమాడా ఇంతవరకు ఈవిషయములో ఎట్టి చర్యయు తీసికొన్నట్లు కనుపడదు.

మునిసిపల్ హైస్కూలులు

ఒంగోలు మున్సిపల్ హైస్కూలుకు సంబంధించిన విద్యార్థి సారస్వతసమాజముయొక్క తృతీయవార్షికోత్సవసభ 18-4-27 ఒంగోలులో అమెరికా బాప్టిస్టుమిషనరీ ప్రతినిధియురెవరెండు జె. యం. జే. యం. ఎ. గారి ఆగ్రాస నాధిపత్యముక్రింద జయప్రదముగా జరిగినది. మా పురమందలి న్యాయవాదప్రముఖులకు శ్రీయుత వంగోలు మునిసిపల్ హైస్కూలులందుగా “ఉన్నతవిద్యయొక్క ఆదర్శములు—లక్ష్యము” అను విషయమునుగూర్చి అంగమున నొకగంటసేపు ఆసక్తిగముగా నుపన్వసించిరి. ఉపన్యాసకులు ప్రాచీన భారతీయ విద్యాపద్ధతులు, వేదకాలములోను ఇతిహాస యుగము నందును, బౌద్ధయుగమునందును కాలానుగుణ్యముగా ఎట్లు పరిణామమునందినదియు సమయోచితములైన ఉపనిషద్వాద్యములచేతను చరిత్రకాధారములచేతను నిరూపించిరి. పిమ్మట ప్రాచీనాధునికవిద్యాపద్ధతుల సమన్వయసిద్ధికొకటై ప్రయత్నించుటయే మనలక్ష్యమని హెచ్చరించిరి. కార్యదర్శి నివేదికనుబట్టి చూడ, ఈ సమాజమునంచి అభివృద్ధిదశయు నున్నట్లు తెలియుచున్నది. విద్యార్థుల మామూలుసభకేకాక ఈ సమాజంతరపున బ్రహ్మశ్రీ విక్రీంల రామచంద్రాచార్యులవారు బ్రహ్మశ్రీ వావిలాల వెంకట శివావధానులుగారు మున్నగు సుప్రసిద్ధపండితులు సహితము ఉపన్యాసములిచ్చియుండుట విశేషము. తర్వాత హైస్కూల్ విద్యార్థులచే అంగమున పేక్సియర్ కవియొక్క “కింగ్ జాన్”లోని ఒకరంగమును మాలియర్ యొక్క “లిబర్టినీయొక్క మాత్సర్యము” అను ప్రహసనమును, ఆంగ్లమున “కంపాభరణము”లోని షష్టిపూర్తిరంగమును అతి మనోహరముగా ప్రదర్శించబడెను.

మదనకామేశ్వరిలేవ్యాము

బలహినులపాటి కల్పవృక్షము—మేసాము, నిక్కాక, నిస్సర్పము, శుక్లస్థము, అతిమాత్రము మొదలగువాటిని హరించి మంచి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, సంతానమును గలిగించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తులముల డబ్బీలు రు 1-4-0

పాలనుగంధి లేవ్యాము— రక్తకుదిరి శ్రేష్ఠమయినది. సహమేహము, మేహసాదలు, మచ్చలు, యితరచర్మరోగములు క్షిణకోపులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలుచాలును. 20 తుల డబ్బీలు రు. 1-4-0 వి. పి ఖర్చులు వేరు. 75 పి.పి.పి. అండు కో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిచేపి, నెల్లూరుజిల్లా

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

(22-4-27)

నీమజువులి దినుసులు

ఇరువది గజములు పీస్ ధరలు రు. అ. పై
కారికమ్ములు—22 X 22 ముగిసమార్కు (బి) 8-8-0
" " సరాసరిరకము 7-8-0
కారికమ్ములు—22 X 22 “మోటార్ నెకెలు” (బి) రు 8-0-0
" " సరాసరిరకము (20 X 20)-రు 7-0-0
కారికమ్ములు—22 X 22 వేరుర ముల్లు (బి) రు 8, రు 8-2-0
" " సరాసరిరకములు రు 7, రు 7-2-0
తెలుపు ముల్లు— 1703 (నెక్) రు 12-7-0 గ్లాస్ గో 9000 (నెక్) రు 12-8-0; 1702 రు 10-4-0 ఎల్. ఎల్; 73 8-0-0 డి. 73 రు 8-2 0; 89/898 రు 13-4-0, 8978 రు 8-0-0; 380 రు 8-2-0 Z. Z. రు 8; Z. 73 రు 10-8; జి. జి. 73 రు 8; 7663 రు 7-14; 78078 రు 7-14; జి. ఎ. 33 రు 6-14-0.
తెలుపు వర్మింగ్స్—H. K. 62 రు 17; C. 4000 రు 22; బి. బి. బి. రు 15-8.
టివ్ట్ స్పన్ 100,000—గజము 1-కి రు 0-9-6;

నూలు

40 నెంబరు నీమ (5 పా కట్టులు)—టూక్రి రు 5-6-0 చలువ (కొంగ) రు 8-14; చలువ (ఎనిటిక్స్) రు 7-8; చలువ (నాగకన్యక) రు 7-10. చలువ (గుప్తి) రు 7-15; చలువ (గద్దజండా) రు 8-6; పచ్చగుర్రము (ఎర్ర) రు 8-6; పడవ (ఎర్ర) రు 7-6; నూలువ్యాపారి సరకులేదు; పచ్చపాము సరకు లేదు.
40 జపాన్ (పదిపానులకట్టు) నత్తత్రము రు 10-7;
60 నీమ (5 పానులకట్టులు)—అడకతైర రు 16, నెమలి రు 16; “సంబుత్ స్పన్” (ఎర్ర) 15-12; రాట్టుము (ఎర్ర) రు 15; కలసము (ఎర్ర) రు 18; తెలుపు (మధురపట్టాము) రు 11-6; ఎరుదుకారము రు 8-2-0; గడ్డిబండ్ల—రు 8-0-0 ఎర్రు గడియారము రు 7-18; పెన్ సెల్ సరకులేదు.

60 నెంబరు జపాన్ (10 పానులకట్టులు) నీలంచేప రు 16-0; లోహములు “బారువపరలు”—
ఇత్తడిరేపము—(డిబ్ మేన్) రు 288; (కృషియర్) రు 285; రాగిరేప రు 258.

సిమెంట్ పీపా వెల:—

గిల్ గో హేమ్ (“చెయ్యి”) రు 11-4-0. 11-8; జర్మన్ “నెమలి” రు 10-4; జర్మన్ “రేడి” రు 9-8;

చక్కెర మూటయొక్క ధర—

జావా “రేడి”రు 31-12-0. మందుధరలు—మే రు 31-14 జాన్ రు 32-8-0.

వేరు సెనగనూనె

“ఇంగ్లీషు బారువపరలు”—గానుగ రు 128; “లెస్” రు 126;

ఆముదము

(మిల్ డెలివరీ) రు 116;

పదునువేసినతోలు రతి 1-కి ధరలు

అవుతోలు (7½ టు 8) “అవ్ కంట్రిస్” రు 0-14-8 0-14-6
" (8½ టు 9) " రు 0-13-6 టు 0-14-0
" (లేలిక) " రు 1-0-6 టు 1-1-0
" (8½ టు 9) బెంగుళూరు రు 0-14-0 టు 0-14-9
" (7 టు 7½) " రు 0-15-3 టు 0-15-6
" (లేలిక) " రు 1-1-6 టు 1-1-9
" (8 టు 8½) బెజవాడ్పు రు 0-14-0 టు 0-14-6
" (6½ టు 7) " రు 0-14-9 టు 0-15-6
" (7 టు 7½) విజయనగరము రు 0-14-9 టు 0-15-0
" (6½ టు 6¾) " రు 0-15-6 టు 0-15-9
" (7 టు 7½) ఏలూరు రు 0-15-0 టు 0-15-3
" (6 టు 6½) " రు 1-0-0 టు 1-0-6
గేడతోలు రు 0-10-3 టు 0-10-7
గేడదూడతోలు రు 0-15-6 టు 1-0-0
అవుదూడతోలు రు 1-13-0 టు 1-15-0
పదునువేసిన మేకని రు 2-8-0 టు 2-14-0
పదునువేసిన గొర్రెది రు 2-10-0 టు 2-15-0

ప్రభవనామ సంవత్సర చైత్ర బహుళ పంచమి (౨౨-౪-౧౯౨౭) శుక్రవారము

కోటకొండ శ్రీకౌలుట్ల చెన్న కేశవ స్వామి విషయము

[ధరణి రామచంద్రరావుగారు]

ఇంతకు పూర్వము, “కౌలుట్ల చెన్న కేశవస్వామి పూర్వ వృత్తాంతము” అను కీర్తి కక్రింద, వెనుక ఆంధ్రప్రదేశ్ సారస్వతానుబంధములో నాలుగువ్యాసములను వ్రాసి యుంటిని. ఆవ్యాసములలో ఈదేవునిగురించి పూర్వము కొందరు వ్రాసిన పద్యములు దొరకినవెంటనే ప్రచురించెదనని వ్రాసియుంటిని. ఇప్పుడు శ్రీ చెన్న కేశవస్వామి పాదువేట పద్యములు మా గ్రామములో పూర్వపు కిరణాల సంతతివారి యింటిలో కనుగొంటిని. అయితే పూర్వపు కేళిలో ఒకదానియందు

“కౌలుట్లధిప, చెన్న కేశవరమా కాంతామనోవల్లభా”

అనే పదపద్యాలచే దేవుని ప్రఖ్యాతి తెలియును అని యుండెను. అయితే ఆపద్యాలమాత్ర మింకను నాకు చిక్కలేదు.

ఇప్పుడు నేను వ్రాయబోవు పద్యములు ఎవరు రచియించినది తెలియదు. కాగితమును చూచిన మిక్కిలి పురాతనముగ కన్నట్టుచున్నవి. కుమారు 100 సంవత్సరములక్రిందట వ్రాసి యుండవచ్చును. కర్నూలుకు సమీపమున లంజపాలూరు అను గ్రామముకలదు. అచట యల్లకవి అని ఒకకవిశ్వరు డుండెను. అతనిపేరు కర్నూలు మున్యాలలోకూడ నున్నది అతడు ఈదేవునిపైన పెక్కుపద్యములు వ్రాసియున్నాడు! అతడే ఈ పద్యములనుకూడ వ్రాసియుండవచ్చును. అయినను నిశ్చయముగ చెప్పటకు వీలులేదు. నాకు మాత్రాలూకా పాశ్చాత్య సంతతి విషయము పెక్కు కాగితములు దొరకియున్నవి. అవన్నియు కర్నూలుమండలచరిత్రమున కుపయోగించును. అయితే యిప్పుడు శ్రీ “కౌలుట్ల చెన్న కేశవస్వామి పాదువేట” పద్యములను వ్రాయుచున్నాను.

కం. శ్రీరమణి వేటలాడుక
కూరిమితో నేను రాగ కోపముతోడం
ద్వారముతలుపులు మూసిన
కారణ మే మిప్పుడు తెల్పు కరుణతో లక్ష్మీ! ౧

కం. ఘాతకుడ నాదు యింటికి
రాదగ దది యెట్టులనిన రామ గలదుపో
చేత మల శివునికడ వి
ఖ్యాతంబగు భక్తి చెలులకడ యెట్లు హరి. ౨

కం. సరసిజముఖ నే నిప్పుడు
సరగనురాగ తలుపు సవరించితివో
తీరు గని యింటివారిని
చోరుండని పల్కినట్లు చోద్యము తరుణి! ౩

కం. గాయకుడ రాత్రివేళను
నాయింటికి రాక నీకు న్యాయంబటరా
తోయజనేత్రిని గూడర
కాయజరిపువినత శౌరి కౌలుట్లహరి. ౪

కం. మరుశరముల దాళక నీ
సరసకు నే రాగ జూచి నమయంబున భూ
సురు డొచ్చిన యపవిత్రం
డరుదుగ నన్నట్లు పల్కి తొనన్ను చెలియా! ౫

కం. నెప మేమి యెరుగనంటే
కమూత్కా ప్రొద్దు వోవ కార్యభేమో
నృపవర, సుమరిహితంజై
అవరిమితంబైన తావి అలరున శౌరి! ౬

కం. దూరులు పలికెద వెందుకు
(?) ఓరమణి, ప్రేమచేత వస్త్రీని యిటకు
కోరిక దీర్చవే యిప్పుడు
నేరము నావలన లేదు నెలతరొ, లక్ష్మీ! ౭

కం. నేరము లేదని బహుభిష
(?) మీరీతిని బలుక నీకు విహితం బటరా
సారస నేత్రుడ, పోయిన
కారణ మే మిప్పుడు రోరి కౌలుట్లహరి. ౮

కం. వరమృగముల జంపుటకై
గిరులకునే బోయి రాగ గేలింతుట బా
లురతోడ చందమామం
వరుడనుచు నుడివినట్లు వనజదళాక్షి! ౯

కం. ఆటయను పేరుపెట్టుక
బోటులతో గూడి వచ్చి బొంకెద విటు నీ
మాట విన దొంగదొరయును
సాటిగ గన్నడను నాకు సరసిజనేత్రా! ౧౦

కం. కరి హరి కిరి మొదలగు దు
స్తరమృగముల జంపి నేను ధరణీజనులక
పరిపాలింపగ వచ్చితి
మరి నాయెడ తప్పులేదు మగువరొ, లక్ష్మీ! ౧౧

కం. వేటకు నే బోయెద నని
యాటోపముతోడ బోయి యడవిలో నీ వా
బోటిని గూడియు నాతో
కొటిల్లము లాడెదోరి, కౌలుట్లహరి! ౧౨

కం. (?) వేటాడబోయి చోటను
బోటులు మాకేడగలరు పొలతిరొ, నీ వీ
మాట లనుట తెలిచలువకు
కాటుక బూసిన విధంబు గాడే తరుణి. ౧౩

కం. తప్పెరుగని నీమేనం
గుప్పున శ్రీగంధమెట్లు గొనకొనె చైత్రం
! బప్పుడు వేరులుపారునె
కప్పినవర్షాగమంబుగా బోలెహరి! ౧౪

కం. వామాక్షిరొ, నే వేటయు
(?) నేమముతో పోయినచోట నెలతలపొండు
భామామణి, నాకేలను
కామిని, నేనెరుగ వినవె కాంతరొ, లక్ష్మీ! ౧౫

కం. కందర్ప జనక, వినవే
సుందరులను యెరుగనంటే సాంపగునటరా!
పొండుగ నీదేహానకు
గంధంబెక్కడిదిరోరి, కౌలుట్లహరి! ౧౬

కం. తరుణిరొ, వనముల దిరుగం
సరవిని సుమరజము పోకసంశయపడుటక
సరసిజరిపు కిరణంబులు
వరతిష్ఠంబున యట్లు వనజదళాక్షి! ౧౭

కం. అహహా బొంకితివా నీ
శహాలుకు వాసంతమెట్లు జతగొనె నెందుక
నహి నీమాటలు తారక
లహమునజనియి చెమాడుమా యట్లుహరి! ౧౮

కం. గొప్పైనవృగములకు నే
తప్పక పూపాదలలోన తరుచుగవేటక
బప్పుచు ఆడుచు బోవగ
పుప్పుడి నామేనునిడ పానశాన లక్ష్మీ! ౧౯

కం. పంతము లేలా పలికెదు
సంతసముగ శహాలుపైన చల్లినదియు వా
సంతం బెక్కడ గలిగెర,
కాంతుని గన్నట్టి శౌరి, కౌలుట్లహరి! ౨౦

కం. పాలాశకుసుమములుగల
వాలాయము రసముచిల్క పరగునుధాతు
శ్రీలలితస్పటికము గని
(?) పలుమరు పనినభాతి వేమరు లక్ష్మీ! ౨౧

కం. మాటలు నీవేనేర్చవు
తేటపడక అల్లమాకు తెలిసెనుగదరా
నీటుగ నీ వలెవాటుకు
కాటుక మరకే డదోరి, కౌలుట్ల హరి! ౨౨

కం. రాశిగమోదుగ తరువుల
పూసిన కుసుమములు జూడపోవగ వినవే
వోనఖ, యరసము జల్మెను
వాసంతముకాదు వినవె వరుసతో లక్ష్మీ! ౨౩

కం. పలుభాష లేల విన నీ
వలెవాటున నల్లమగువల్వేడిదె (?)
జలదము లేకను చందురు
బలుతేజము డాగనేల పంకజనాభా! ౨౪

కం. ఓజలజపాణి, నొనటను
ఆజవ్యాజలదినట్టి అందము వినవే
రాజీవాక్షిరొ కాటుక
తేజము గా దిప్పుడు చూడు తెలియగ లక్ష్మీ! ౨౫

కం. చిలుకకు పలుకులు చెప్పగ
చెలియరొ ఫలమనుచు మోవిజేరెవిను మో
జలజాక్షి రాత్రివేళను
అలభానుం డుదయమానె అంబుజవదనా! ౨౬

కం. అరవిందోద్భ వితను నీ (?)
గురుతులు జూడంగ చెలిసె గుణసంపూర్ణా!
పరగక నీమోవిప్పుడు
(?)కరచున్నది యెవతెరోరి, కౌలుట్లహరి! ౨౭

కం. చక్కనిశుకమును బట్టుక
అక్కజముగ మాటలాడ అధరామృతముక
నిక్కము పండని నొక్కెను
టక్కులు నావలన లేవు తరుణిరొ! లక్ష్మీ! ౨౮

కం. పరమాత్మ, నీదహారము
లరుదుగ నేచెలియకన్తి వచ్చుత! వినరా
తరుపరులేక కలుగునె
చెరువులలో నీటితేమ చిత్తజనకా! ౨౯

కం. అన్నిటి కన్నియు జెప్పిన
వెన్నుండని విడువబోను వేడుకతోడక
పన్నుగ నీహారములే
కన్నియ కొనగితివి రోరి, కౌలుట్లహరి! ౩౦

కం. గొల్లనివెండ్లికి బోవుచు
మెల్ల నె నడ్డంబుగాక మేలిమితోడక
అల్లదె హారము లొసగితి
కల్లలు నావలనలేవు కలికిరొ, లక్ష్మీ! ౩౧

కం. ముంజేతికంకణానకు
రంజితముగ అద్దమేల రమ్యముకూడక
కుంజరపాలన, జాంకకు
కంజాక్షుకుతగునటోరి, కౌలుట్లహరి! ౩౨

కం. అరవిందగంధి, యిప్పుడు
సరగంసాజులచి చొచ్చి చయ్యనవత్తుం
పరసతిఁ గవయుటలేదని
పరగంగా పామునైనఁ బట్టెద లక్ష్మీ! 3౫

క. శరధియు శేషుడు నీకును
అరయగ శయనంబుగాదె అంబుజనాభా!
ఉరగము పట్టుట నైజమా
కర్ణవైరికి వైరి శౌరి కాలుట్లహరి! 3౬

కం. దోషము తేలవలెకెద
వోషకియరొ యేమి నేత వరుసతోచేతుక
బాసలు యింకా అడుగవె
ఆసకియనుచేను ఇప్పుడు అలుగకు లక్ష్మీ! 3౭

కం. వాసవహాసణ, వివరా
బాసలు నే జేతుననుచు పలికితి విపుడుక
బాసలు నీకే నెళ్ళపుర
కాసారాజనక శౌరి కాలుట్లహరి! 3౮

కం. నాతిరొ, పురుషులతోడను
ఖ్యాతిగ మరువాదునేయ కాంతలకెల్లక
రీతియు కాదన కిప్పుడు
నాతో వాదించ నీకు నాయమె లక్ష్మీ! 3౯

కం. చిక్కిలివి టక్కులేటికి
చక్కని నీచెక్కులందు చాల కనుపడెక
ముక్కురహిక్కులు ఏడవి
గ్రక్కున సెలవియ్యరొరి కాలుట్లహరి! ౪౦

కం. ఘోరపు మృగములకై కాం
తారములం దూరకుండ తరుకూటములక
సారెకు చెక్కులు నొరయగ
జారులుపడినందుకింత చలమా లక్ష్మీ! ౪౧

కం. పంకజనయనా! యిప్పుడు
యింకను ముమ్మారు నిలచియింతగయేమో
బొంకులు బొంకెద విప్పుడు
కంకణలితకర, శౌరి, కాలుట్లహరి! ౪౨

కం. తరుణీ, స్త్రీవేషమునే
ధరియించినవాడగాను తగునీకటులం
సరసిజముఖ, యున్నట్లనే
అరుదుగ నీమదికిదోచె అంబుజలక్ష్మీ! ౪౩

కం. అండజయానరొ! వినవే
దండిగ నేజేసివట్టి తప్పలకొకటై
దండంబైనను బెట్టెద
కాండధరేకపుత్రి, వినవె కరుణతో లక్ష్మీ! ౪౪

కం. చిత్తము జనకా, యేమో
తత్తరమున దండపెట్ట తగునా నీకుక
మెత్తనిమాటల చిత్తము
కత్తెరగద రోరి, శౌరి, కాలుట్లహరి! ౪౫

కం. యీకలమున హరి పలికిన
ప్రాకటమున చెంచుదాని పట్టితి ననుచుక
బాకేత్తంబిచ్చి వేగ బటుకకయున్నక
కాకున్నను విడువరొరి, కాలుట్లహరి! ౪౬

కం. బాబా యనినను కనడము
బూబూయన తురుకబాస పొలతిరొ, వినవే
బేబేయన మేషధ్వని
యీబాసలు తెలుసుకొమ్మి యింతిరొలక్ష్మీ! ౪౭

కం. యీకలతమాట లెందుకు
బాకేత్తంబిచ్చి వేగ బటుకకయున్నక
చాకుకగుడియిచ్చెద మో
కాకోదరశయన, శౌరి, కాలుట్లహరి! ౪౮

కం. నీరజనయనకు బాబా
క్షీరాంభోరాశిసుతకుశ్రీమమే బీబీ
శ్రీరమణికి నిదె బూబూ
ధీరతతో కోసలక్ష్మీదేవికి బేబే.

కం. తొడబడ కటు హరి పలికిన
కడుముదమున పెదవిమీద గలచిరునగునై
యూదురాజకాంతి దెగడగ
దటుకున శ్రీలక్ష్మీదేవి తలుపులు దీసెక. ౫౦

ప్రాచీన పట్టణద్వయము

[జములూపురపు వేంకటేశ్వరరావుగారు.]

హిందూదేశముయొక్క ప్రాచీనపు వ్రాతలయందును, బూర్వచరిత్రలయందును గానబడు పట్టణములు, స్థలములయొక్క నామములయందు నేడు కొన్ని బాతుగా గానరాకుండనేయి నవి. ఇందుకు గారణ మేమనె యాలోచించిన నీకాలమునగొన్ని పట్టణములనామములు మాత్రపుటయు, గొన్ని సంపూర్ణముగ కిథియునై నామరూపనిశ్చయమై పోవుటయు, తప్ప మఱి యొందుగానరాదు. ఇందుకు స్పష్టాంతముగ పుష్కలూనతి, తక్ష శిలయు పట్టణద్వయముం దిలకింపుడు. ఇవి హిందూదేశమునందు హహానుత సహించిన రెండుపట్టణములు. బౌద్ధులకాలపు చరిత్ర యందీపట్టణములకోభయ, ఘనతయు దర్శనీయమై యొప్పారు చుండెను. అట్టిమహాపట్టణములనామరూపము లైన నిప్పుడు గానరాకుండ మృగ్యములై వి! విధ్యాధికులైన మనహిందూ సోదరులలో నైతము ననేకులకల వానిస్మృతాంతము తెలియదు. ఆంధ్రేయ విద్యావికారదులకుగూడ నంగ్రజకుండెలియుననుట సంత యాత్మకమే. చరిత్రానలోకనక్షిణాలు మాత్రము నానినామ ము లవశ్యము చదివయింపవచ్చును. కాని వారియందు ననేకుల కవియెచ్చటనుండెనో నిశ్చయముగ, సవిస్తరముగ దెలియదు. కావున నాతెలిసినంతవఱకు ఆపట్టణరాజముల వృత్తాంతము మాహానక మహాశయలకు విన్నవించ సమకట్టితిని.

పుష్కలూనతి

శ్రీరామచంద్రమూర్తివారి సోదరుడగు భరతుని కుమారులు పుష్కలూరుడు, తత్సంపద వారిరువురుగలరు. వారుగంధర్వ దేశముపై విజిగీషానీచం దండెత్తి సంపూర్ణలబ్ధిజయము లెరి. అప్పుడు జయనూచకచిహ్నములగ నుభయసోదరుల నామము లం గ్రమముగ పుష్కలూనతి, తక్షశిల యను మహాపట్టణములకు మూలబంధము (పునాది) గావింపబడెను. కొలదిదినములకే యా పట్టణములయందు పుష్కలూనతి మహావైభవసంపన్నమై, దేదీ ప్యమానమై, మహాజనాకర్షణమై యెల్లవిధముల నితరపట్టణముల యందసాద్యశ్యమై, మిన్నయై నెలంగసాకను. కావున నాపట్టణము గాంధర్వదేశము రాజధాని గావింపబడెను.

ఈ పట్టణ ప్రాచీనతయు, వైకాళ్యమును, జాగ్రత్తపరి సితులును, ఆర్థవిచారమును గుఱించి ఈ కాలమున లెస్సగాఁ బరిశోధించి మాత్మవిచారము గాణించియున్నాడు. అయికో సీయ ఆర్థవిచారినిపుణులు దీనివలన గనిపెట్టిన ఫలములు చాల మనోరజకములను, బాహుళ్యములు నైయున్నవి. గంధర్వ విస్తరభీతికే నిన్నుట దిక్పాత్రముగ తత్సంగ్రహమును సూచించు చున్నాము.

అలగాండరు దండయాత్ర హిందూదేశముపై జరుగు కాలమునా కీ పట్టణ మారేళమునకు రాజధానిగనే యుండెను. గ్రీకు చరిత్రకారులు ఈ ముఖ్యపట్టణముపేరు తమ వ్రాతలయందు “పూక్కోలావటీస్” లేక “పూక్కోలాయటీస్” అని వ్రాసియు న్నారు. ఆకాలమున మిక్కిలి వ్యాప్తియందున్న పాలీభాషా గ్రంథములయందు దీనిని ‘పికలావతి’ యని ప్రస్తావించియున్నారు. కాని సంస్కృతగ్రంథములయందుమాత్ర మిది ‘పుష్కలూనతి’ యనియే పేర్కొనబడినది.

గ్రీకు చరిత్రకారుడు ‘అర్యన్’ అనునాతడు దీనిని ‘పూక్కోల్స్’ని వాడియున్నాడు ‘డివానిస్’ ‘దేరిగీట్స్’ అనునారు ఇచ్చటి వాస్తవ్యులను ‘పూక్కోలి’యను నామమున సంబోధించియున్నారు. అర్యనుని గ్రంథము ‘పేరిపెల్స్ నీజ్’ నందును ‘టాలమి’భూగోళశాస్త్రమునందును ‘పుష్కర్’ అను సంస్కృతనామమునకు మాటు హింది భాషయందు నపభ్రంశము నొందిననామము ‘పూఖర్’ అని వ్రాయబడినది.

అర్యన్ చరిత్రకారుని యభిప్రాయానుసారముచాల ప్రఖ్యాతిగాంచినట్టియు, జనసమృద్ధమైనట్టియు ‘పూక్కోల్స్’ అనుమహాపట్టణము సింధుమహానదికి సమీపముననుండెను. ఈపట్టణ మాకాలమున ‘ఇస్టిన్’ (హస్తి) రాజానకు రాజధానిగాయండెను. ఈహస్తిరాజు మహా అలగాండరు వైన్యవాహిని కడ్డుకట్ట యెనిలిచి తన రాజ్యమును కాపాడుకొనుటయం దాపాదమస్తకము నిమగ్నుడై శౌర్యసాహసాదివీరసద్గుణపుంజము మూర్తి భవించినట్లు పాడమాపెడు మహాభూగోళగ్రామముగావించెను. కాని తుదకాతడొకప్రాంతరదుర్గమునం దాకస్మికముగ జనియందు తద్ధర్మమును సమకూర్చుచు, నవజయము నపనయింప జేసి దిగ్విజయము గాంచుట కుపాయాంతరములనన్వేషించుచు ముట్టడివేయబడెను. అప్పు డాతనితావున వైన్యము చాలతక్కువగ నుండెను. తుదకాతడు ముప్పది దినములయెడ తెగని

ముట్టడి తరువాత గ్రీకు సేనానియగు జనరల్ ‘చేఫాస్’ చేత నధింపబడెను. రాజు మరణించిన పిదప నీపట్టణము మహాల్జాండరునకు స్వాధీనము చేయబడెను.

‘స్ట్రీయో’, అర్యన్, చరిత్రకారులుమాత్రమీ పట్టణము సింధునదీప్రాంతమున నుండెనని యూహమాత్రముగ వ్రాసి యున్నారు. ఇలాటాలమి తనభూగోళశాస్త్రమునందు చాల పరిశోధన పూర్వకముగ నిశ్చయార్థమును వెల్లడించి యున్నాడు. అతడీపట్టణము ‘సాస్టిక్’, అనగా పంజ్ కోరలేక స్వాతీమహానదీప్రాంతమున నుపసితమైయుండెనని వ్యక్తిక రించియున్నాడు. హోవనుతొంగు, అను ప్రసిద్ధ చీనా యాత్రికుడుగూడ నీపట్టణమృగ్యమును లేక ఈ స్థలమునే నిర్దేశించి యున్నాడు. ఈ చీనాయాత్రికుడు తాను పెషావరునుండి బయలుదేరి దాదాపు 17 మైళ్లు ప్రాగు తరమునకుఁ బయనమై పోయి యచ్చట నొకమహానదినిదాటి పిమ్మట, ‘నూసిక్యాలో’ * ఫాతి లేక ‘పుష్కలూనతి’ బ్రవేశించితి నని వ్రాసియు న్నాడు. ఏమహానది యిచ్చటఁ బ్రస్తావించబడినదో యదియే కాబట్టి మహానది. అది పెషావరునుండి 15-16 మైళ్లుదూరమున నున్నది. ఇచ్చటరెండు మహాజనపదములు గలవు.

క్రమముగ నవి పరంగ్, చారుకునధానామముల వ్యవహారింపబడుచుండెను. ఇవి యహాఖ్యాతిగాంచిన హవనగరనం దలిభాగమును చిన్న సాస్టినినదీ ప్రాంతమున పరస్పరసముమీపముననే కొన్ని గ్రామములు గలవు. అవి క్రమమున తనిగి, పేరుపాల్, అమరుజయి, తురంగ్ జయి, ఉసుమాజయి, బాజోర్, చారుకున్, పరంగ్ వాఁబడును. ఇవి 15 మైళ్ల కైవారముకలిగిన కేలయందు నిర్మింపబడియున్నవి. చివరరెండును మాత్రము మిగుల సన్నిహితమున నున్నవి.

దుర్గమును, దుర్గప్రాకారమును ఎత్తైన ప్రదేశమునఁ గలవు. ఈప్రదేశము ప్రాచీన పట్టణమైన హవనగరు కిథిలముల కెగువనై పునగలదు. దీనినే హంచాల (పంజాబు), దేశపరిపాలకు డగు స్వర్గీయరంజీతుసింగు మహారాజుగారి సైన్యమున నధికారియగు జనరల్ ‘కోర్ట్’ అనునాత డొకద్విపమున బాజోర్ సరసున కభిముఖముగ నుండినట్లు చూపుచున్నాడు. మఱియు తత్ ప్రాతప్రదేశములయందంతట శత్రుత్వవైకాళ్యము లైన శైలిలము లుండినట్లునహిత మాత్రండు వ్రాసియున్నాడు. జర్నల్ అగ్గాండరు కనింగ్స్ మ దొరగారు ఇట్లు వక్కాణించి యున్నారు. “ప్రస్తుతము వాడుకలోనున్న హస్తినిగరము తత్ ప్రాచీననామమును కించిదపభ్రంశము గావించి నిర్మింపబడినది. ఆదియం దది ‘హస్తినిగరము’ లేక ‘హస్తిరాజనగరము’ అను పేరం బిలువబడుచుండెను. అనఁగా:—అట్టిన్ పోక లావటీస్—జానకు రాజధానియనియర్థము. గ్రీకులకు హిందూ దేశపు రాజులను వారి పట్టణములపేర్లతో సంబోధించుట యొక సాధారణాచారముగఁ గన్పట్టెడిది. ఉదాహరణార్థము:—టెక్నోలేస్, అసాకానోస్ ఇత్యాదులంగమనింపుడు. హిందూరాజులును సాధారణముగ తమరాజధానుల నామములు తమ పేరులకే నెలయించుచుండిరి. ఆవాడుకయే ప్రచారమున నుండిన ట్టిప్పటికిని ననేకములైన దృష్టాంతముల నెన్నియోపట్టణముల నామములం జూతుము. ఉల్లేఖనార్థము జూడుడు:—థిల్లి పట్టణము తన ప్రాచీననామములైన ఇంద్రపస్థము, థిల్లిగాక యనేకములైన ‘నామాంతరములచే నాబాలగోపాలము స్మరింపబడుచున్నది.

కొటపకోరా, భీతిఅలాయి (అలాయికోట), తొగ్గకాబాదు, ఫిరోజాబాదు, పేరుమండల్, షాహజహానాబాదు, అక్బరాబాదునుండి ఆగ్రా, అజీమదునుండి పట్నా. ఇంతియకాక ఇత్యాది నామములును, సాదృశ్యములును మఱియెన్నియో కలవు. ఈ హవనగరను నామము తురుష్కులు విజయలైనప్పుడు నామకరణము గావించినదిగా తోచెడిది. ఫారసిభాష మాటలాడు తురుష్కు లిచ్చటికివచ్చి నివాసమేర్పరచుకొనినప్పుడు వారికి హిందినామమైన హస్తినిగరము అపభ్రంశముగా తోచియుండవచ్చును; లేక వారి కానామము తెలియకనే పోవచ్చును. కావున హవనగరమని స్మరింప మొదలిడిరి. పిమ్మట నీవిషయమునె నృప్తిపథమునం దిడుకొనియే కాబోలును ప్రాచీనమైన మహాజనపదమును నెనిమిది భిన్నములైన భాగములుగ విభాగించి హవనగరమును సార్వక నామధేయము గావించిరి. ఫారసిభాషయందు హవ్, అనగా యెనిమిదియని యర్థము. ఈలాగుననే సగరహారమును నంగ్ నిహార్, అను నామమున బిలువజొచ్చిరి. అదియే యిప్పుడు జలాలాబాదను నామమున బ్రసిద్ధిపొంది యున్నది. ఇది కాబట్టి రాజ్యమున నొక ముఖ్యమైన పట్టణరాజము.

* ఫాతి చీనా భాషాసాంప్రదాయమునందు పుష్కలూనతికే పేరు.

♦ జర్నల్, యేష్యాటిక్ సొసైటీ, పే. 479 సం. క్రీ. 1886

బాధ్యులకాలమున ప్రవృత్తలావతి మిగుల యశో విభవంపన్నమై, యనుపమాన కీర్తివంతమై ప్రకాశించుచుండెను. వారిచే నిది యొక పూర్ణప్రపంచము, పవిత్ర భవమునైన తీర్థయాత్రాస్థలముగ పరిగణింపబడుచుండెను. ఈ స్థలమున మహావైభవోపేతమైన స్తూపమొందుండెను. ఈ స్థలముననే బుద్ధభగవానుడసేనుడై తన నయనయుగమును దాన మర్పించియుండెను. కావున నిచ్చట తత్స్మరణ చిహ్నముగను, పూజార్థముగను నొక మహా స్తూపము నిర్మింపబడియున్నది. శాస్త్రయాత్రికులు కాల మార దేశ దూర స్థలములనుండి యాస్తూపమును దర్శింప మిగుల వేడుకతో విచ్చేయుచుండిరి. ఇంతియేకాక యశోకమహారాజు మఱి యనేకములైన కట్టడములు మందిరములు మొదలగువానిని నిర్మించెను. నాహియా నను వైనా శాస్త్రయాత్రికుల కిచ్చటికి యాత్రార్థము క్రిత 400 ల సంవత్సరములు పోయినాను అయినను శతాబ్దమునను పచ్చినప్పుడీ విషయనిర్ధారము గావించియున్నారు. హోమిత్యాంగను చీనా యాత్రికుడు స హి శ మి విషయము నిమిత్తమే క్రీ. 630 వ సంవత్సరము నిచ్చటికి విచ్చేసియుండెను.

ఈ పట్టణమున బాధ్యులకు సంబంధించిన గొప్పగొప్ప మఠములు మందిరములు ఆశ్రమములు మొదలైనవనేకములుండెను. కనిష్ఠ మహారాజు తన రాజ్యకాలమున నీ పట్టణ మనేకములైన మహామందిరమందిరములచే నొప్పారిన ట్టినరైనను. ఈశోధి యాపట్టణమునకు హైందవసామ్రాజ్యమునందలి విశిష్ట సుస్థిరముగనుండెను. మహామారుగజని దండయాత్రలు, ఆమరములు, మందిరములు, ఆశ్రమములు, విహారములు, సమాధులు ఇత్యాదులన్నియు నాశనమొందింబుయ్యేకాక పుష్కలవాత పట్టణమును నామరూపనిశ్చయము గావించినవి. నేడు బాధ్యులు, హిందువులకు మారచ్చట తురుష్కులు నివసింపదున్నారు. అచ్చట భిక్షుసముగావించువడిన మందిరములయందలి విగ్రహములు భిక్షుభిన్నముగావించి యుండే చూడ్చివేయబడినవి. స్వర్ణయులైన దాక్షులు లాయటితో జనరలు కనింగహామత్యుని పరిశోధకుల నేకములైన ప్రాచీనవిగ్రహములు ఆర్పించియు మఱియు నాకాలపు కనక, రజత, తామ్రనాణకములు గ్రాఫ్టివేయబడినవాని నెచ్చటినుండి పెల్లగించిరి. అంతేములైన మహాత్మర ప్రతిమలును, ప్రాచీనమృత్యుని నిష్ఠుడు లాహార నందలివస్తుప్రసర్యకాలయం దుంచబడినవి.

తక్షశిల

ఈ మహాపట్టణమునకు నిర్మాకుడు దశరథమహారాజు నకు మనుమడును భరతునకు బుత్రుడైన తక్షుడు మహారాజు. స్త్రీని వ్రాసిన వ్రాతలనుబట్టి యీ మహాపట్టణముండిన స్థలనిర్దేశమున గొంతోట్రుపాటు గలుగుచుండెను. మహాదేవిచుట్టుప్రక్కల నివృత్తిఅనుండిన శైలిచిహ్నములయొక్క యధార్థస్మృతాంత మిత్యూర్వము తెలియనికామున మహేంద్ర తదితరముల కవకాశము గలిగినది. స్త్రీని రచనచియించిన గ్రంథమునందలి పుష్కలవాత లేక మాన్య నగరమునుండి 60 కోమముమైళ్లు లేక 55 ఇంగ్లీషుమైళ్ళదూరమున నున్నదని మామియున్నాడు. ఇందులని దీనియునికి హోనదీతీరమున హుసన్ అబదాల్కి పశ్చిమమున నొకానొక స్థలమున సింహుమహాదికి రెండుకోజుల ప్రయాణముననుండెనని వ్యక్తపరిచియున్నాడు. కాని చీనాయాత్రికులు తమ యాత్రియస్మృతాంతమునందు సింధుమహాదికి బూర్వభాగమున దినత్రయప్రయాణము మేర నున్నదని చూపియున్నారు. (దేవ దొరగారచే గావించబడిన పాహియాకయాత్రియ స్మృతాంతభాషాంతరము 11 వ ప్రకరణముజూడుడు. ఆతడు దానిని పెసానరుండి యేడుదినముల ప్రయాణమున నున్నట్లు వ్రాసియున్నాడు. అనగా: నాలుగుదినముల ప్రయాణమున సింధుమహాదియు, దానికి దినత్రయప్రయాణపరిమితిని తక్షశిలయు గలదు. ఈ స్థలము పూర్వముగ కాలాసరా ప్రాంతమున నున్నది ఇది మొగలు చక్రవర్తుల తృతీయావధి స్థలముగ నుండెను. ఇప్పటి కాంగ్లేయ దొరతనమువారి పరిపాలనమునను సింధునదినుండి మూడవదిడిగాను, సేనాశివముగాను, రస్తుసామగ్రియొక్కయు, బిడారులయొక్కయు రాకపోకల యందు విశ్రమస్థానముగాను స్థిర మేర్పడియున్నది. హోమన త్యాంగులను చీనాయాత్రికుడు తనదేశమునకు ముడివెళ్లినపు దాతనివెంట భారవాహకములైన మదగజములనేకములుండెను. ఆతడు తక్షశిలనుండి పయనమై మూడవదిను సింధుమహానదిని జేరితనని వాణినియున్నాడు. దీనివలనను తక్షశిలా మహానగరము కాలసరా యొద్దనే యొకచోటనుండియుండవల

యునని తేలుచున్నది. ఈస్థలము మహాదేవివద్ద కనుగొనబడినది. ఇది కాలసరా (ఒక పాంధజనవిశ్రమస్థానము.) నుండి పూర్వోత్తర భాగమున బూర్ణముగ నొకమైలు దూరమున నున్నది. ఇచ్చట నొకప్రాకారముచే బసవృత్తమైన విశాలమహా పట్టణముయొక్క శైలిచిహ్నము లనేకములుగాన్వించుచుండును. జనరత్ కనింగహాముగారు “నేను దీనిచుట్టును 55 మైలు ములును, దానిలో రెండు మహాస్తూపములు మానికాల్పస్తూపముల వంటి విశాలోన్నతములైనవియు 28 ఆశ్రమములు, వసతిగృహములును, మఱియు శాస్త్రసాధువులమఠానొమ్మిది మందిరములును వన్యేషించి కనుగొనియున్నాను.” అని వాక్రచ్చియున్నాడు.

గ్రీకు చరిత్రకారు లందఱు నేకగ్రీవముగ నీపట్టణము యొక్క వైశాల్యమును, వైభవమును, వైశ్వర్యమును వేనోళ్ల గోనియాడియున్నారు. ఆర్యన్ చరిత్రకారు డీ పట్టణము, నత్యంతవైభవయుతును, మహాహరమును మహాజనాకీర్ణము నగణితమహాశ్వర్య సమృద్ధియుననియు నందు వేనవేలు లక్షాధికారులు, కోటిశత్రులు నివసింతురనియు, నియ్యదినింధు, హెడాస్సులకు మధ్యభాగమున గలదనియు వక్కాణించియున్నాడు. స్త్రీయోమాడ దీనినొక మహామైలు పట్టణమనియు దీనికిరెండుమైలులగల జనపదంబులను సర్వసమృద్ధియై ప్రకాశించుచుండెననియు భూములు మహాసారవంతములైనవనియు వ్రాసియున్నాడు. స్త్రీని యిది యొక మహావైశాల్యముగగొన్నయు వానియుగాంచిన పట్టణమనియు, గొంచెముపల్లపు ప్రదేశమైనను, సమప్రదేశమై, విశాలమైదానమై అనుందా మండలమున (జిల్లా) గలదనియు, తద్వ్యాముల మహాహరములై కనుల పండువుగానుండి పౌరయము నాకర్షింప నెంతయు సర్వతమములైనవి యనియు వాక్రచ్చియున్నాడు. ఈ వాతల నిలవను నీప్రాచీనపట్టణముయొక్క యునికి మహాదేవిసమీపమున ననేకమైళ్ల వైశాల్యము నావించి భిన్నభిన్నముగఁ బడి యున్న విశాల శైలిచిహ్నములుగల స్థలమనియే తేలుచున్నది.

మహాల్ గాండరు దండయాత్రకు ఏబదిసంవత్సరములు పిమ్మట తక్షశిలనుండి కొందఱు రాజప్రసాదులు బిందు సారు డనురాజును ధిక్కిరించిరి. ఆతడు వారిసేవనుడుండుటకై తన పెద్దకుమారుడగు సునీమ యనునాతనినే నాధిపత్యము క్రింద గొంతపెన్దము నొసంగి యాతని తక్షశిలామహాపట్టణమును ముట్టడివేయబంపెను; కాని యాముట్టడి కార్యకారకకాయతడు వారివలన నోడిపోయెను. అప్పుడు రాజు తనచిన్నకుమారుడైన యశోకుని నాశనిస్తానమున నిశిపి ముట్టడింపబంపెను. దీనివలన బ్రజలు చాల సంతసించిరి. మిగుల నుత్సాహముతోడను, మనఃపూర్వమహాప్రేమానందాంతర్యయచేతను వారు రెండున్నర యోజనములపరిమితి నీలను ముందునకు నగచి యాతని బ్రతుక్కుతానము గావించి పత్కరించిరి. వారాతని పరిపాలనను తమకు మహాసహాయమును, నాతని ప్రభావము తమ కానందసంధాయకమును, నిభనునకము నని తలంచిరి. నిజముగా నామహారాజు శ్రేష్ఠ డౌకారప్రదాతయు మహాదాతయు, కరుణార్ద్రహృదయును న్యాయశీలుడును ప్రజాహితదును, పక్షపాతియు నేతయును ఆతడు ప్రజను నెనకన్న సంతానముట్లు భాగించును. వారిని తండ్రివలె సమాచరించును, కష్టనిష్ఠురము లారయును. మహావిభవసంపన్నులును, ప్రజాపోషకులును, న్యాయశీలురును, దానశ్రేష్ఠులును, సత్ప్రవర్తకులునైనరాజులు శతసంఖ్యాకులు గడచినది. కాని యశోకుని నిష్కటి సాధ్యశ్రమ భూత ఎర్తమానచరిత్రయందు పరిశీలించినను కంటబడుట దుర్లభము. ఆతడు మానవజాతికే కాదు. జంతువులయెడ సహితము గావించినమేలును, జూపిన ప్రేమయు, సానుభూతియు వనస్యసాధ్యశ్రమ. నేటివఱకు హిందూ దేశమున నేరాజు నిట్లు గావించినవాడు గానరాడు.

అశోకచక్రవర్తి సంహాసనాసీను డగుకాలమున తక్షశిలానగరవైభవము 86 కోట్లు లేక 860 మిలియనుల పొండ్లని చెప్పబడినది. ఇది యాకాలపు బంగారునాణెముల తక్కియో, లేక తామ్రనాణకముల విలువయో ఇదమిట్లనుని నొక్కివక్కాణించుట కవకాశము లేదు. మనము దీనిని రాగినాణెమనియు, దాని విలువను గూడ తగ్గించి ప్రస్తుతము వాడుకలోనున్న 1 రూపాయికి సరిపోవుననియు ప్రతిపాదనసౌకర్యము నిమిత్తము తలంచినను దీని విలువపర్వనమున వాడుకలోనున్న 9 కోట్ల రూప్యము (అంగ్లేయ నాణెములు) లకు సమానమగుచున్నది. కాని ఆకాలపు (1) రాగినాణె

(1) ఈ నాణెములు తరహిందూస్తానమున నున్న గణపతి రాయ నాదిర్ అనువారివద్ద నున్నవట.

ములు లభించినవాటిని పరిశీలించగా నిప్పటికివానికన్న పెన్నియో మడుగులు విలువగలవిగఁ నున్నట్లు గాన్వించుచున్నది గ్రీకుచరిత్రకారులు వేర్వేర్లు నాణెములు బహుళబంగారువేయొయ్యిండును. వానివిలువ యొక నూరు మిలియనులనుకొన్నను నొక మురుగు మునకన్న పెక్కుదు రూప్యములగును. జనరత్ కనింగహామరగారిట్లు నడుపుచున్నారు. “అతెగ్గాంధరునకు 50 వత్సరములు పిమ్మటగూడ నీ పట్టణముయొక్క సంపద అనుపమయముగ నుండెనుటకు సాక్ష్యమును, దాక్కామునొక్క విషయము జెప్పిన చాంసును. ఆదెద్దయన:—నిశ్చయముగ నీదేశము భాగ్యపుగని యనియు, నీ సారవంతమైన భూములు బంగారు వెదవల్లుచుండు స్వర్ణకంఠికము లనియు ఘనప్రసిద్ధమైన ప్రతీతి కలదు. ఇదియొక యతిశయోక్తిగాని యుదంతము గాని కాజాలదు. నిజముగా నది స్వభావోక్తియే. ఈపట్టణమే యశోకచక్రవర్తి తన తండ్రి సత్పుడుగానుండి పరిపాలించుచుండగా పాంచాల (పంజాబు) దేశమునకు యువరాజ్యము వహించి నివసించుచుండిన పట్టణము. ఈస్థలముననే ప్రఖ్యాతి పడెనన యితని పుత్రుడు కనాలా “మృగయని” యను నాతడుండెను.

క్రీ. పూ. మూడవ శతాబ్దాంతమున మౌర్యరాజులయొక్క సంతానమునకును బసత్తరుండలి గ్రీకులకును యుద్ధము జరిగెను. అప్పుడు “యూథిడేలిస్” పుత్రుడైన “డెమిట్రేటిస్” యనువాడు గ్రీకులకు రాజుగానుండెను. క్రీ. పూ. రెండవ శతాబ్దారంభమున తక్షశిలా నగరము “యూక్రేటాయడ్స్” నకు హిందూదేశరాజ్యమున నొకభాగమయ్యెను. క్రీ. పూ. 168 వ సంవత్సరారంభమున తక్షశిలానగరము యూక్రేటాయడ్స్ రాజునకు హిందూదేశరాజ్యమున నొకభాగమయ్యెను. క్రీ. పూ. 168 వ నేదీనిని యింగ్లాసిధియనులు అనగా శసీలేక ఆర్యునను వాఁడు గ్రీకులనుండి లాగికొనెను. అప్పటినుండి వీరియధీనమున నీపట్టణము చుట్పాతిక శతాబ్దమునాకుండెను. పిమ్మటనిది కనిష్ఠమంతపురానిల నశమైనది. ప్రసిద్ధిపడెనన మహాకనిష్ఠు చక్రవర్తి దీనిని జయించెను. అప్పుడున్న ఇంగ్లాసిధియనుల వంతునకు రాజుగాని పెసానరు పట్టణముగా నుండెను. ఈ తక్షశిలయందు ఒకప్రాంతాధికారి (నూడేదారుకేక గవర్నరు) మాత్రమండి రాజ్యము చేయుచుండెను. ఆప్రాంతాధికారు లనే కములైన నాణెములును, కాసనములును, సాహాజీ, మానికాల్ల శిలములనుండి లభించెను. వానిలో మిష్ట రాబట్టుగారికి దొరకిన తామ్రపత్రమున్నింటికంటెను ముక్కుమైనది. దానిపై పాలి భాషయందు తక్షిలాయనునామము గాన్వించుచుండెను. అదియే సంస్కృతమున తక్షశిలాయొక్క ప్రతిరూపమైయుండెను. కావుననే గ్రీకులు చూచినస్థలములందెల్ల దానిపేరు తక్షిలాయని వ్రాసివైచిరి.

పారశికదేశపు రాజుల యెలుబడి కాలమున బ్రవున్న రాజునకు బిమ్మట క్రీ. శ 42-46 సంవత్సరములలో తక్షశిలకు గొప్ప తత్వకాస్త్రజ్ఞుడు ‘అశోలోసిస్’ నేకనాబతానా’ యనునాతడు తననెంట ‘అసిరియస్’ డేమిసామి’ యను తన స్నేహితుని వెంబడించికొని వచ్చియుండెను. వారి యాత్రాచరిత్రమును కేలిస్ ట్రేటిస్ యనునాతడు చక్కగా వ్రాసియున్నాడు. అంగిట్లు వ్రాయబడినది. “ఈపట్టణము (తక్షశిల) నేనివా వలె కాదు. దుర్గుప్రాకారపరిశ్రేష్ఠములైన యితర గ్రీకు పట్టణములవలె నొప్పారు చున్నది. దీని చుట్టును నొక మహాన్నతమును మహాబలమునైన చాతికోట చుట్టబడియున్నది. అందనేకములైన యురజాలును, ద్వారములును, సోరగాగండ్లును, లోపలిభాగమునవేదికయు నమర్పబడియున్నది.” మఱియు ట్రేటియస్ అనునాతడు నక్ష్యమణినిని వక్కాణించి యున్నాడు. “ఈ పట్టణనిర్మాణమును, మహాజ్ఞతయు, శౌందర్యమును, ప్రాచీనతయు ప్రపంచదర్శనము గావించిన మహాల్ గాండరునకును నాతనినెంటనుండిన పరివారమునకును బాబిలోను పట్టణమును జూపికిం దెచ్చెను. అనగా:—తత్సర్వముననే బాబిలోను పట్టణ ప్రతిరూపము వారి కనులకుం గట్టినట్లుండెను. ప్రతివాఁడు నచ్చటి చిత్రములును శిల్పమును గాంచి మహాశ్వర్యచిత్ర డగుచుండెను (సశేషము)

కే ద రిన్

గ్రంథకర్త:—శరణరామస్వామి చౌదరి
రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము. లోకప్రసిద్ధమగు ఒకవీరమాత చరిత్రము. అందరును చదువతగిన సులభశైలిలో వ్రాయబడినది. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారి అమూల్యమున పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, మద్రాసు.

నా యనుభవము

[సా. వెంకటసుబ్బిహంగారు]

ప్రాణముగనేమి! తక్కువగా పుట్టేదా! ముక్కు-ముసి కొన్న యీదునిమిషములు పట్టదు. అని సామాన్యముగా నను కొనుచున్నాను మన మనుదినమును వినుచుందుము. నిజమే, యెం దను విన్నప్పుడేను, యెందరు పోవులలేదు యీ మాయప్రపంచ మనకు! యాజ్ఞే యింటిలో రేపు మంటిలో. పోయేటప్పుడు వెంటరాదు ఇక పుచ్చిన పత్తెన. పచ్చినపుడు తెచ్చినదిలేదు పోయినపుడు కట్టుకొనిపోవునదిలేదు. 'ఋణానుబంధరూపేణ పశుపత్ని సుతాలగూఁగ' బిడ్డలు, తలెండ్రులు, అప్పచెల్లెండ్రు, అన్నచమ్మలని బ్రతుకుటెకాని వారందరను శక్తాననువరకు వచ్చి మరల నింటికేగువారే. ఇదియుగాక 'భార్యా బిభృతి తస్మిన్గ్రామే' అనిరి శంకరులు. ప్రాణముపోయిన తరువాత భార్యగూడ దరికి రావరచునట. ఇక కూడనచ్చినవి పూర్వ పాపములు అందుకేకాని యెవరికర్మ వారిది. విధి మాడుగితల నుదుటిపై నెలులువ్రాసిన నాలుక జరుగును. చచ్చువానికి మందు లేదు; బ్రతుకువానికి వందకొరలేదు; ప్రపంచము కల్ల; అనునిట్టి వేదాంతములతోను పుక్కిటిపురాములతోను పచ్చిగుల తోను నాపుట్టినట్లు ప్రాద్దుపుట్టినదాననే కాని పనిపాటలను గాని బుద్ధులనుగాని నేర్చుటయం దాసక్తి నాకు కలగలేదు. నేనెవరింటికి వచ్చి నాలుగేడులైనది. యిక్కడ నావేదాంతము వినువాచెవ్వరును లేరు. మాటలాడిన నొకతప్పు, మాటలాడకపోయిన మఱయొకతప్పు.

కోళ్లుగూసి చాలసేపైనది. మా యింటిముందు రావి చెట్టుపై కోయిలలు గూయుచున్నవి. నక్షత్రము లున్నవి యున్నట్టులే కొన్ని మాయమగుచున్నవి. చీకటలు మాయంటిలోని మజ్జగవలె క్రమముగాపల్చ నగుచున్నవి. కొందరమృత్యుకల్పవృక్ష కన్యకుల ద్రిప్పుచున్నారు. సంతోషము తనతన పనులపై లేచి యటునిటు దిరుగుచున్నారు. ఈ కన్యకుల గరగరతో. ఈకాళ్ల చప్పుళ్లతో, మఱియు కోళ్ల కూలలతో కన్నులెంతగట్టిగ మాసికొన్నను నిద్రపట్టులలేదు.

మాచుర్రాగారు తలపుతట్టి, "ఓసి నీనిద్ర, నివు పాడు గాను. తెల్లవారకుండు గొడువలె నిద్రబోతున్నావే. నీవేం కడుపు కన్నుతుమిటలేదా" నేను, "లేస్తున్నానమ్మ, సరిగ తెల్లవారినదో లేదో. అప్పుడే పొట్టులు మొదలుపెట్టినావే! ఈ మాయబ్రతుకు బ్రతికేకంటే నాకు చాచినరాదే నా యవ్వగడుపు కాల్చుకొని పోదామంటే."

అత్త: "నీవెందరు నీఅక్కలు చెల్లెడ్లు ఉన్నారు. నేను: "నీకూతుల్లో."

ఇట్లే పొట్టులు కొంతదూర మరిగినది. పొరుగింటి నుబ్బుమృగవచ్చి, మీ రత్తాకోడెళ్లు పొట్టాడి పరాయివాండ్రను చావదటైదరేమమ్మ" అని అటురెండు యిటురెండు మాటలు జోడించి వెడలిపోయినది. మరల మాపొట్టులు రేగినది. పుల్ల దగ్గర పొట్టాటే, పుడకదగ్గర పొట్టాటే. సహనశక్తి మాయమై పదనలేదు. ఆరోజు నాభర్త యింటలేదు. ఉన్నను ద్వంద్వ యుద్ధముల వారింపలేక భోజనముచేసి తనపనికి తాను వెడలి పోవును. మేమెంత మొర్రాలిడినను నాత డెవ్వరిమాటను చెవి బెట్టువాడుగాదు. తన్నుకొనిననుసరే చచ్చిననుసరియే, నాకే మియు బట్టననువాడు. అందువలన నీ నాలుగువత్సరములనుండి క్రోధములు రాజరగలాగ్నని మండి ప్రజ్వలిల్లి, ఇంతింతే మరియంతయై నభోషిడపెనలై; బ్రహ్మాండమనంతయు నాక్ర మించులాగున పరిణమించినది.

నేనేమియు తక్కువదానను గాను. కాయశక్తుల బారా డితిని. మాటకుమాట, చేతకుచేత, తిట్టుకుతిట్టు, చెబ్బకుచెబ్బ, ఎత్తుకు పైయెత్తు సాగించితిని. మాయర్రగా రివిషయమున నా కంటే నేదాకుతక్కువ చదివయిందుబుచేతను, రాసురాసు నా భర్త తన తల్లిపక్షము విహించుటచేతను నేనే యోడిపోవలసి వచ్చినది. అన్నిరోజులు మనవే యగునా? చీకటి కొన్నిరో జులు, వెన్నెల కొన్నిరోజులు. సీతారాములంతటివారు లడవి పాలుగాలేదా? పాండవసతియును ద్రౌపది పవనయిదుమ లిన్ని యన్నియుని చెప్పనవిధమా! ఇట్టి సమాధానములతోను నా సహజమగు వేదాంతములతోను గొంతకాల మీడ్చితిని.

ఇక దుర్గరము. ఇంటిలోనిపోరు ఇంతంత గావయా, యని వేసునకంటెగ్రుడు చెప్పలేదా. మాయర్రగారిగూ ముచ్చ న్నిటికి విచ్చినప్పటినుండియు నన్ను కడిదీర సదాయిండుట మొదలైనది. మాపుట్టినంటివారు మాసితి నెంతిగయు నన్నాద రించలేదు. ఇకనాకు దిక్కెవరు? ఇకనేదిమార్గము? అత్ర కను కూలముగ బ్రవర్తించిన నాపె నన్నుకొర్రోజులు బాధింప

గలదు. మానవజన్మములుగాని పాపములు గావుగదా? లేవే కాకపోయిన మఱి నాల్గరోజులకైన దయయు, పశ్చాత్తాపము ను గణిం నన్నాదరింపకమానదు. అంతసహన మెక్కడిది? నావి రోధి, రాజన్యశత్రువునకు లోబనుటయో! అంతటిపాపమునకు నేనొడిగట్టుదునా? అట్టి నీచమునకే పాల్పడినచో నేను వెను రువారింటియాడవదుమనుగానని ప్రతిపక్షితిని. అయిన నేమి చేయవలయు ధీనికింత యాలోచనయో? తోచినది. బ్రహ్మస్త్ర మే ప్రయోగించెదను. చిక్కులన్నియు వదలిపోవును.

జాము ప్రాద్దెక్కినది. ఇంటిలోనియుదయపుగును లైనవి "చెల్లెలా మంచిసీళ్లకు వచ్చెదవా" యని పొరుగింటి బుచ్చమ్మ సీళ్లకై యూరినెలంపల బావికేగుచు నన్ను బిలిచినది. "అమ్మా, వచ్చెద నుండు"మని త్వరగబింద తీసికొని బయలుదేరి పోవుచు త్రోవలో "అక్కా నేనువచ్చి నాలుగేండ్లయినది. నాకిగునిది వత్సరములు వచ్చినవి. నీతో సమానమైన స్నేహితురాలిని నే నెఱుగను. ఒక్కరహస్యము చెప్పెదను. దాచిపెట్టెద నని యెట్లు బెట్టుకొన్నచో"ననగా "చెల్లెలా నీకంటే నా కెక్కు వెవ్వ"రని "అమ్మతో"దని యెట్లుబెట్టుకొనెను. పైన నేనాలో చించుకొనిన బ్రహ్మస్త్రమువృక్షే ఈమె కెంతింగిండుటకు నాకింత యాతురమెందులకో! ఆడదానిమాట దాగగూడదని ధర్మరాజు కుంతికిచ్చిన కాపలముగాబోలు! "బుచ్చమ్మక్కా-నే నీ నాలు గు వత్సరములనుండి పడనవధ సీవు చూచుచునే యున్నావు గదా! ఈ చిక్కులన్నియు వదలించుకొని నే నీరాత్రి బావిలో బడ నిశ్చయించుకొంటిని. బ్రహ్మరద్రాదు లడ్రును వచ్చినను ఆగను నాకు పరమస్నేహమని నీతో చెప్పినా"ంటిని. బుచ్చమ్మ "పోతావా అమ్మా"యని కొంచె మేడ్చినది యాపురని. ఎవరైన చూతురనికాబోలు నేన్ను (మింగి "చెల్లెలా, రేపు నీము ఖము చూడకుగదా! ఇంతపట్టుదలమీదనున్న దానవు వధన్నను వినవు. ఒట్టు బెట్టుకొన్నతరువాత నీరహస్యమును కాపాడక తప్పదు. కాని నీదేరు నిత్యము నేను కలమకొనులాగున నొక్కపనిచేయవలయు. పూర్వము రామమ్మగారి శేషమగ్గయు నిట్లే పోతూ బావిబండక్రింద తనసొమ్ము బెట్టి స్నేహితు రాండ్రకు చెప్పిపోగా వారిది తీసికొనినిత్యము తలచికొందురట సీవు నశ్లేచేయుము. నీకిరీ కలకాలముండును." అనెను.

బావిదరి కేగితిమి. మరల ఎచ్చునప్పు డిమ్మక్కలం ద టును మాతో వచ్చుటచే మాటలాడ వలనపడలేదు. ఇకమాట లాడవలసినదియు లేదు.

ఇట్టివారేనా? స్నేహితురాండ్రున? ఇచ్చకములాడుగులే గాని హితము చెప్పుదురా? నన్ను బావిలో బడవదని వారింపక సొమ్ము విచ్చిసొమ్ముని స్వార్థపరత్వచూసినది. కన్నవారి కివ్వ క పెంచినవారికివ్వక, నల్లవారికివ్వక ఈపెకా నేను సొమ్ము చ్చునది. ఈమెవద్ద నామాట దాగగలదా? దాగకేమి? సొమ్ము పై యాశ్రయంతోపనిసైన జేయించగలదు. ఈసందర్భమున నాడు దానిమాట దాగదను లోకోక్తి తలక్రిందులగును.

ఎట్టొక్క ప్రాద్దు గ్రుంకవచ్చినది. ఆరోజు జరిగిన విష యములు నా తీర్మానము నింకను బలపఱచినవి. పశువు లిండ్లకు జేరినవి. పక్షులు గొండకు జేరుచున్నవి. క్రమముగా వను ఘృలుగూడ స్వగృహములకైనచ్చుచున్నారు. సాయంత్రపుబను లైనవి. గూట దీపములు వెలిగినవి. అమృతలంకరహద్దులేని సాగను జేసినారు. నేనును యమునిజేర నలంకృత నైతిని. జాము ప్రాద్దున్నప్పటినుండియు సాత్విక భావము వహించితిని. లోపల మంచుమన్న జ్వాలల నావివట్టి మంచోసవనతో నగుపించి తిని, స్త్రీయన్న నిట్టిసామర్థ్యమున్నచే. లేనిచో స్త్రీలు దేవతల పుణ్యప్రపంచముతో సమానమే. లో నొకయూలోచన. పైకోఁ చూపు. వినునదికటి; మాటలాడునదికటి; చేయునది యొకటి; పైపూతపూసినమ్మిందుటలో దక్షత. ఆడదానియబద్ధము పెట్ట రానిగడ; మగవాడి బొంకు చిల్లుతడిక.

"ఏమమ్మా చావుతేలివి బుట్టినదే"యని మాయర్రగా రాజేసించింది. ఆరిపోవుదీప ముక్కపరి భగ్గుమని మఱియు నారిపోవును. అ ప్రమయసూర్య ధోక్కిపరబ్రహ్మాండమనం తయు నెల్లవారజేసి మఱియు న ప్రమించును.

చెంబునీళ్ల తీసికొని బహిర్దేశమున కేగనచ్చెదనని చెప్పి యూరినెలంపల బావికడకేగితిని. అచ్చట నరసంచారములేదు. ఆచాపున నున్నతోటలో నాబావికడ దయ్యము లున్నను వాదుకగలదు అవేయియ నాకంట బడలేదు. చీకటలు దట్ట ముగ గ్రమ్మినవి. అసూవాస్వయగుటయు, మబ్బలేమియు నక్షత్రము లపూర్వదీప్తితో బ్రకాశించుచున్నవి ప్రాద్దుగ్రుంకన తోడులేక బయటికిరా వెళుచుదాన నీదయ్యములచోటి కింత నిర్భయముగ నెట్లు వచ్చితి! ఇది యే నా స్త్రీ సాహ సమున. ఇక దడసినచో నల్లవెనుకలూచును. ఎవరైన నిలువచ్చి నన్ను చూచిన జూడవచ్చును. కావున స్వగ గడుమకెదగాక. మన మెందుల కూయలవలె ముందునకు వెనుకనుగుండున్నది? దుమికిన నెవరిని సాధింతును? నీటిలో రాకపడ నేనే మరణిం తును. కన్నవారేచ్చి యూరకుందురు. అత్ర లోలోన సంతసిం చును. ఊరివా రొక్క నిబ్బూర్నుగిచ్చి యూరకుండురా? ఊరకుండురా, మంచిదీర్లబావి పాడుబెట్టి చచ్చినవని నిందిం పక మానుదురా? ఉదయముననే 'స్త్రీధి. ప్రభ గాంతక'

యను మొదలగు లోకోక్తులతో పురుషు లాజేసింప మొదలెడు దురు. స్త్రీజాతికంతకు సవకీ ర్తివచ్చును. ఇక నెవ్వరి కుపకార ము? లోకమున కేమికో అతి?... స్త్రీ నామన స్సెందులకు వెను క కేగుచున్నది! నేను పుట్టింటికడ నేర్చిన వేదాంతమంతయు నుంటగలిపి ఇట్లు నాతీర్మానము వపసంపారించుకొని హాస్యా స్పదముగా నున్నానా? మరల నాయత్రిక్రింద బోయి! కాపురము చేయుటా? ఎంత వెట్టి మాట రేపురయము-బుచ్చమ్మ నవ్వదా? కోడెండ్రకు నంగని యత్నలకు బుద్ధిచెప్పవలయు నిరాదర నహించు పుట్టింటివారికి బుద్ధిజెప్ప వలయు. స్త్రీయన ప్రపంచము వడకున్నట్లు చేయవలయు. సాహ సము స్త్రీకే చెల్లుననుమాట సార్థకపరువలయు. ఎందరు పురుషులులేకగ లేనిబాధలుపడుటలేదు. సాహసించిబావిలోబడి మరణించుటకుగిన తీర్మానముగాని, శక్తిగాని స్త్రీకి సంత సొమ్ము. ఇకనాలస్యవేలనని కన్నులకు గుడ్డకట్టుకొని మెల్ల చెప్పినట్లు, "మొగముబిగించి పాదములు మొత్త ముగాబిగనూచి త్రొక్కి" దుమికిన యాంజనేయుని పగిది ముందు: వెనుకజూడక దుమికితిని.

యికనేమి జెప్పుదును మొట్టమొదట పెద్దకల్ల మైనది. దానితోనడుగునకేగితిని. ముక్కులనిండి నోటినిండి నీళ్లుపోయి నవి. ప్రాణముడుడుచుకొనినది. పదిమంది మనుష్యులుముక్కు... నోరు గట్టిగబట్టుకొని మొగమునిండ, పొట్టనిండ, గొంతుకనిండ బాకులతో బిడచినట్లుండెను. యమలోకమున గొంతబాధ యొక్కడిది "ఉదిలగొన్న విధంబున, నుంగి గొన్న చందంబున, నన్నుకొన్న కీతి వివంబు మెనవినభాతి....."

గిలగిల తన్నుకొని గుంజుకొని, రెలనటునిటు గట్టుకొని కన్నులుబు "మొగమువాయ నిప్పటికన్న స్పృహతో" బిభగనానుడా యిట్టి యవధ సంతపించునని తెలిసినచో నీచాయనైనరాకుండును గదా-అ త్రహాడుకంటే. నాడుబిడ్డ యార్చ్యకంటే, మగనివ్రేలు, కంటే, లోకమంతయు చాధించినను సరియేకాని-యూబాధ వేయిరెట్లధికమై, నిర్భరమై, భూగరమై, అసాధారణ మైనదిగదా అబ్బా, కపాలము పగిలిపోవుచున్నది. గొంతుకలో నుక్కిరి టిక్కిరి యాడుకుండచున్నది. ఉచరమిపోవుచున్నది. అబ్బా: యేమిబాధ? యెంతబాధ? వలదువలగు. స్త్రీ ప్రపంచమునకి సాహసము వలదు. నేనీబాధ నెరించుటకైన బ్రదికిన బాగుం డును. అ యోగి. అ యోగి! ప్రాణమి ప్పడే పోయినదే! పోవునా? ఎంత బాధ యనుభవించినది పోవునా? ముక్కు-ముసికొనిన మూడునిమిష ములని బ్రమసితి నే! పరాత్పరా! ప్రాయశ్చిత్తము బాగుగ జేసి తివి. ఆత్మహత్య వలదువలని, భూరదుఃఖమని, మహాపాపకమని పెద్ద లనుమాట ముమ్మాటికి నిశ్చయము. ఇక్కడ నెన్నివత్సర ములు బాధ ననుభవించినట్లున్నది! ఆననంతలో గంగాధాని నన్ను పైకి లేలవైచినది. పాప, మాపె కెంతవయ్యున్న నేమి లాభము? నిర్భాగ్యురాలనగు నేను కష్టపుచావు తెచ్చుకొం టిని. ఏ మహాపాపపుడైన నీమర్దమున రాడే. ఏ గడ్డిపరకయైన చేతికందడే. ఏ మట్టిపెళ్లయైన, నేరాతిముక్కయైన కా లానడే. అయ్యో వృక్షములారా! ఊరకేర చూచెదరు? మీకొఖలు కొం చెము వంగనిండు, పట్టుకొంగును

అయ్యో అయ్యో! మరల మునిగిపోవుచున్నానే. ఈపరి నెన్నివందల వత్సరములు నరకము ననుభవించవలెనో గదా! బావిలోపడినవా రొక్కగడియకంటే నెక్కుడు జీవించరట గదా! ఇదేమో నాకు యుగములై తోచినది. యుగములేమి? మన్వంతరములు. కష్టములయాధిక్యముకొలది నిమిషములు వత్సర ముగును. సుఖాధిక్యముకొలది వత్సరములు క్షణములంగ నెగిరి పోవును. ఇక తన్నుకొనుటకు సత్తునలేదు. కోడెకొండలూ కేర రముపైవేసినట్లు బాధ యతిశయించినది. అయ్యో, మరణము రాడే! నాలుగువత్సరముల బాధకొఱకు బావిలోబడ, నాలుగు వేలవత్సరములబాధ యైనది. ఓపరాత్పరా, వయలేదా? చంపుము లేకబ్రదికింపుము. ఇది నరకముగాదు. ఇట్టి నరకముముల్లోకములో లేగు. ఇంతబుధువులేరమును గంగాధానిని. మరల పైకెగురి వేసినది. నిర్విగతతో చేతుల జూచితిని. ఎవరో యొకవ్యక్తి పల మేల్వెరుడే కాబోలు-నాచేతులజుట్టికొని పైకిచ్చి నాడు. నాకప్పు టికి మాటలాడుటకు శక్తిలేదు. కన్నులతో కృతజ్ఞత తెలిపితిని. ఆతడు మాయూరి యెటులవాడు భగవంతు డాతనియందు. బ్రవేశించి లోకమున కీ బాధ నెఱింగించుటకై నన్ను బ్రదికించి నాడు. ఈవలకీచ్చి పొట్టుపెకాలుచైచి త్రొక్కి నీళ్లన్నియువెడల గ్రక్కించెను. మరల కమ్మనట్లుగూడ జేసెను. అంతటితో నాకు స్పృహ లేప్పిపోయినది.

మరునాడుదయమున మాయంటిలో మంచముపైబరుండి యూరివారందరును వచ్చి చూచిపోవుచున్నట్లు నాకు తెలిసి నది. కొలదికాలములో నాలోగ్గుము చేసారనిది. అప్పటినుండి నాప్రవర్తనము మారినది. మాయర్రగారికిని నాకు నశ్యవ్యత యేర్పడినది. అంతట మాయూర పుస్తకులన్నిమైనది. ఈవిషయ ముల లోకహితార్థమై చేయుచునే నజింపించిండుటకు పాతకలోకము నన్ను మర్చించుకూడరా!

దక్షిణాంధ్రీయా బ్రహ్మజ్ఞాన సభా సమావేశము

వేపేరి- మద్రాసు

చెన్నపురి వేపేరివాస్తవ్యులకు చదువవాడు పట్టాభిరామ శాస్త్రిగారు 18-4-1927 తేదీన ఇట్లు వ్రాయుచున్నారు:- సరకు సభవారు చెన్నపురి వేపేరి అన్నదాన సమాజభవనమున నిన్నట్టిదినము సాయంకాలము నియమితకాలమునకు బూర్వమే 4-30 నిమిషములకు సమావేశమయిరి. ఏతత్సభకు శ్రీ వి. రాఘవాచార్యులు, ఆర్. వైద్యనాథ అయ్యరు, ఎం. దామోదరమొదలియారు బి. ఏ. బి. ఎల్. హైకోర్టు న్యాయవాదులు, జి. శివరామశాస్త్రి, బి. ఏ. మున్నగువారు అలంకరించిరి ఏతత్సభాశాఖా నాయకుడగు హానరబిల్ సీ. ఎన్. గోవిందరాజ మొదలియారు బి. ఏ., బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. సి. గారు అతిథులను సత్కరించి ఉచితాసనముల నొసంగునుండిరి పిదప నియమిత కాలమునకు సరిగ్ 5-30 నిమిషములకు శ్రీ డి. కె. టిలంగ ఎం. ఏ. (ఆక్సు) గారు విజయముచేసిరి. సరకు హానరబిల్ మొదలగు గారి ప్రార్థనను అంగీకరించి డి. కె. టిలంగ గారు, విజయము చేయు ఆనతారము అను విషయమును గూర్చి ఆంగ్లేయ భాష యందు నత్యంతా దుష్టత ముగ బ్రసంగించిరి. పిదప శ్రీ గౌ. ఏ. వి. ముత్తయ్యమొదలి బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు ద్రవిడభాషయందు భగవద్గీత శిఖామణి చరిత్రము 'ఉలగ ఇయర్వై నాయనారు' చరిత్రమును (హాకులకు స్వాభావికవిరోధి అని యర్థము) ద్రావిడభాషయందు నవరసము లొలుకునట్లు కడు ఆసందకరముగ ప్రసంగించిరి. ఈచరిత్రము ద్రవిడభాషయందలి పెద్ద పురాణము నందలి విషయము. పరమేశ్వరి యొక్క భక్తులకు ద్రవిడభాషయందు 'తొండరులు' అని పేరు. అనగా ఊడగము చేయువారు. ఇతడు కావేరి పూంపల్లువాసి. ఈతడు అట్టితొండరులు ఏదేది కావలయునని అడిగిన వెనుదియక 'దానకర్ణుని'వలె ఇచ్చుట యలవాటు. వేరేల ఇతడు స్వాధ్యాయాని, ఇట్లుండనొక నాణ్యకభక్తుడు ఉలగ ఇయర్వై నాయనారుకడను పరిశోధింప వలయునని యేగెను. అపుడతడు వినమ్రుడయి చేమోడ్కి నకుస్కరించి యథావిధిగ ఆర్థపాద్యులు లొసంగి అతిథి సత్కారములు సలిపిన పిదప ఆయా: మీ రాకకుం గతం చెయ్యిది అని యడుగ నతడు మండస్మితుడయి, 'నాకేమియు నక్కఱలేదు, అయినను నాకొక్కటి మాత్రము కావలయునని యడిగెను. అందుల కతడు, నాది అయినవో నేని చెప్పెదను. ఏలాటి ఆభ్యంతరము లేదనిన. అంతట నతడు "భక్తా నీయుదారనామునకు సంతుష్టాంతరంగుడనయితిని" అని చెప్పి, 'నీభార్యయందు నాకు నత్యంతవాంఛకలదు. నీవు నాతోడఁ బంపవలయుననగా అతడు ఆ సాధ్యునిగని, ప్రేయసీ! వీరి తోటి తత్త్వ మేమేదలుము' అని పంప నతడు మాయరపుర క్షిప్తముండినా మీబంధువులు మిమ్ములను జాతిభ్రష్టులనుగఁ జేయుదురుగదా! అనియడుగ నతడు భగవత్పార్వత్యపరాయణుడగు కాన వారితో జోరుపలిపి విజయుడై కావేరి పూరిపల్లుమునకు మరలెను. పిదప వారిరువురు నొక వివినమార్గమున వెడలుదుండగా, కొద్ది కాలమునకు ఆ శరీర వాక్కు గు 'ఉలగ ఇయర్వై నాయనారు' అని పిలిచినట్లు వివర బడెను. అపుడతడు వెనుదిరిగి చూడ భార్య మాత్ర మొంటరి గ నుండుట ను చూచి నివ్వరపడి నిలచుండు తరుణమున పార్వతీపరమేశ్వరులు వారివిమానమునందు వీరి నిరువురను గొనిపోయిరి. కాన ఈ సన్సృతి కథాశ్రవణమువలన ప్రతి మానవుడును ఇహలోకమునందు గృహస్థుడై యుండి విషయేచ్ఛ మూలమున గూడ మోక్షపదవి నొందకలడనియు ఇందులకు భగవద్గీతయే ముఖ్యకారణమనియు వెల్లడియగుచున్నది. ఈ విషయమును గూర్చి ప్రసంగించినపిదప అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసముతో ఈసభ 7-30 నిమిషములకు కరతాళఘోషములతో సభ ముగిసెను. చిట్టచివర శ్రీ వి. రాఘవాచార్యులు బి. ఏ. బి. ఎల్., హైకోర్టు న్యాయవాదులు ఈ ప్రసంగమునకు చోటిచ్చిన పురశోచకము అన్నదానసమాజముయొక్క అధికారులకుకూడ కరతాళ ఘోషములతో ముగిసెను.

క్షీర బలాతైలము 2126 శ్రీ ముక్త్యాల రాజాగారు తియారుచేయించినది. నమస్త వాతవ్యాధులను గుదుర్చును. అనేకులు చూడి మెచ్చియున్నారు. వివరములకు వ్రాయుడు. ఆర్థరసాయనశాల ముక్త్యాల, (కృష్ణా.)

మద్రాసు అందు సదరక్షమరాటా రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

1927 ఫలితం మే 30 మొదటి తారీఖునుండి మైసూరు, పూనా స్టేషనులకు మధ్య ఇరుప్రక్కలను పోవుచున్న ఈ దిగువ తెలుపబడిన బండ్లయందు మొదటి, రెండవ తరగతి ప్రయాణీకులకుకూడ త్రూ ప్యాసు యేర్పాటుచేయబడినది. పూనానుండి అరిసికేరికిపోవు ఎం. అందు ఎస్. ఎమ్. రైల్వే నెం 2 డౌన్, అరిసికేరినుండి మైసూరికి పోవు మైసూరు రైల్వే నెం 9 అప్ మైసూరునుండి అరిసికేరికి నెం 12 డౌన్ అరిసికేరినుండి పూనాకు ఎమ్. అందు ఎస్. ఎమ్. రైల్వే 1 అప్ ఈత్రూ సర్వీసు ఏర్పాటుచేయు నిమిత్తమై నెం 1 అప్, నెం 2 డౌన్ మొయిలుల కాలానికి మితి కూడ ఈ దిగువ తెలుపబడిన ప్రకారము 1-5-1927 తేది నుండి మార్చబడును.

నెం 1 రు ఆప్ మొయిలు బెంగళూరునుండి రాత్రి 9 గం-30 ని బయలుదేరుటకు బదులు ప్రస్తుతము

Table with 3 columns: బయలుదేరుట, రాత్రి, గం 9-0 ని. Rows include అరిసికేరి చేరుట, నుండి బయలుదేరుట, బిరూరు చేరుట, నుండి బయలుదేరుట, చిక్ బాజూరు చేరుట, నుండి బయలుదేరుట, హరిహరము చేరుట, నుండి బయలుదేరుట, హుబ్లి చేరుట, నుండి బయలుదేరుట, భార్యుచేరుట, నుండి బయలుదేరుట.

అచ్చటనుండి ప్రస్తుత కాలపరిమితి ప్రకారమే పోవును.

నెం 2 డౌన్ మొయిల్ పూనానుండి బెంగళూరికి పోవుకాలపరిమితి.

ప్రస్తుత ప్రకారమే పూనానుండి బయలుదేరుట రాత్రి గం 9-15 ని

Table with 3 columns: బిరూరు చేరుట, నుండి బయలుదేరుట, అరిసికేరి చేరుట, నుండి బయలుదేరుట, ప్రస్తుతము ప్రకారమే బెంగళూరు చేరుట ఉదయం.

కోనే హల్బి స్టేషనునంద్ల ఇకమునుపు ఆగెను.

ఈ మార్పుల ననుసరించి అదే తేది నుండి ఈ దిగువ తెలుపబడిన సెక్షనులమీదగా బోవుచున్న బండ్లమధ్యనుండు కాలపరిమితికూడ స్వల్పముగా మార్చబడినవి.

నెం 4 రు డౌన్ పూనా-బెంగళూరు ప్యాసంజరు సాసాలు అందు అజ్ఞంపూరుమధ్య

నెం 8 రు డౌన్ పూనా-బెంగళూరు పార్వల్లు ఎక్కువెక్కు హరిహర అందు అరిసికేరిమధ్య

నెం 10 రు హుబ్లి-హరిహర మిక్సెడ్ హుబ్లి అందు శావనూరుమధ్య

నెం 7 రు అప్ బెంగళూరు-పూనా పార్వల్లు ఎక్కువెక్కు అజ్ఞంపూరు అందు హరిహరమధ్య

పూర్తివివరములకు స్టేషనులందుండు నోటీసులను చూడుడు.

అదే తారీఖునుండి ప్రస్తుతము బెంగళూరు సి.మోగా స్టేషనులకుమధ్య పోవుచున్న నెం 1 రు అప్ నెం 2 రు డౌన్ మొయిలుబండ్ల (టికెంపోస్టెట్ బోగిబండ్లు) రద్దుచేయబడును.

వై శ్యా మా డ ర. న్ మో ట ర్ (వై శ్యులకు మాత్రమే) 19, గోవిందప్పనాయకన్ వీధి, మద్రాసు (సౌందర్య మహాలుకు ఎదుట) ఇది ప్రత్యేకముగా వైశ్యులసౌకర్యార్థమై యేర్పాటుచేయబడినది. మిక్కిలి శుచిగాను, వైశ్యుల ఆచారప్రసంగములకు తగినట్లును యేర్పాటుచేయబడినది. యిచ్చిటికి వచ్చిన వారెల్లరును తృప్తిచెందియున్నారు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు. ప్రొ.ప్రొ.టరు, వి. రంగయ్యశెట్టి 1422

వనోపధిశబ్దార్థనిఘంటువు. మాలికలయొక్క 85000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు 3-4-0 లు. "భ సప్రదీపిక" ఇందు సమస్తభుజిములు కుడిచేసి భస్మములచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. కు 1-5 రు. 500 కిమ్మకుగల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు. 2-0-0 2454 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

కొను బంగారమునకు, సీమవెండికి, రత్నములకు పూచీనిచ్చెదము. మానద్ర పలంకముల, లోలాకులు, దుద్దులు, మోపులు, బంగారుమెడచెయ్యులు, మొలతాడులు, బండ్లరు మొదలగునవి తయారుగ వున్నవి. వివరములకు ఈడిగున వివాసములకు వ్రాయుడు. 1592 ప్రొ.ప్రొ.టరు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అందు బ్రదర్లు. ది ఆంధ్ర జ్యాయలరి మాన్యుఫాక్చరీంగు కంపెనీ హెడ్ క్వార్టర్సు: బెజవాడ. 1149 (3) 1597 బ్రాంచి: 210 ద్రవాబజారుద్దరో ముద్రాను.

దేశీయ వైద్యవిధానము

బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డి బి. ఏ. యం. యల్. సి. గారిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

మధురపట్టణముందు జరిగిన తొలిసారి వైద్య మహాసభకు ఆరోగ్యశాఖామంత్రి యగు దివాన్ బహదర్ ఆరోగ్యస్వామి మొదలియారుగారు అధ్యక్షతవహించి 11-4-1927 తేదిన నొసరిన మహాసభను సంతకమునకు కలుగజేయుచున్నది. వారు ఉపన్యాసమునందు వ్యక్తపరచిన భావములను కార్యక్రమమును దేశీయ వైద్య విద్యార్థిమాలకు నూతనము కాక పోయినను దొరతనమువారి దృక్పథమునందు కలిగిన మార్పును కొంతవరకు నూచించుచున్నది. అట్టి మార్పు నిజముగా బుద్ధిపరివర్తనమునందు మన రాజధాని సభ్యతకాంచినదను నుకు సందియములేదు. కాని ప్రస్తుతము అధికారిముననున్న స్వతంత్ర మంత్రివర్గము బలము విక్రీణమైనందు ముందుచేత శిశు కాలములో అట్టి అధికారచ్యుతి కలుగుననుమ్యకము మంత్రుల యందు సంపూర్ణముగ నుండుటచేత యిట్టి ఉపన్యాసములతో దేశముయొక్క ఉద్రేకమును చల్లార్చి స్వకీయాధికారముపై బహుజనాభిమానమును నిరపరచుకొనుటకు యెత్తిన యెత్తులాయని సందేహము కలుగదున్నది. విలస మార్పిణిమున జరిగిన బడ్జెటుదిద్దయందు ఆయుర్వేదవైద్య సత్వరాభివృద్ధికి విముఖత్వమును నిర్ణయముగా వెల్లించుచున్న మంత్రిగారి భావములు ఏప్రిల్ 11 తేది లోపుగా మారి పీఠులకు విందు లాసర్సు ఉపన్యాసములకు తావొసంగెననుటలో అసహజ త్వము బహిరంగమయ్యెనని నేను ప్రత్యేకముగా వాదించ నవసరములేదు. సందేహించలేక భావములు మంత్రయందు పుట్టుటకు అవకాశములేదనియే నిర్ణయించుకొని వారియుద్దేశములు నిష్కల్మషములైనవేయని సమ్యగ్తీర్థించి వారి యూహాప్రవాహమునకు అనుగుణముగా ఒకటి రెండు సూచనలను చేయవలసివచ్చినాడను.

ఇటీవల కొన్ని సంవత్సరములుగా దేశీయములకు ఆయుర్వేదమునందు ఆభిమానము మెండగుచు అనేక యువకులు తదిభిమాన ప్రేరేతులయి పండితుల నాశ్రయించి పాండిత్యమును గ్రహించి స్వయముగను స్థానిక సంఘముల యభిమానపూర్వకముగను అనేకములగు ఆయుర్వేదవైద్యులయలను స్థాపించి భక్తిశ్రద్ధలతో వానిని నిర్వహించి ఆయుర్వేద ప్రాశస్త్యమును లోకమునకు వెల్లడించి

జనసామాన్యమునకు పూర్వకాస్త్రమునందు అపూర్వాభిమానమును కలుగజేసి దేశమునకును దేశీయ వైద్యమునకును అఖండ సేవయొనర్చి గమ్యులైరి. మదరాసునందు దేశీయ వైద్యపాఠశాల నెలకొల్పబడుటకు పూర్వమే రాజధానియందు అనేకములు నిర్వహింపబడి పండితాచేతులను తయారొనర్చినవి. అట్టి సంస్థానములు రాజధానియందు నేకస్థానిక సంఘములకు అమృత ఫలములై పరిణమించి స్వపరిపాలకుల యంతాహమునకు బ్రోదిచేసినవి. కాని స్థానిక సంఘము లనేకములు ఉత్సాహపూరితములయ్యును ద్రవ్యములేమిలేనట్టి పండితులకేమి భాదపడుచుండు రోగులకేమి, ఉపయోగకరములుకావున్నవి. గ్రామములందు వైద్యసహాయమొనర్చు మద్దేశ్యముతో గడిచిన మంత్రివర్గమువారు స్థాపించినవృత్తి ప్రస్తుతమున ఆంగ్ల వైద్యవిధానమునందు తీర్పులేనవారకే యుపయోగకరమై నందుచేత అట్టివిధానాభివృద్ధిని రాతన కలిగించుచున్నది. రాజధానియందు 8000 వైద్యులయలను నెలకొల్పవలయునని మూడుసంవత్సరములక్రిందట దొరతనమువారు నిర్ణయించుకొనియుండినను యీనాటికి 800 లైనను స్థాపించుటకు పీటగావున్నది. అట్టివైద్యులయలను అపుషధములకు స్థానిక సంఘములకు వైద్యులను దొరతనమువారు ద్రవ్యము ఒసంగునట్లు పుత్తరువులు సాదరుకాబడియున్నవి. ఆయుర్వేదవైద్యుని నియమించుకొని వానికా ద్రవ్య మొసంగవలయునని దొరతనమువారి నడిగినను తమసానుభూతిని చూపుట లేదు దొరతనమువారి దేశీయ వైద్య విద్యాలయమునందు పుత్తీర్ణులైన వైద్యులకే అట్టిలాభముల కలుగజేయుటకు సంసిద్ధులమై యున్నామనిచెప్పి తమ యాలోచన నంతవరకే నిలిపివైచుట వారి ప్రాప్త్యవృత్తిని నూచించుచున్నది. అఖిలభారత ఆయుర్వేద విద్యాపీఠముచేతను ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠముచేతను పరీక్షింపబడి స్వకీయశక్తిని వెల్లించుచు స్థానిక సంఘములచేత నియమింపబడిన ప్రత్యేక ఆయుర్వేద వైద్యశాలలను విజయవంత మొనర్చుచున్న వైద్యసైన్యముయొక్క దేశాభిమానవంతు నమృతములేదని దొరతనమువారు భావించుట హాస్యాస్పదముగా నున్నది.

ప్రస్తుతము దొరతనమువారు జరిపెడు దేశీయవైద్య విద్యాలయమునందు సంవత్సరమునకు 80 మందికంటె యెక్కువ సంఖ్య పుత్తీర్ణులగుదురు యిప్పుడవకాశములు పొందుటలేదు. అట్టి పండితులకై వేచియున్నయెడల దాదాపు 10 సంవత్సరముల తర్వాతనే దొరతనమువారి స్త్రీము పూర్తియగునని చెప్పుటకు పీలుండును. వైద్యులుండియును వైద్యమునకు ద్రవ్యముండియును ప్రజల సౌఖ్యమందును దేశీయ వైద్యవిద్యాభివృద్ధియందు

దును దొరతనమువారికి ప్రేమయుండినను 10 సంవత్సరముల పర్యంతము బాధపడుచు ప్రజలు వేచియుండవలయుననిచెప్పుట అధర్వము చెప్పకతప్పదు. కాన నిక్కునముగ మంత్రిగారికి ఆయుర్వేదమునందు గాఢానురాగము ప్రభవిల్లి యుండినయెడల గవర్నమెంటు దేశీయ వైద్యవిద్యాలయము నందుండు విద్యా ప్రణాళిక ననుసరించి విద్యుగరపి పరీక్షించుచుండు వైద్యవిద్యా పీఠములచేత యోగ్యతాపత్రములను పొందబడిన పండితులకు ఈ గ్రామ వైద్యులయలములలో చొరవకలుగజేసి తరువాతవారికి సామాన్య శీఘ్రచికిత్సయందు ప్రసక్తింపబడునందు పాశ్చాత్య పద్ధతులు అవసరమగుచుండునని తోచినయెడల అట్టివారికి దొరతనమువారి దేశీయ వైద్యవిద్యాలయమునందు ఆరుమాసములు లేక ఒక సంవత్సరము పర్యంతము అనుబంధవిద్యను గరపుట సమంజసముగనుండునని చెప్పవలసి.

అదియునుగాక ప్రస్తుతమున జరుగుచుండు దేశీయ వైద్య పాఠశాలలను రికగైజుజేసి, వారికి ప్రభుత్వమువారు ద్రవ్య సహాయమొనర్చి ప్రోత్సహించుటయుక్తము, అవసరము. ఆంగ్ల వైద్య విద్యాలయములను నిలిపివేయవలయు నని నిరీక్షించుచున్న మనమంత్రిగారు ప్రత్యేకముగా ఆంగ్లదేశముకొకటి తమిళ నాడునకువేరొకటి కర్ణాటక నునకు మరొకటి కేరళదేశమున కింకొకటి నాలుగు వైద్యవిద్యాలయములను మన రాజధానియందు నెలకొల్పి ఆదర్శము ననుగమించు ప్రయత్నములతో ప్రస్తుతమున పనిచేయు వైద్యవిద్యాలయములను ప్రోత్సహ మొనరుటచేత తనధర్మమును నిర్వహించిగొనినవాడను.

1927-28 సంవత్సరము బడ్జెటున వైద్యమునకుగాని నిర్ణయించబడిన రు 70, 48, 800 లో దేశీయవైద్యమునకు గాను రు 42, 800 లు మాత్రము ప్రత్యేకించబడియున్నది. అనగా దేశీయవైద్యవిధానమునకుగాను వెచ్చింపదలచిన మొత్తము ఆంగ్ల వైద్యవిధానపు వ్యయములో నూట అరువయ్యెడల భాగముగ నున్నది. ఇందువలన దొరతనమువారు దేశీయవైద్య విధానముయెడల చూపు సవతిత్వప్రేమ గ్రాహ్యమగుచున్నది.

వేరొక్క విషయములందు. దేశీయవైద్యము అభివృద్ధిగాంచవలయుననియు ప్రోత్సహింపబడవలయు ననియు నిష్కల్మషమైన యుద్దేశ్యము మంత్రిగారి కున్నయెడల దేశీయవైద్య విషయమున స్పష్ట జనరలుగారి సలహాలను వినక పక్షపాతము లేని దేశీయవైద్యులలో ప్రసిద్ధి గాంచిన ఒక్కొక్కరికి ఉన్నతాధికార మొసంగి అట్టివారి సలహాలపై వాధారపడియున్నయెడల నిర్దుష్టముగ వైద్యపరిపాలనము గావింపవలసిన నాయభిప్రాయము.

కను గుడుపుమాటలతో ఊపిరిలేని పుపన్యాసములతో దేశీయ తృప్తిపడుకాలము యెన్నడో సమాప్తమై పోయినది. పూర్వము దశాబ్దములలోపల కలిగెడు మార్పులు యిప్పుడొక యబ్దమునందే కలుగుచున్నవి. రాజకీయ వాదానములందు సత్త్వము హీనమగుచున్నదని ప్రజాసామాన్యమునకు బోధపడినది. కార్యోత్సాహములలోను కార్యభారవహలయందును విక్లువమైన భక్త్యనురాగములు గాఢమగుచున్నవి. కానదేశకాలముననుసరించి స్వధర్మమును మనసారదలచి ప్రజాసేవ ముఖ్యకర్తవ్యమనియెంచి మన ఆరోగ్యశాఖామాత్యులు కార్యోన్ముఖులయ్యెదరని నమ్ముచున్నాను.

ఆహా!! ఎంతమోసము!!

శ్రీగవర్ని మెంటువారిచే సహాయము పొందుచూపున్న (State-aided) మాఫ్టేరీలో తయారయినటువంటి సిల్క్సు బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమాక్సెట్టులోను 1918 సంవత్సరము నుండి ఆనగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్నవనేసంగతి అందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నెంటువారి ప్రోత్సాహము చల్ల లండనులోని జరిగిన బ్రిటిషు ఎంపైరు ఎగ్జిబిషనుకు మా శిల్క్సుబట్టలు పంపించియున్నాము సదరుబట్టలుకు లండనునుండి మాకు వక మెడలున్నా వక సర్టిఫికేటున్నా బహుమతి యిచ్చి యున్నారు. యిందువల్ల మాబట్టలయొక్క నాణ్యమున్నా ఆలదమున్నా మీరే వూహించగలరు.

యితేవల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చేతలంపుతో నాణ్యముకానిబట్టలు తయారుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతాలామా ప్రతిబట్టయందును మా పేరువుండును మా పేరుతో పున్న బట్టమాత్రమే మాబట్టలని నమ్మువలెను కావలసినయెడల సాగంపుల్గు పంపంస్తూ ధరలు తెలియపర్చుకొనుము.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ ఏర్ట్రాజు

శ్రీ లక్ష్మీ శిల్క్సు మేన్యుఫ్యాక్చరీంగువర్కులు ప్రాప్రయిబర్ను, పెద్దాపురము, బెంగళూరు అద్రెసు "శిల్క్సుగుమ్మ" 3358

ఏల ఉపయోగింపరాదు.

ఈ క్రింద పేర్కొనిన అద్భుతమైన ఔషధములను పుపయోగింపుడు.

నేత్ర రోగములకు-	“అఖ్యాకుర”ను	ఉపయోగింపుడు.
తామరకు-	“కురెయిన్”ను	”
శ్వాసకాసరోగములకు-	“ఆస్తాక్యూర్”ను	”
బలహీనులకు-	“స్ట్రెస్సర్స్ ఎమల్షన్ ఆఫ్ కాడ్ లీవర్ ఆయిల్”ను	”
టానిక్ లకు-	“నెర్వైక్ టానిక్ మాత్రల”ను	”
	“పారిష్ కెమికల్ ఫుడ్”ను	”
	“ఈస్టన్ను సిరప్”ను	”
	“సిరప్ హైపో ఫాస్ఫేటు ఆఫ్ లైము”ను	”
గనేరియాకు-	“జిన్”ను	”
	“లికర్ శాంటల్ ఫ్లావా సి. కొపెయివా కం బుచు”ను	”

మా ఔషధము లన్నియు, శాస్త్రోక్తముగా మా ఆధునిక ఔషధశాలలో తయారుచేయబడినవి. గనుక చాలా నవీనమైనవి, కోరినవార్లకు కేటలాగు పంపబడును.

N. POWELL & Co., CHEMISTS, BOMBAY.

కో కో జం

నిర్మల మైన భోజ్య పదార్థము

ఇది మరిదేనికైనను ప్రత్యామ్నాయముకాదు.

కోకోజం స్వప్తమైన భోజనపదార్థమని నొక్కిచెప్పటకు వలనుకాదు. మిక్కిలి మాధుర్యమై, ఆరోగ్యకరమగు శాకసంబంధమగు పదార్థము. దీనికీర్తిచే దీనిని తయారు చేయువారు గర్వించుచున్నారు. త్వరలో గృహిణియు గర్వించును.

ప్రతి పదార్థముయొక్క మాధుర్యమును అతిశయమొనర్చుచు వండుట కుపయోగ పడు నీ చమురుయొక్క ఖ్యాతినిర్ణీతమైనదే.

దేశాచారము.

నేతి నుపయోగించుట హిందువుల స్వభావముగా నెన్నదగియున్నది. గాన అట్టి స్వభావమున కలవాటుపడిన వారలు దీనిని చాలాముఖ్యమనియు సర్వసాధారణమైన ఆచారమేయనియు తలతురు. ఈకారణమున క్షీరసంబంధముకాని సువాసనలేని ప్రతి యితరములను నిరసించుదురు.

తొలుదొల్ల కోకోజం నేతికిబదులుగా జనులు తలంచుచుండిరి. కాని క్రమముగా గుణములయందు దీనికిసాటి యిదయే యనియు, పచనము చేయుట కిది నేతికన్న నూటికి నూరు ఉత్కృష్టమనియు నిరూపింపబడినది.

శాకసంబంధమయినదని మాత్రమే “కోకోజం” పునయోగింపబడుట లేదు. దీనియందు పెక్కు సౌకర్యములున్నవి. అది తమకు బహుషదిలముగాను, చిర్మలము గాను వచ్చుచున్నది.

అది చక్కగా నీలుచేయుబడియున్నది. కాన దుమ్ముమొదలుగు చెడుపదార్థముల వలని భయములనుండి మీరు కాపాడబడుచున్నారు.

మీ దుకాణదారుడే “కోకోజం”ను మీకు శుభ్రమగు డబ్బాలలో అందజేయ గలడు. మీరు దానినిప్రయోగించిన మీ కుటుంబ మంతయు ఆరోగ్యముగా నుండుట యందు సందేహ ముండదు.

మీరు, “కోకోజం” యొక్క విలువ, పరిశుభ్రత
మొదలగు గుణములను గ్రహించిన
మీరు దాని నుపయోగింపక మానరు.

డి తాతా ఆయిల్ మిల్స్ కో (లిమిటెడ్),

తాతా పురము పోస్టు,

(ద. టి. ణ. ఇ. రి. డి. యా.)

అమృతాంజనమున కలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక 249, ఫేరి రోడ్, పోర్టు - బొంబాయి.

నైకలును తయారు చేయుటయం దొక నూతనపద్ధతి.

పరిశుద్ధికి లాభకరమైనది

స్వంతదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

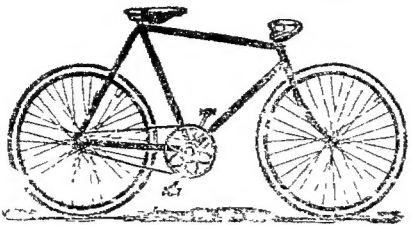
హార్ కూల్స్ నైకిళ్లు పలురంగులలో తయారు చేయబడినది.

(విజిల్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే

చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

611

వేరునందు
హార్ కూల్స్

బలమునందు
హార్ కూల్స్

ఈ ధర దు రితి కు క్రమే

ఎటువు, అకువచ్చు, నిక్కరంగు, ఊదా, అన్ని రంగులు కలప వలె మొదలగువాటిలో గలవు.

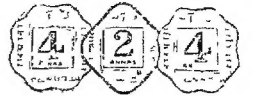
Sole Agents — ENGLISH CYCLE & MOTOR CO., 9 Broadway, Madras

Sole Agents for RUDGE, PEARL & METTA CYCLES.

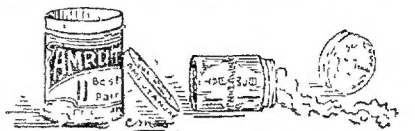
AMRUTANJAN

Price!

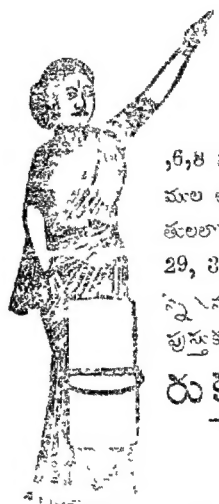

Best
Indian Pain Balm
Sold Every Where.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

తక్కువ శ్రమ

ప్రఖ్యాతిగన్న యీ రుక్మిణీ
కక్కుర్తయ్యే ముగ్గు విశేష
మొక్కవ శ్రమయే. ఎక్కడైన
శ్రమకు బాల్పడబనిలేదు. 1,2,4

,6,8 వంటి వనమృతకు 2రిపడు పవార్
మల అయ్యారేనుకు తగినది 5 తరగ
తులలో నుండును. వెలుగు రు, 18, 18, 22,
29, 30 లలో నుండును. రైలుచార్జీలు ము
న్ననవి ప్రత్యేకము. విారములను వెలుపు
పుస్తకము ఉచితము.

రుక్మిణీ కుక్కర్ కంపెనీ

సం. 19 నాదానడిపిది,

రాయపురము, మద్రాసు.

A Panacea for
all diseases
peculiar to
Women

STERILITY
ATHING
OF THE FAST

CURES

Dysmenorrhoea
Amenorrhoea
Menorrhagia
Leucorrhoea
Etc, Etc.

KESARI KUTTERAM
Indian Chemists
& Druggists,
CHENNAI, MADRAS

“కేసరి - లోధ్ర

గర్భాశయరోగ నివారిణి”

ఈ యావధరాజము హిందూ
దేశపు వామధులలో తయారు
చేయబడినది. స్త్రీలకు గలగు ఋ
తుచాల, బహిష్టికాకుండుట, అకా
లబహిష్టి, మెలహిష్టిగాను, తక్కు
వగాను పోవుట, కుసుమరోగము,
సంతానరక్తహీనతలు, మలబద్ధక
ము, నూతికావాతము, కీర్ణనోష్ఠి
లు, అరికాళ్లు అరిచేతులుమంట,
మొదలగు స్త్రీ మర్యాద్యధులను కు
దుర్చును. స్త్రీలపాటి కిది ‘కల్ప
వృక్షము’ నిన్ని ‘కామధేను’ నిన్ని
మట్టి యనేకవిధముల, వాడినవారు
స్తుతించుచున్నారు.

బాపట్లతాలూకా, చీరాలపా
ట్ల, రన్నా బాండ్లపేట లోంక
పు కోటయ్యకవిగా రిట్లు వ్రాయు
చున్నారు
గీ. అధికరోగ సంఘటిత జనాభి
కెల్ల, హర్ష వారిని దేల్చియత్తు
ధికతక్కి, భక్తియుక్తి, ప్రపూర్ణ
తర ప్రబలజేయు, ‘లోధ్ర’నూ
మెన్నగలరె యీలోకజనులు.

లోధ్ర అన్నిమందుల సాపులలో

దొరకును,

12 ఔ. బుడ్డి ద్వా 3-0-0

6 ఔ. బుడ్డి ద్వా 1-10-0

కేసరి కుటీరము.

ఎగూరు, మదరాసు.

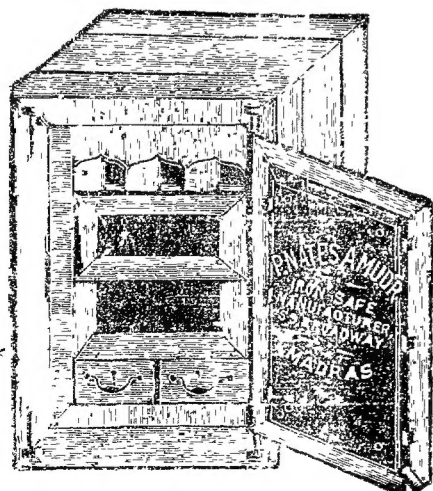
తంజివిలాసము ‘కేసరి’ మదరాసు.

టెలిఫోన్ నెం. 3486.

నర నము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది

ఇప్పటిమో ధర్మ ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప
పెట్టెలు ఈదినా తలుపుబడినవారినద్ద అమృతమునకు నిర్దుష్టముగా
యన్నవి.

బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్
సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

వి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్రైటరు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు.

ఇరన్ అండు బ్రాన్ ఫౌండర్లు

ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగు
సవి రిపేరుచేయుటయందుసమర్థులవారు. రై నుమిల్లుకుకావలసిన

రిలండ్ల, సోఫ్టింగ్ల నట్లులు సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయన్ లైవిధి, పెద్దనాయక్ పేట మద్రాసు. మెషి
ను స సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయిచ్చినతరువాతనేయివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు
వాయబడును.

విజింట్లు కావలెను

2081

తలనొప్పి, యికాళ్లు యంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట,
పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టగ ల
ఖ్యాతికెందిన “జామా తైలమునకు” సమమగు నుందు నే
రేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది.
బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడును.

అమర్ చెందు, శోబాచెందు,
ఇంగ్లీషుమందులు పలసరకులు సల్ఫూరిక్, నైట్రిక్,
మొరాటిక్ ఆసిడ్లు వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైవసనాయునిపిది, మద్రాసు